

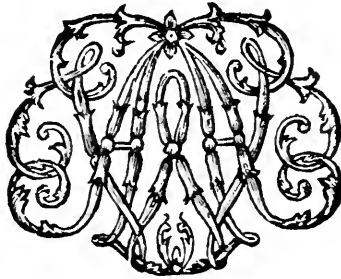

10/75

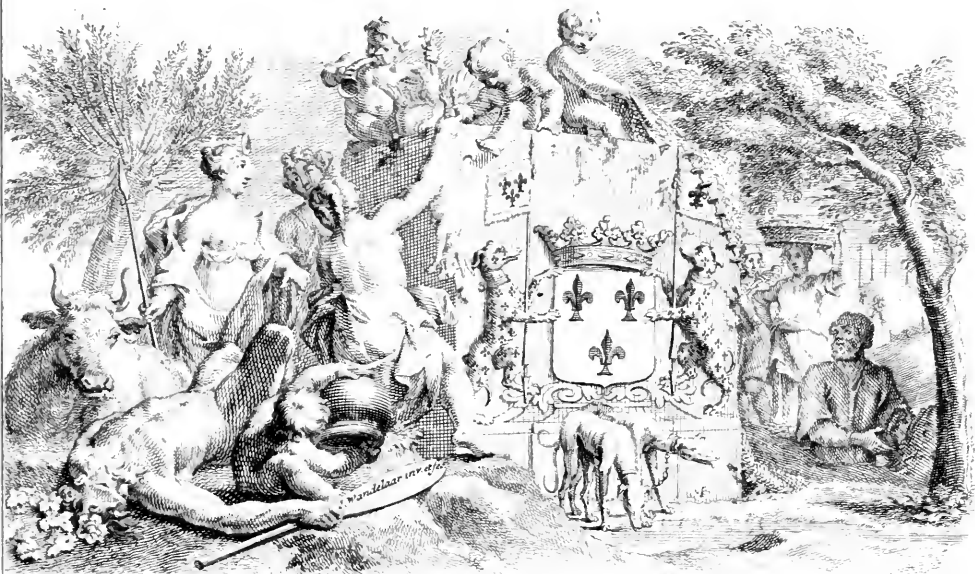
SINRYKE
FABULEN.

S T A A T.
E N
Z E D E K U N D I G E
Z I N N E P R E N T E N ,
O F
L E E R Z A M E
F A B E L E N ;
D I E V A N D E N H E E R E
L A C O U R T
S P E E L S W Y Z E G E V O L G T
D O O R
J. V A N H O O G S T R A T E N .

T E R O T T E R D A M ,

By *A R N O L D W I L L I S ,*
Boekverkooper over den Rystuin. 1731.

DEN HOOGGEDELEN GEBO-
REN HEERE

D E N H E E R E

W I L L E M,

BARON VAN LIERE, HEERE VAN BEI-
DE DE KATWYKEN EN 'T ZAND,
KARNIS, ENZ.

KASTELEIN, DROSSAART EN DYKGRAAF
DER STAD EN LANDEN VAN HEUSDEN,
HOOGE HEEMRAAD VAN RYNLAND,
ELECTEUR EN PENSIONARIS DER STAD
SCHOONHOVEN, ENZ. ENZ. ENZ.

WORDEN DEZE

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE

FABELEN EN ZINNEPRENTEN

MET ALLE EERBIEDIGHEIT

O P G E D R A G E N

VAN ZYNER HOOGEDDELHEITS OOTMOE-
DIGSTEN DIENAAR

J. V. HOOGSTRATEN.

OP-

O P D R A G T.

M

Yn Zangeres, noit deugd afmalens moe,
Wyd haar penfeel den HEER VAN KATWYK toe
En volgd de Lék, daar zy, den Ryn ontvaren,
Den roem trompet der edle WASSENAREN
En LIEREN, door hun deugd, van hand tot hand
En tyt tot tyd, aan de eeuwigheyt verpand;
Nu 't haar gelukt, na zulk een zeldzaam fcheiden,
Te fpelen door de Nederlandsche weiden,
Noch ongezenft van Mavors blixemvlam;
Daar zig een Telg uit dien beroemden ftam
Ter heldendeugt, gewoon elk 't hart te wekken,
Den mond des Raads Schoonhoven te verftrekken
Gewaerdigt heeft; voor 's lands gemeene beft
Een ftut, waar dat zyn' vryen zetel veft,
Held Batoos erf, en zyn geheugeniffen
Vereewigt, door geen' Bloetraad uit te wiffen,
Hoe van den wrok der Roomfche dvinglandy
Op 't hart getreên, als Alvaas moordharpy;
Die, van den klauw der vrygevogten Leewen
In't end gevat, de vroegre en latere eewen

Een

O P D R A G T.

Een spot nu strekt, vol onuitwisbren blaam.

Bedrieg ik my, of zie ik reeds de Faam
Op dezen toon, van sneller vlucht gedreven,
Door 't blauw azuur ten starrenhemel zweven,
Daar zee en strand, de vrede- en krygstrompet
Nabauwende, op die wyz het mondstuk zet?
En komt de vloed, gelyk zyn perk ontdoken,
Te vluchtiger de griften doorgebroken,
En meer dan oit zyn zilver stroomkristal
Te tuchrigen, den Droffaart te geval,
Daar die het Regt te Heusden houd in eere,
Die Maasstadt, op haar lustig Belvideere
Zoo moedig, als op Meroveus stad.
De Merwestroom in zyn gezwollen nat?
ô Neen. ik vind me door geen' schyn bedrogen.
Elk roemt den Held, hem waerd om op te bogen;
En land en stroom aanbid het scherp gezicht
Dat de Eigenbaar ontmaskert door zyn licht.

Verheffen zich de spitse torenkruinen
Van Heusdens Slot en Katwyks hooge duinen.
Op dat gezicht, als 't klim voor 't oog der zon,
En zou myn zang den Vryheer, den Baron,

Hoe

O P D R A G T.

Hoe wyt van daar aan Rotte en Maaz gezeten,
Daar zy der deugd een' krans vlecht, hier vergeten?
Zyn glori leed dat niet, veel min de kroon
Der vrindschap, zoo gulhartig onzen Zoon
Van tyt tot tyt met onbenevelt wezen
Geschonken, als ter Regtbank aangeprezen,
Waar 't lot dat schikte in 't ampt, hem aanbetrouwt.

Verwacht hieraf geen lastig onderhoud,
Hoogedle Heer; maar op 't gemeen behagen,
Ons Fabelwerk uw heusheit opgedragen;
Een zinspel, waar Ezopus geeft in licht,
Of schets van Staat- en zedekundig dicht,
Waardoor, naar zaak en tyt, in schrifttafreelen
Out Grieken plagt zyn wysheit uit te deelen,
Gelyk daar af de schelle Faam nog waagd
Daar 't moederlicht in 't geurige oosten daagt,
En de eerkrans den vernuftige Arabieren
Gelaten is om jeugd met deugt te sieren:
Een masker dat, uit vee- en vogelspraak
Naar eisch gelicht, der wysheit strekte een baak
Die hart en oog naar vryheit leerde neigen,
Geen' landzaat meer dan Batoos nazaat eigen,

* *

Van

O P D R A G T.

Van ouds uit dier- en beek- en boomgesprek,
De roê van tucht in staat en kerkgebrek:
Gelyk ons Griek en Rome in bloei van staten
Door Fedrus en Ezopus heeft gelaten,
En verdren van navolgelyker tyd,
Als van LA COURT, dus onzer pen gewyd.

Roemde ook dat licht deez pleisters voor gebreken,
Waarom zoo luid de stormklaroen gesteken
Daar 't euvel groeit, nu zachter artsney
Zich vinden laat in Fabelschildery
De mensch, hoe wyt van 't redenspoor gescheiden,
Laat zich het liefst door zachte middlen leiden,
Den Elefant natredende op dien voet,
Een dier in kracht zoo weergaloos als moedt.
Waar bytzelf heerst verschrikken de open wonden.
In haar is 't recht heelmiddel noit gevonden.
Hoe 't Onbescheid by vuur en yzer zweerd,
De inkankring wort door balsem best geweed.
Onkunde maakt onwillige gemoeden:
Op deze hecht noch plak noch snerp van roeden,
Die, als het loog in de oogen, min geneest
Dan quetst, van 't zoet des balsems noit gevreesst.

Kon

O P D R A G T.

Kon Davids harp , wen Saul teeg aan 't waren ,
Dien woedenden weer brengen tot bedaren ;
Roemt Tracie zyn' Orfeus , wyz en vroom ,
Die dus door zang de woeftheit hield in toom ;
Wie twyfelt (zoo men 't Heidensch al wil weeren)
Of wysheit is uit Fabelspel te leeren ,
Daar 't Heilig Blad zyns luisters niets verliest ,
Waar in zich 't stom geboomte een' koning kiest ?
Waar toe het juk van 't slaafs en lastig blôkken ,
Daar onder 't mom van spelen en van jokken
De wysheit zich laat vinden , vrank en vry
Van hekelpreke en muggenziftery ?

Gelyk het gout , in bergspelonk en kuilen
Begraven , 't oog der zonne bleef ontschuilten ;
Tot Gierigheid , op loosheit afgericht ,
Uit 's aardryks nacht dat opvoerde in het licht ,
En niet ontzag aan 's werrelts oog te ontblooten
Wat ryk metaal , in zwarten korst besloten ,
Elks wensch geviel ; zoo dekt zich onder 't mom
Van Fabelschrift (hoe levenloos en stom
Het onbezielde in print zich kom vertogen)
De Wysheit , waerd op haren glans te bogen ,

O P D R A G T.

In 't vry gebied als 't hoogste gewaerdeert,
Daar boet noch ban het zedenvormen leert;
Maar 's Eendragts oog elk inscherpt onbezweken
Hoe voor het Regt der Vryheit staat te spreken,
Als 't hoogste daar het Burgerheil op ziet,
In het bestier geruft dat hem gebied.

Wort dezer wyz by veldgewas en boomen,
Hoogedle Heer, myn dichtwerk opgenomen
En van uw oog getoetst op zyn waerdy;
Dan acht het zich van allen aanval vry,
Wat Momus en Menip te famen rapen.
Dan kent het, van wat schild gedekt, geen wapen
Zoo schootvry als den luister van uw' naam,
Een schrik der nyt. en haar' gehaten blaam.
Want let ze, welk een reex van stamlaurieren
De huizen kroond der hoogbegaamde **LIEREN**,
Ontvalt haar flux de moedt, en zy bezwykt
Voor de eere daar Schoonhoven thans meê prykt.
Ik zwyge, hoe 't den vrygevochten veste
Noit zal ontgaan van 's lands gemeene beste,
Wat Neerland aan den tronk of eersten tak
Der **LIEREN**, eer zyn vryheit 't hoofd opstak.

Ver-

O P D R A G T.

Verschuldigt bleve in J O A C H I M V A N L I E R E.
Op dezen naam verheft zich de baniere
Der Tuinmaagd noch met onbezweken moed,
Zoo menigmaal haar opgesteken hoed
Den Batavier errinnert, wat gevaren.
Haar fiere Leew voor haartsteên en altaren,
Daar 't goet en bloet moest gelden, voor 't gemeen
Al heeft gewaagt en loflyk doorgestreên:
Laurieren die door Nyt noch tyd verdorren.

Hier van gedekt, wat daar mag tegen morren;
En 't enden baans, leg ik 't, Hoogedle Heer,
Zoo als 't verschynt aan uwe voeten neêr.

Veniam pro laude.

VOORSCHADUW,
OF
SCHETSE VAN 'T NAVOLGENDE
FABELWERK.

Utile dulci.

Wie spelende elx gedrag, manier en zeden
Te ontdekken tracht, en wat in beeldefpraak
Verholen, 't oog een licht verstrekt en baak
Om al 't geheim van 's werrelts mom te ontleden;
Te zien wat onder 't hooffsche masker schuilt,
Een hart- en oogbetoverend blanketsfel,
Beschouw met ons, van hinder vry en letsel,
Waar 't rozen sneeuwt en 't loejend onweer huift:
Hier dondert, van vergiften haat ontsteken,
Geen dubbele tong van haren hekelstoel.
Op 's werrelts dom en onbesuift gewoel
Tot heeling der inkankrende gebreken,
Aan 's menschen doen en wandel hecht en vast:
Noch wangunst, van verkeerden waan gegrepen,

Op

V O O R S C H A D U W.

Op onbeschofte uitvaringen gesslepen,
Slypt hier den steen van zyn' onreinen bast.
Zulk eene roê leert hier het quaat niet teugelen
Door bittere beknibbelingen van
't Onstuimig brein, gezet op boet en ban.
Die Molikken verschrikken hier geen veugelen,
Daar zachter zalf en balsam staat bereit
Voor 't geen de bloedharpy, tuk op ontlyven,
Door snerpnd vuur en yzer wil verdryven,
Hoe zeer de liefde en vrê daar tegen pleit.
Een zachter tucht leert hier de zinnen regelen
Naar 't geen de deugt vereischt in 's werrelts rond:
Een Dierenpraak, Ezopus oude vond,
Ontbind hier van dat stil geheim de zegelen:
Een levende en leerzame schildery,
En tafereel van droeve en blyde zaken;
Een speeltooneel vol stichtende vermaken,
Van eerquetzuure en vuilen laster vry.
Zoo treed hier met het opgaan der gordynen:
De Havik in zyn moord- en roofrol voor,
Die, van de wraak gevat op 't bloedig spoor,
Terwyl hy stikt aan eigen moordfenynen,
In 't bang gemoed van zyn vergryp bewust,
Nu zelf uitroept: Had ik 't gedrag ten goede
Geschikt, de doodt had met hare yzre roede
My hier het licht des levens niet gebluft.

Hoe

V O O R S C H A D U W.

Hoe yder dus zyn eigen onheil wekken
En door zyn tong, dat onbedwongen lidt,
Kan maken dat hy rake in 't onderfpit,

2. Weet hier de print in 't Apenryk te ontdekken:
Als stont 'er voor zyn hof met gulden ink
Geschreven: Wacht u, iemant voor wanschapen
Te schelden, schoon gy stont in 't ryk der Apen.
De waarheit quetst, hoe helder dat ze blink'.

Zoo leeraart hier (hoe vry en ongemeten
't Gevogelte zyn' ruimen hemel roemt)

3. Het Zwaluwkje, om zyn boersch gedrag gedoemt,
Hoe dwaas zy zich in 't wilde woud vergeten,
Die, voor geen roer of vogelnet te schalk,
Nu klagen: ó Betreurenswaerd vermeten!
Geruster waar het by den uil gezeten

Dan dus wyt uitgevlogen met den valk.

Valt niets zoo hart dan vryheit te verliezen?

Is niets zoo waerd dan Vryheit? veil dien schat

Geen Koningen, op dwanggebied gevat:

Ten minsten wacht, in zulk een dol verkiezen,

Voor eenen die u boos schynt en onvroom.

4. Zoo vaart ge niet als deze dwaze Boomen,
Door diergelyk een' dwinglant omgekomen

Na 't hulden van den scherpen Doorneboom.

Wacht u den Vorst, hoe vroom 't u dunk, te tergen.

Wie met een' Leeuw wil omgaan ongewond,

Smeer

V O O R S C H A D U W.

Smeer 't vreeslyk dier lieft honing om den mond,
Zoo heeft hy kans voor onheil zich te bergen.

Die dat ken wekt zich een gelukkig endt.

5 't Is 't hoofdgezach, van eigen wil bezeten

(Te hachelyk om kerffen mede te eten)

Dat u behoud of slingert in ellend;

Maar dat begrypt geen Ezel, ruig van ooren;

En beter gaat het hier in 't bosgedrag

Den Hazen niet, die hun gemeen gezach

6 Zien door de keur van 't Leeuwsgebied verloren.

Best is hy 'er op alle wyz des aan

Die buiten hof- en staatbestier kan leven:

Vleid hem geen hoop, geen vonnis doet hem beven.

Geen zoeter standt dan eigen zelf bestaan.

Hy schuw het hof die vroom betracht te leven,

Want ryft zyn staat te hoog, hy held te laag.

De Nydt, in quaat te stoken loom noch traag,

7 Zal hier of daar den doodsteek hem doen geven

Want raakt hy wech en van haar klauwen vry,

Waardoor hy 't by den Vorst koom te verkerven;

Ten minsten zal hy balling's lands omzwerven;

En die dus vykt heeft steeds de doot op zy.

Hier toont ons 't Paert, voorheen niet te beklimmen,

Wat onheil zich de Nydt en wangunst werkt,

Wen ze op hun bê, van vremde magt gesterkt,

8 Wat hen genaakt den weg wyft naar de schimmen:

* * *

Want

V O O R S C H A D U W.

Want daar't zich nu waandt meester van het veld,
Heeft het zich juist in flaverny gesteken.

Een schildery voor geestlyken en leeken,

Der kunst ten prys, naar 't leven hier gestelt.

Zoo vrolyk als de Vlieg, hier aangedreven,

Op de overmaat van hare weelde zweld,

Zoo schielyk heeft haar die terneer geveld,

Terwyl de Mier eerst recht begint te leven.

9 Zy, van die veege om haren vlyt bespôt

En garing, die den winter kan verduren,

Is de aanstoot van quistzieke en dartle bauren,

Waar de Overdaat meê speelt: Vroeg ryp vroeg rôt.

Nu lach u vry ten ende om dit wanfchapen

10 Steiloorig en lastdragend Ezelsbeest:

Hoe onbeschaaft het u ook schyn van geest,

Ik heb zyn doen wel andren naar zien apen,

Schoon dat het hun zoo qualyk niet bequam.

11 Dit oud Wyf, dat hier bid voor zynen Koning,

Verdient by u ligt al zoo veel verschooning:

En 't geen zy doet gaat egter heel niet lam.

Gunt u 't Fortuin het zeil in tōp te halen,

Ding daarom naar geen' hooggeächter staat:

12 Maar let liefft hoe 't den Kikvorsch hier vergaat.

Die u verheft kan u ligt weer doen dalen.

Maar zaagt gy oit een' vogel, waerd bespot?

13 Het is de Gans, hier in de koy gezeten,

Die,

V O O R S C H A D U W.

Die, om de smul van Papegaaitjes eten,
Haar vryheit ruild voor een gefloten kôt,
Onopgemerkt wat fchat haar wierd benomen,
Toen ze om de zucht tot hooffche lekkerny
Zich zelveu ftak in deze flaverny,
Nu buiten hope om daar weêr uit te komen.

Die Bootsman, lucht en vrye zee gewoon,
Die Knapper, na 'k 't hem aanzie, daar aan't praten,

34 Zou zich dus door geen fopjes vangen laten,
Al wierd hem zelf de koy daar by geboôn:

Want daar lykt hem de kruin niet naar gefchoren,
Noch 't fpits van zyne knevels naar gezet.

Den zulken vangt zoo ligt geen jagers net.
Wie wonderen wil weten ga hem hooren.

Wie 't vuur fchroom koom zyn vlammen niet te na-
Wie met den Leeuw zich wil ter jagt begeeven

Moet hem gelyk in kracht zyn als in leven,
Of anders komt hy om zyn recht te fpâ.

Wat zal dan 't Kalf, 't onnoosle Kalf, hier wagen,
Dat, met de Geit en 't Schaap, hier toegelokt,

Ziet hoe den Leeuw het alles binnen flokt?

15 Och! zwygen beft, eer't erger komt te flagen.

Is niets zoo waerd dan vryheit in dit rond,
Gelyk zich hier een magre Wolf laat hooren,

ò Slaafsgezinde! en neigt ge noch uwe ooren

Om gout naar 't fnoer van dezen vetten hond,

* * * 2

Ge.

- 16 Gelyk ons dat zoo dikwyls is gebleken!
 Blyft flaven dan tot aan uw levensend.
 Een édler zucht, der Tuinmaagt ingeprent,
 Zal 't Leeuwendal noit van dien fchat verfteken,
 Wat hooffche lift den mond make op dat goet.
 't Is, eer 't de tieranny was afgeftorven,
 Te dierbaar door heldhaftig bloed verworven
 Om 't nu weerom te treden met den voet.
 Hoe hachlyk het met vleiers is te fpreken,
 . By wien het licht der waarheit wort gefmoort,
 Dat zulk een reex van zielen heeft vermoort;
- 17 Toont hier de Paauw, daardoor van 't licht verfteken,
 De waarheit voor te ftaan heeft haar gedoodt.
 Wie, daar men durf zoo hellschen vonnis vellen,
 Zal zich voor haar weer in de brefte fteflen?
 Wie 't waagt fteft zich voor veel gevaren bloot.
 Was uit tafreel of voorbeeld oit te leeren:
 Toonde ergens klucht of zinnefpel op aard
 Hoe avrechts hy zyn have en erf bewaart.
 Die, daar hy mag zyn eigendom regeeren,
 Door niemands lift of oppermagt ontvoogd,
 Zyn vry gebied verwifelt voor een' koning?
 Hier van zag 't oog noit aardiger vertooning.
 Dan daar 't Moeras op deze dwaasheit boogt,
 En 't Kikkerdom leert om een' koning smeeken.
- 18 Want heeft oit vee die roè zich t' huis gehaalt,

V O O R S C H A D U W.

Die zotheit is noit loflyker betaalt

Daar daar 'er zich Jupyn van komt te wreken ;

En dus hier toont hoe zwak hun beenen staan

Die, vryheits zat, hun weeldens volte dagen

Verwislen voor een juk van last en plagen ,

Daar 't dwanggebied aan 't stuur zit, te ondergaan.

Dit Vogelrje, die tuchtspelonk ontvlogen,

Komt, hoe gelokt, daar nimmer weder in.

19 Neen; zegt het: My behaagt geen konings min,

Die weet wat den Kikvorschen heeft bedrogen.

Dat domme Vee, door pracht en praal verleit,

Dacht door dien glans op hooger vlerk te zweven;

En toen 't hierom zyn magt had wech gegeven,

Was 't knecht en slaaf van vremde majesteit .

Wie wech vereerd het geen hem zelf kan schaden,

En dus een mes zet op zyn eigen keel,

Koom, op dat hy zich van die krankheit heel,

Hier in dit Bosch ter les, berooft van bladen

20 En takken, waar de stammen door bestaan .

'k Wed hy zich haast wat anders zal beloven,

Eer hy, tot schâ van zyn beplante hoven,

De dieffsche Byl dus haren gang laat gaan.

Wie yders raat wil hooren onverdroten

Zet zich hier neêr; daar 't eenigste besluit

Niets toont, dan dat elk is om rapen uit;

Zoo wort 'er tot zyn nadeel niets besloten ;

V O O R S C H A D U W.

- 21 En hy behoud het zyne, hoe men bikt
 En troggelt om hem aan de beurs te komen.
 Gy, hebt gy iets te stichten voorgenomen,
 Maak dat gy u by wyzer bouwliên schikt.
 Hoe 't noit den Moedwil zal aan rede ontbreken
 Om zynen klaauw in iemands bloet te slaan,
 Toont hier de Kat alleen niet aan den Haan;
 Dat onglyk is ons van ouds gebleken.
- 22 Met dezen glimp bedekt de Huichlary
 Haar' roof en moord, waar zy, ter recht gezeten,
 Verdrukte deugt doet bloet en tranen zweeten.
 Geen voorspraak hecht waar rechter is party.
 Doch wat verzint, om listig te bedriegen,
 De Schyndeugt niet als haar gewin ontbreekt?
 Wie haar niet kent, hoor wat de Kat hier spreekt.
 Om 't Muizenheir daardoor in slaap te wiegen.
- 23 Maar hoe ze in kap en kovel zich verbergt,
 Zy is en blyft de schrik der bloode Muizen.
 Wie wys is laat zich van geen' schyn verguizen.
 Dus wort geen hart gewonnen maar getergt.
 Schuw tweedragt, zooge uw welvaart wilt behouwen,
 Verdeeltheit wekt noit goet, maar altyd quaat.
- 24 Waar die begint vervallen stad en staat;
 Aan land en stroom hier in 't gediert te aanschouwen.
 Geef, roept de Kerk, dien Monnik wat om Godt:
 Hy bid voor u, en't zal aan u beklyven.

Maar

V O O R S C H A D U W.

Maar, zegt de man, wie zal daar borg voor blyven?

Verbind ons stad en staat aan schot en lot,

Dan staan ons ook geen bedelaars te voeden.

25 Hy deel, dien 't lust, uit Godsdienst, met de Kerk

Het geen hy wint met zyn'er handenwerk.

Wie wys is zal zich voor dien geldwolf hoeden.

't Is immers aan het stomme vee te zien

Hoe 't quaat alom zyn' meester weet te loonen.

Zyn mindren uit laatsdunkentheit te hoonen

Is moedwil, die zyn straf niet zal ontvliên.

Wie 't niet gelooft door dat in prent te aanschouwen,

26 Leez' hoe de wraak hier 't Armelyntje slaat;

En hoe zulk doen 't Eekhorentje vergaat.

'k Wed dat hy aan die waarheit hand zal houwen.

27 Zoo leert de fluit des schalken Vinkemans

Zich wachten voor bedekte list en lagen,

De Muizenval voor langgedreigde plagen,

Daar wellust met den snoeplust gaat ten dans;

28 Gelyk de Vos hier, van den Doorn gesteken,

De angstvalligheid door hare smerten leert,

29 Hoe dwaas hy is die stiefmoêrs hulp begeert,

Noit uit dan op de baatzucht en haar trekken.

30 Spot met den Vos, die hier zich zelve jaagt;

Hy leert u, hoe onschuldig ook geschouwen,

Geen vorsten op hun woorden te vertrouwen,

Wyl zy die doen verstaan naar 't hun behaagt.

Hoe

V O O R S C H A D U W.

- Hoe Eigenbaat wort om haar doot bekreten
 Toont hier het vee dat nu zich zelve stalt ;
- 31 Want daar in 't velt de ontrouwe Herder valt
 Is zyn gebied en hoede haast vergeten .
 Legt uw beroep te land' , denk op geen zee ;
 Op dat ge , door naar vrent gewin te pogen ,
 U niet als hier de Duikèr vind bedrogen .
- 32 Verandering sleept te veel gevaren meê .
 Waag dezer wyze u ook aan geen bedryven
 Waar angst in zit , al draagt ge zelf een pyl ,
- 33 Gelyk de Kat aan 't likken van de Vyl .
 Een aarde pot moet aan geen kopre wryven .
 Wat wenfcht ge om dit of dat te mogen zien ,
 Nieuwgierige aart ? zulk een vermetel pogen
 Heeft menigmaal het klaarfte gezicht bedrogen .
 Hy wacht zich , die zyn doot begeert te ontvliên ;
 't Verbodene , fchoon ongeëert , te aanschouwen .
 Sla 't oog naar de aard waar 't kyken is verboôn .
 Onnoozelheit kan dus zich zelve doôn .
 Getergde wraak is nergens te vertrouwen .
 Schuil waar ge wilt , om haren klaau te ontgaan ,
 Gy moet , indien 't is over u beflooten ,
 Uw' beften hals voor 't bloedig zwaert ontblooten
 En 't recht voldoen , hoe flau van u misdaan ;
- 34 Kunt ge anderzints Akteöns lot bevroeden :
 Hebt ge anderzints begrip van Nazoos leedt ,

Wien

V O O R S C H A D U W.

Wien de onschuldt dus joeg by Sarmaat en Geet.
Steek 't wraakvuur aan, 't houd nimmer op van woeden.

Zoo door goê raad oit iemant voordeel deed,

35 De Leeurik, hoe gering in veler oogen,
Leert hier zyn krooft, hoe ligt hy wort bedrogen
Die om belofte en woord zich zelf vergeet,
En hieraan hangt de prent, door de Aexter, 't zegel.
Let, als een Hoer u streelt of Waart u vleit,
Dat zyn belofte of woord u lagen leidt.

36 Zulx doende blyft ge recht by maat en regel.
Gewoonte, heeft zy eens haar ploy gezet,
Laat zich door geen afwendzel dat ontwikken.

37 Verleer den Stork het padde- en kikkerflikken;
Die Langbek volgt wel haast zyn' ouden tred.
Zoo gaat het met den mensch, aan welk een schennis
Door lang en vuil aanwendzel eens gehecht.
Brenge geen Apteek een Oyevaar te recht,
Noch manker gaat gewoonte in leere en kennis.

Hoe dwaas hy zich aan gramfchap overgeeft
Dien kracht ontbreekt waarop hy kan betrouwen,
38 Is hier niet zonder lagchen te beschouwen
Aan 't lyfgevecht des Kikvorschs met de Kreeft.
Zoo ziet de deugt, hoe eerloos aangeschonden,
Zich menigmaal gewroken ongevergt;
Zoo ryft ze, hoe van Pad of Work geterget,
Ten starren in, daar 't schrikdier wort verflonden.

* * *

Die

V O O R S C H A D U W .

Die niemand in zyn recht of vryheit schend
Heeft yders hulp by ziekte, doot of leven.
Maar die elk voor zyn' moordpyl heeft doen beven
Heeft niet dan een rampzalig levensend.

- 39 Leert, Koningen, hoe zeer van elk te vreezen,
Wat hier de Vorst der dieren ondergaat.
Wierd tieranny oit yders hoon en smaat,
Haar uitvaart had noit ongeachter wezen.
Geen wonder, roept hier de Arend in den noodt:
- 40 Leen noit uw goet om andren te bestryden
Waardoor gy zelf te brengen zyt in lyden.
Hy klaagt met recht; want dat doet hem de doot.
Hoe afgerecht om elkeen te bedriegen
De Vossen zich ook toonen wyd en zyd,
Noch lukt het door hun lokaas niet altyd
Het wakend oog naar wensch in slaap te wiegen,
Byzonder als 't is op de Slang gemunt.
Want hoe zy die ook vleid op winst en voordeel;
- 41 't Voorzigtig dier is al te snel van oordeel;
Dat let te loos op aller dingen punt.
Had Goedaart dus gezien uit slangenooogen
Toen hem een Vos, noch uit op zyn bederf,
Te ontzetten dacht van zyn verkregen erf,
Hy waar van dat gedrocht zoo niet bedrogen.
Laat kinderen een' schat van goedren na;
Zy zullen, komt 't verstand by't geld te ontbreken,
Zich

V O O R S C H A D U W.

Zich eerder van dien rykdom zien verfteken .

Dan of hun erf bestond in schup of spa .

Veel nutter des den arbeidsrok aan velen

Gelaten tot hun zelfsbehouden is .

Want daar op have en erf geen opzicht is ,

42 Als hier , zal haast niet veel meer staan te deelen .

Schik uw gewaad niet hooger dan uw' staat .

't Is dwaasheit zich daar boven te verheffen :

Want komt u ramp of ongeval te treffen ;

Van goet berooft , wort ge yders spot en smaet ;

43 Niet wissel dan aan deze Kraai te aanschouwen .

Of Midas roept : Dat praetje is slechts verzierd ;

't Gaat met den mensch als met het stom gediert ,

En ligt in hem voor waarheit haast te houwen .

Waar eigen werk vernoegt en eigen haart

Is 't leven zoet . veranderzieke menschen ,

44 Staaft dit , op dat ge door verkeerde wenschen

Niet flimmer noch dan hier deze Ezel vaart .

Die eens de moort gelukkig is ontkomen

Kan voor 't gevaar noit te voorzigtig zyn ;

Want of men roep : Schuw onheil , maar geen' schyn ;

Die raadt wort van den Haan niet aangenomen .

En deed gy zoo gelyk de Haan hier doet ,

45 Waaghalzen , die , hoe dik de doot ontkropen ,

Uw lyf weêr gaat aan dat gevaar verkoopen ,

De pluim raakte u zoo ligt niet van den hoed .

V O O R S C H A D U W.

- Hoe zoet de waan loopt aan een' mallen wagen.
 Toont hier aan elk het Graauwtje van Sileen.
 Och! zegt het, wat word ik hier aangebeên!
 En 't volk buigt zich voor 't beeld, van hem gedragen,
 Maar hoe gezwind die vreugt hem zal vergaan
 46 Bevind hy strax als 't beeld hem wort ontnomen;
 Voort, Steiloor, zal 't dan zyn, laat u onttoomen!
 Wat matigt zich een' Ezel niet al aan?
 47 Schyndeugden, die, zoo valsch van hart als oogen,
 Geen vriendschap vest dan om uw eigenbaat,
 Ziet hoe uw doen den Arend hier vergaat,
 En leert daaruit, zoo word ge niet bedrogen.
 Waar zothet heerscht heeft alle wysheit uit.
 48 Dat toond ons hier een landbestier van Apen.
 Daar 't zoo gaat hoeft de doot geweer noch wapen.
 Wie zich vergeet valt haar van zelf ten buit.
 Volstaat hy, die op scherp en streng regeeren
 Meer uit is dan op t'zaamverknochte magt,
 En daarom zich ten dienst geen noodhulp acht,
 Hier heeft zulk eene uit Bron en Vliet te leeren
 Hoe 't groote van het kleine moet bestaan.
 49 Begrepen dit de trotsche koningkryken,
 Geen vorst zou in zyn magt zoo ligt bezwyken.
 Maar rede duikt voor hooggerezen waan.
 Zoo balkte en gilde, in hoogmoed opgeblazen,
 De man van 't Spaansch Heidinetje yder toe

Waar

V O O R S C H A D U W.

Waar hem de zweep of 't wanken van de roe
Te na quam, om zyn' vyand te verbazen,
Gelyk hier deze onzinnige Ezel doet .

50 Maar schoon hy, in de leeuwenhuit gekropen,
Voor zyn misbaar elk waande te doen loopen,
De Snorker stiet met schande alom zyn' voet .
Hoe lydeloos het opgeblazen leven
Elk voorkomt, zag die Draaibil, yders haat,
Toen hy, net als het hier den Ezel gaat,
Ten velde uit wierd naar 't Haagsche stal gedreven:
Daar kan hy nu regeeren dom en driefft,
Met niemands schimp of tegenspraak verlegen .
Daar kan hy met zyn' naars de straat nu veegen;
Het eenigst' dat de Merwe aan hem verliest .
Doch waarom hem met de oude verf gestreken?
De Huichelaar, lang yders schimp en spot,
Van heer en knecht gedreven uit zyn kot,
Heeft noit, als hier, den Ezel zoo geleken .
Dat we ons dan van dien Midasoor ontslaan,
En liever zien wat hier de Schapen leeren .

51 Laat, zeggen ze, u noit Wolf of Hond regeeren .
Wat nooddwang zulx de kudde schynt te raan .
Want met wat list ze om dat bewind u vleien,
En zweeren voor alle onheil te behoén;
Het is hen om uw goet en bloet te doen .
Waar vryheit heerscht behoeft men geen livreien .

V O O R S C H A D U W.

- Betrouw het Hooft, als opperfte, 't gebied,
Het wys beftier van 's ligchaams mindre leden,
52 Op dat ge door geen' twift, vaneen gefneden,
Uw hair en baard verzengt aan eigen vier.
Ten minften, waand ge'er hooger door te ftreven,
Let, eer ge noch uw vryheit geeft voor dwang,
Eens op het beeld van deez verdorven Slang;
Gy zult ze voor al 's werrelts goed niet geven.
Hoovaerdige, op uw geldt en ampten ftout,
Spot, om de kroon, met niemands onvermogen.
53 Een Haas wort van een Schildpad hier bedrogen.
't Is duifter waar zich iemands kracht onthoud.
Geen wonder, ziet men 't Schapenhok wel tieren,
Daar 't Varkensfchót den slagters valt ten deel:
Wie tucht en wet eerbied, fchuw van krakkeel,
54 Leeft veilig naar 's lands zeden en manieren:
Onveilig hy, die, buiten tucht en wet,
Zyn driften volgt. want houd hy deze gangen,
Men ziet hem haaft aan boom of ladder hangen,
Het varkens lôt, door weelde glad en vet.
Komt de Ezel, waar hy zich eens heeft geftooten
Noit weêr, gelyk 't gemeene praatje gaat?
Hier toont de Vos dat zulx, hoe goet of quaat;
55 Niet altyd in den text legt opgesloten.
Want ging dat door, zoo had het goedig Beest
Door zyn gevlei zyn harffens en zyne ooren

V O O R S C H A D U W.

Ten koste van zyn leven niet verloren.

Geloof daarom niet alles wat gy leeft.

Dat overal de onnooslen 't lach betalen,

Was lang oud zeer: sprak Lazarus van Spyk:

En Meeuwis riep, dat hy had groot gelyk.

56 Wie 't niet bestemt mag op dees Fabel smalen.

Hoe menigmael de hoogmoed zynen val

57 Veroorzaakt, als zyn waan niet is te toomen,

Vertoonen hier de hooge en lage boomen.

Wat wonder? dat gebrek is overal.

Wat moet de Vos een beest zyn, vol gebreken,

Waar hy verschyn te kennen aan zyn' staart!

Dat, al wat hier van trou en deugt ontaart,

58 Wort by dit snood gedierte vergeleken!

Onnoozle Haan, had gy hier op gedacht,

Gy waart van hem de keel niet afgebeten,

Maar had thans noch op 't hoenderneest gezeten!

Queekt Vossen aan, gy voed een dieffsch geslacht.

De Ondankbaarheid, in 't slangenvel gekropen,

Dat Roofgedrocht, dat Monster dezer aard,

Die Zedensmet, die niet dan gruwlen baart,

Die Huispest doet ons hier haar moordhol open:

Hier ziet ge hoe dat Schrikdier tóbt en woed

59 Om 't huisgezin, is 't doenlyk, te vergeven.

Zie daar den dank voor 't bergen van zyn leven.

Wie wys is bergt noit adderengebroot.

Hoe:

V O O R S C H A D U W.

- Hoe vol gevaar de Welluft dient gehouwen ;
Wat yslykheên hy bergt in zynen schoot,
Is hier aan 't Winterkoninkje zyn doot
- 60 In deze prent naar 't leven te beschouwen .
Wie vryheit lieft en noit daar van ontaart .
Leeft veilig ; maar leent hy een' valsaart ooren,
Door wien dien schat verquist is of verloren,
Dan wort hy haast een' rekel zonder staart ,'
- 61 Net als de Vos , dat beest vol looze treeken :
Dat , om zyn valsch gedrag van elk gevloekt ,
In dat gebrek voor zich een' makker zoekt ;
Maar hier nochtans , hoe loos , heeft misgekeken .
Waar Tieranny de Vryheit onderdrukt
Helpt Eigenbaat het volk haast aen 't rumoeren .
- 62 Wacht , Vissers , u , den stroom dus te beroeren ,
Wilt gy dat u de vischvangst wel gelukt .
Kyk nu den Vos , dat snoode beest , eens lagchen ,
Hier van den Bok geholpen uit den noodt ,
Met wien hy stond voor veel gevaren bloot
- 63 Eer hy hem wist die redding af te pragchen .
Nu zal hy hem , op zyn belofte en woord ,
Meê redden en uit zyn gevaar verlossen .
Geloof gy 't wel ? ik noit van snoode vossen .
Van dat geslacht komt niets dan roof en moort .
Maar hoe hy groot en klein bestaat te vangen ,
De wraak valt hem ook wel eens op den kop :

V O O R S C H A D U W.

Zoo staat hy hier, gevangen in een' strop,
Waarin hy als een' dief zal blyven hangen.

Steeds, onbewuft wat ons gebeuren kan,
Is 't wysheit, zyns gelyk de hand te bieden
In plaats van dat medogenloos te ontvlieden

Wanneer de noodt te na komt aan den man.

65 Had dit het Paert by tyds in acht genomen

Toen de Ezel, hier verdrukt van zynen last,
Het bad om hulp, geen leed had hem verrast,
Min 't Ezels lôt hem daar voor t'huis gekomen.

't Is Yzegrim die hier, op schalkheit uit,
Na aangegaan verbond den Hond het leven

66 Nu afeischt: maar die zegt: Daar staat geschreven,

Dat hondenvleesch noit Wolven valt ten buit.
't Is waar dat ik u zulx quam te beloven.

Maar wat bewerkt de schrik niet, als de noodt
Te dreigen staat met lyfsgevaar en doodt?
Daar 't zoo dier word gewed dryft alles boven.

Wie andren weet te redden uit den noodt
En zich dierwys geen hulp of raat kan geven
Loopt, waar hy kom, gevaar van eigen leven,
En sterft veelligt een ongeachte doodt.

67 Zoo gaat het hier de Rave, om 't zacht medogen

De onnoosle Duif bewezen wys en goet:

Want voor dat zy het dier dus heeft behoed
Rukt haar de Vos het levenslicht uit de oogen.

* * *

Wat

V O O R S C H A D U W.

- Wat zyn ze dom en van verkeerd begrip
 Die 't ware noit van 't schyngeet onderscheiden,
 Maar door hun' waan hun wis bederf bereiden
 Op 's werrelts stroomgevaar, een blinde klip!
 68 Had dit het Hart, daar 't op zyn hoorens stofte,
 Bedacht, het waar het net veelligt ontgaan.
 Maar ach! daar dacht het bange dier niet aan
 Voor het de doodt in 't bosch ter neder plofte.
 Betrouw u aan huisvoogden streng en straf,
 Om onder deze alle ongeval te ontduiken.
 69 De Fisch sterft zoo wel in besloten fuiken
 Als of men hem den vryen teugel gaf.
 Nu hou den staf en herderspy voor heilig;
 Men ziet het Schaaap min voor den Wolf hier bang
 Dan voor des Wachthonds al te strengen prang.
 70 't Is overal ontrou en nergens veilig.
 De gryze Leeuw, van qualen overlaan,
 En des niet meer bestand voor zyn belangen,
 71 Mag deez of geen tot zyn bezoek ontfangen;
 Maar die hem kent blyft liefst van hem van daan.
 De Vos, hierom daar meê naar toe getreden,
 Geeft hem 't bezoek wel, maar wat uit de hand.
 En wel te recht. wie't vuur vreeft schuw zyn' brand.
 't Waar wenschlyk, keek dus yder naar beneden.
 Dat 's 't regte slach van Landschapschildery;
 De loofte van 't gedierte in 't net getogen.

V O O R S C H A D U W.

- Zag iemand den bedrieger oit bedrogen,
 Een dief, zoo schelms als heel zyn maatschappy;
- 72 Die oude Rat staat hier heur straf te wachten.
 Zoo moest het al de dieffche Vossen gaan:
 Wat zou de tammè Endvogel, Hen en Haan,
 Aan deze klucht niet te verkyken trachten!
 Waarom alhier de Vleermuis in de lucht,
 Na dat door haar de krygstrompet gesteken
 En 't heir van schrik is uit het velt geweken,
 Haar ligchaam zoekt te bergen door de vlucht,
- 73 Zal de Arent, die daar staat, u 't naaste zeggen.
 Want zoo gy dat dien Veldheer aanbesteedt,
 En gy 't daar toe noch uit de fabel weet,
 Dan hoeft het u geen mensch meer uit te leggen.
 Nu hoor eens, die op vrienden u verlaat,
 En in dezelve uw' welstand waant te steken,
 Hoe haast die band van vrindschap staat te breken.
 't Geluk alleen houd dien in vasten staat.
 Want komt dat u den nek maar eens te keeren,
 Strax gaat dat hartgespan van vrienden heen.
 En zyt ge met dit zeggen niet te vreên?
- 74 Een doode Muis, een Muis kan 't u hier leeren.
 Wie zien wil wat een vast geloof vermag
- 75 Waar de Armoe jankt om weder vet te worden;
 Hier staat Jupyn die munt voor Irus orden.
 Dat wonderwerk staat hier in lichten dag.

Hoe! waar van daan hier dit Sokratifch wezen?

Dat lyk al wat te zyn . maar, laat eens los :

Wat huichlary! het is de schalke Vos.

76 Wat klucht is uit het masker niet te lezen!

Dat Beest, het komt gelyk een leeraar aan,

Zoo vol van deugt als vyand van gebreken :

En zoo als 't van de Waarheit wort bekeken,

Ontvalt hem 't mom, en houd den Vos hier staan.

Maar och! wat baat het, hem dierwys te ontdekken:

Als hy de stem der naakte Waarheit hoort?

De werreld, door zyn valsch gelaat bekoort,

Laat echter zich alom daar van betrekken .

Wie door een tong, op liegen afgerecht,

De waarheit meer dan eens heeft zien verdooven,

Moet na dat blyk daar noit weêr aan gelooven,

Schoon dat ze zelfs de zuivre waarheit zegt .

Want is 'er zorg op zee voor blinde klippen;

77 Noch meer gevaar (na deze Sater praat .

Die by den Boer hier aan de tafel staat).

Steekt in 't gespan van logenzieke lippen .

Verwensch uw lot noit, met wat last bezwaart

Of van natuur u tegens eifch gegeven,

Op dat ge in vrede uw' leeftyd uit meugt leven,

78 En niét als de Os of de Kameel hier vaart .

Hoe qualyk twee verschillende naturen

Tot 's ligchaams nut steeds komen overeen

V O O R S C H A D U W .

79 Behoeven geen bewyzen hier te ontleên :
Het blykt aan dees twee ongelyke buuren .
Hoe ! riep Jaap Neel , maakt gy uw hen kapot ?
Ja wis , zei Geurt : en wel met groote reden :
Die booze pry , met haar gebroed te onvreden ,
Broeide ons een nest van slangen in haar kôt .
Dus dacht ik : Nu is 't tyd de koe te slagten
Eer zy weer kalve en 't zeel noch verder spann' .
Sloeg yder dus zyne eiers in de pan ,

80 Men had zoo veel qua kiekens niet te wachten .
Vertrou , wanneer natuur wykt uit haar vouw ,
Dien misstandt aan geene Artzen , hoe ze bogen ;
Byzonder zoo het letsel zit in de oogen ,

Of hoor eerst met wat lofkrans deze Vrouw
81 Haar' Arts betaalt , van wien zy is genezen .
Beseft gy dat , gy treed nooit in haar schuit ;
Want gaat ge 'er in , gy komt 'er niet weer uit
Dan geldeloos en ongedaan van wezen .

O doodsgrimmas , ô spiegel die niet vleid !
Geen nader om de jeugt van 't quaat te houwen :

82 Dan die hier , elk ten nut , staat te beschouwen .
Wie zich daar in bezieet wort niet misleid .

Nu stof , ô sterke , op ingefchapen krachten :
Wat ge u verbeeld is waan en ydle droom :
Het zwakke Riet verwint den Eikenboom .

83 Wys is hy die zich zelve leert verachten .

V O O R S C H A D U W.

- Wie altyd treurt verslyt zich zelf in rouw.
De doodt, hoe wreed zy woed, hoe onverbeten
Zy 't noodlot maakt, moet eenmaal zyn vergeten .
De Lente zalft de nasmart van de kouw.
- 84 Uit deze schept het Zwaluwkje weer leven .
Maar hoe 't ook zulx de Nachtegaal beloofst ,
Die Woudvorstin , van alle vreugt beroofst ,
Zal de eenzaamheit om geenen trooft begeven .
De wond zit haar te diep in 't hart geplant .
Echtshennis , zyt gy zoo zwaar te verteeren !
Geen wonder zit Pasquyn hem in de veeren
Die u niet wreekt , maar duld tot eigen schand .
Dat van zyn quaal noit dronkert wort genezen
Die, eens doorweekt , zich heeft aan 't nat gewent ,
Maar daar aan vast blyft tot aan 's levens end ,
- 85 Geeft ons alhier een Drenkeling te lezen .
Wie nimmermeer van Midas heeft gehoort
Of van zyn doen , kan hem hier leeren kennen .
- 86 Hier zit dat Doel van zoo veel hekelpennen .
Wat lyd de kunst die hem krygt aan heur boort !
De Huichlary , noit zat haar rol te spelen ;
Verschynt hier weêr op 't geestelyk tooneel .
Daar toe verleent de Kloostercel 't pensfeel
- 87 Om van de Hofkapel niet te verschelen .
Zoo geeft de Kerk het Vorstehof niet toe .
't Is toch de staf waar elk naar tracht te grypen .

V O O R S C H A D U W.

Wie elders op de harffenen wil flypen

Die komt 'er niet; de Deugt wil zweep noch roe:
Die klater is des Schyndeugts eigen wapen.

Onkunde zet haar ryk hier door in kracht.

Maar wie had van een' Monnik dat verwacht?
Hem, die zich in een' Abt wou zien herffchapen?

't Is de Eendragt, door wiens voorbeeld, ryk van glans,
Een Boer den twift hier dood in zeven Zonen;

88 Een onderwys, met lauwren waerd te kroonen

Waar deze les die Zon lokt uit haar' trans;

Want voor haar magt moet alle magt verftommen.

Had Leewendal, nu door de dorens heen,

Het flangenhof hierdoor niet afgestreeën,

't Waar noit tot zulk een mogentheit geklommen.

Geen Rave of Vlieg of dartle Honigby,

Hier op den voorgrond van de prent te aanschouwen,

Behoeft ons door haar onheil voor te houwen.

Hoe dwaas zich zelf de Welluft helpt in ly.

89 Wy zien het, en wy hooren 't met afgryzen,

Hoe zich de Weelde in deze smet verloopt

En voor gezontheit lamme leden koop.

O dwazen, die zich zelf ter dood verwyzen!

Verftandiger speelt een verwezen Slaaf

Zyn rol hier; die, ver van zich zoo te dragen,

't Verhaaften van zyn doodt weet te vertragen

Door loos vernuft, in noodt een ryke gaaf.

V O O R S C H A D U W.

- 90 't Is eveneens waardoor zich ook te redden
 Wanneer de doodt treed met haar' moordpyl aan.
 Maar deze kunft, zal zy naar wensch beflaan,
 * Ruft, elk ten nutte, op geene zachte bedden.
 Wat zoekt de lift hier door een' lomp en Loer?
 De Vos, in een Houthakkers hut gekropen,
 Vreeft voor zyn' huid; maar maakt zich haast een open.
 91 Geen Vos laat zich verkoopen van een' Boer,
 Zoo varen ze die zonder mededoogen
 Al wat ze zien inflokken onverzaad,
 Gelyk de Snoek, die scherpe Watervraat,
 Zich daarin vind te schandlyk hier bedrogen:
 92 Zoo wekt alom de Hoogmoed zynen val.
 Wat is het dwaas in moedwil op te steken
 Wanneer de magt daar toe bestaat te ontbreken!
 Een vlek op zee zoo wel als aan den wal.
 Wie andren voor zyn' zot bestaat te houwen,
 Door wat onthaal ook het geschieden mag,
 93 Blyft in 't gemeen zelf hangen aan 't gelag:
 Aan Reinart hier en Govert te beschouwen.
 Zo quam eertyds, op 's groven meesters last,
 Een netelig Poehaantje, tuk op logen
 En fieltery, die menig had bedrogen,
 Als hier de Vos aan 's meesters d'ich te g'ast.
 Wie zich aan goet- en bloetverlies wil wagen
 Als 't vuil gebroet, bekent aan zynen aart,

* *Non jacet in molli veneranda scientia lecto.*

V O O R S C H A D U W.

Ga by den Gier op zyn geboortetaart .

Wat wil hy zich van dat banket beklagen

94 En roepen: Dat zich vogels dus misgaan

Is ligt uit hunne onkunde t'zaam te knoopen:

Maar dat zich vryheitfichters dus verloopen

Is van begryp noch rede te verstaan!

Wie zotten, om hun geldt, plaatst voor den adel,

En Deugt en Schyndeugt stelt in eenen graad,

Heeft recht, als hy het dus by zich verstaat,

Dat de Kawoerde in rang ga voor den Dadel.

95 Zoo doen ze die, zoo ver de neus hun wyft

En verder niet, de zaken hier beschouwen:

Maar, zeggen ze, die 't werk naar eisch ontvouwen:

't Zinkt schielyk wech dat hier zoo schielyk ryft.

Dat zelfde blykt aan eenen dezer Honden.

Die Blaffer, elk gewoon te schenden aan,

Valt op zyn plat zoo dra party blyft staan;

En die hem wykt dreigt hy een lyf vol wonden.

96 Zoo leeft, door wrok ontrufft, de Haat in strydt.

Maar hoe zy bruld en elk dreigt te bestoken,

Die weet, wat ze is, zegt, als ze tyd aan 't spoken:

Wat schaad een hond die bast en niet en byt?

Hier zyn ze weer die door de wolken zweven

En nergens zien wat voor hun voeten leid.

97 Wie lustig is naar razend onbescheid,

Hier is dat ruigt te aanschouwen naar het leven.

* * * *

Deed

V O O R S C H A D U W .

Deed elk het geen het Woudzwyn hier den Vos
Ten voorbeeld doet ; wat zou men onheils weeren ;
Wat overval van land en steden keeren ,
98 . Te zorgeloos zoo dik verzwuimt ! het Bosch ,
De Diergaarde , en wat hy bestaat te voeden ,
Leert hier den mensch deze overnutte zaak .
Zoo schept men uit de stomme Beestenpraak
Het middel om voor onheil zich te hoeden .
Hier is 't Fortuin in 't opperste gebied :
Naar die 't verstaat moet alles zich hier schikken .
't Geen zy beftelt kent wanken noch verschrikken .
99 . Waar toe vervalt de wufte inbeelding niet !
Zie daar het end waar 't al van word verbeter .
100 . Kon , in zyn' loop , de mensch dit gade slaan ,
Wat bleef 'er niet al arbeids ongedaan !
Wat ydle druk en blydschap niet vergeten !
De mensch , in zyn begeerten noit gestuit ,
Zou om gewin door aarde en hemel booren ;
En daarom wil hy van geen sterven hooren ;
En waar de doodt verschynt daar heeft hy

U I T .

OP DE
LEERZAME FABELEN
VAN DEN HEERE
JAN VAN HOOGSTRATEN.

DE Fabelwysheit van de Grieken
Vloog eertyds op Kaldeefche wicken
Met Plato in 't Atheensche school,
En voedde met geleerde blaëren
De Dichters, Wysgeers, Redenaren
En Raaden zelfs, voor 't Kapitool;
Wanneer het waerelddwingend Romen
Hadde alle Goden aangenomen,
En die 't Pantheon toegewyd.
De Wysgeer trok het hoofd vol kreuken,
En baarde een reeks van wonderspreuken;
Terwyl de Dichter zynen vlyt
In de oude Fabeldichtkunst toonde,
Waar door men hem met lauren kroonde,
En in de gunst der Cezars bracht.
Maar als de tong der Redenaaren,
En 't zoet geluid der dichters snaaren
Verstomde door de dommekracht

Van norfche Gotten en Wandaalen,
Heeft ook de Dichtkunft moeten dwaalen,
— En eeuw op eeuw verdrukt gefchreid
(Om dat by de Oſtrogotsche blinden
Niet een Mezenas was te vinden)
Op 't puin der Roomsche Mogendheid.
Doch als de woedende Barbaaren
In 't eind geraakten aan 't bedaaren,
En luifterden naar eer en plicht,
Zyn kunſt en wyſheid traag herbooren,
En boeken, onder 't puin verlooren,
Gevonden, en gebracht in 't licht.
Wy zwygen van de Sulmoänen
En eedle Venuzyner Zwaanen,
Vereeuwigd door hunn' poëzy;
Gelyk van hun die 't oude Grieken
En Roome op onnaervolgbre wicken
Naſtreefden aan het kunſtryk Y:
En oogen op de eerwaarde gryſheid
Van Fedrus geeft, vol Fabelwyſheid,
Die door geluk het licht ontfong;
En zedert in verſcheide taalen
Vertolkt, herdrukt, en menigmaalen
Gelikt is als een beerejong.
De hedendaagſche Batavieren.

Ontfingen ook die wyze dieren ,
 Gezonden uit Ezopus naam ,
 Om op de waereldsche gebreeken
 Te spotten , schimpen en te preeken ;
 Op dat zich yder daar voor schaam' .
 La Court , die uit die oude bronnen
 Een' geeft van wysheid had gewonnen ,
 Bracht voor 's lands vryheid in het licht
 Een Fabelwerk ten nut der heeren
 Die 't Vaderland met lof regeeren ,
 Dat nu verschynt in maatgedicht .
 Wy zien de Staatkunde en de Zeden ,
 Geschikt naar deugd , verstand en reden ,
 Hier speelsgewys in ernst en boert
 Door een van Hollands Fenixpennen ,
 Aen haar verheven vlucht te kennen ,
 Op 's waerelds speeltooneel gevoerd .
 De Dichtkunst zal u eeuwig danken ,
 HOOGSTRATEN , die met zuivre klanken
 Den vaderlandschen Zangberg streelt .
 De Hemel kroone uw gryze haaren
 Met Sions onverwelkbre blaëren
 Als ge , afgeleefd , uw lykzang queelt .

P. LANGENDYK.

* * * * 3

O P

O P
DE STAET- EN ZEDEKUNDIGE
ZINNENPRENTEN
VAN DEN HEERE
J. V. HOOGSTRATEN.

HEeft aen het Y weleer HOOGSTRATENS
Neêrduitsch dicht,
Met Fedrus Fablen en Faërnus te beschryven,
Het Zanggodinnenkoor op 't allerhoogst verplicht?
Zyn Broeder aen de Maes wil hem niet schuldig blyven;
Maer toont hier, hoe hy, op Ezopus ouden vondt
Gevat, den schranderen La Court weet na te streven.
Zoo doet de snelle Faam den gantschen aerdkloot rond
HOOGSTRATENS naem met lof op alle tongen zweven.
Zoo word hun beider eer de onsterfelykheit gewydt.
Wie Beeldespraek bemint om 's waerelds mom te ontdekken
Koom hier te gast. wat wil eerlang de schrale Nydt,
Vind zy zich hier ontleed, al scheeve bekken trekken.
Hoe geestig zie 'k hier tot myn opperste vermaek
Het Wangedrocht, gewoon de Deugt steeds aen te randen
(Ik meen de Huichlary) ten toon staen op de kaek,
Dat Schrikdier, nimmer moê met klaeu en scherpe tanden.

Zyn'

Zyn' evenmensc̄h, ja zelfs, ó schrik, zyne Ovrigheên-
(Wy zagen 't kortst) stout in het aengezicht te vliegen,
En met Schynheiligkeit zyn gruwlen te bekleên,
Om dus d'onnoozele gemeente in slaep te wiegen!
Gelukkig hy, die een geruſt gemoedt geniet,
En, steeds geliefkooſt van de zoete Zanggodinnen,
Dat snood gedrocht en zyn geducht geweld ontvlied.
De Deugt kan Wangunſt, Nydt en Wrok en Haet verwinnen.
Hier leer ik (en 't waar nut had ik dit eer bedacht)
Het onbedwongen lidt, de tong, niet veel te roeren.
De Waerheit is toch by de Schyndeugt ongeacht.
Myn zucht tot haer quam vack myn' yver te vervoeren.
Met haer te lieven moet ik worstlen met den Haet,
Den Haet, getroetelt door den Prins der duisternisse.
Waer bergde ik my van schrik vond ik geen toeverlaet
In d'ongekreukte borst en 't onbevlekt gewisse!
De gulde vryheit, als een' onwaerdeerbare schar,
Leert hier een vrye ziel zich zelve te behouwen,
En zich aen geenen, op gewetensdwang gevat,
Al ware 't zelfs een vorst of koning, te vertrouwen.
'k Acht my gelukkig in ons vrygevochten landt,
Schoon van de Nydt begrimt, myn brood met vreugde te eten.
Want kreeg Gewetensdwang hier immer d'overhand,
'k Was doodt en haest van myn kleen vriendental vergeten.
Hoe hachelyk het is met grooten om te gaen
Voor hem die buiten hof- en staetsbestier kan leven.

Toont

Toont ons de Dichter in verscheide Fabeln aen.
Hy, die dit vat, behoeft voor boet noch ban te beven.
De dartle Wellust, als het schaedlykste van al
Des menschen pogen en wanhebyke gebreken,
Wort in dit Dichtwerk (die de deugt mint ten gevall')
Gelyk de Vleikunst, op het vinnigst doorgestrecken.
Geen ondeugt is 'er die hier niet gebrandmerkt wort.
De Deugt wort ieder als het nuttigste aengeprezen.
Wie die niet najaegt, wil hy weten waer't hem schort
Kan zynen plicht in deez' geleerde bladen lezen.
Hoe gaet myn' geest op al dees lekkerny te gaft!
Ik moet hier opentlyk den gryzen Dichter danken,
Die, hoe hem ouderdom of ziekte of quael vermaest,
Noit zingens moede, ons vleid met zyne zuivre klanken
ô Dierbre hemelgave, ô eedle Poëzy!
Hoe kunt ge my het hart en al de zinnen streelen!
Hier zwem ik in een bad van letterlekkerny,
En blyf steeds hangen aan HOOGSTRATENS geestig quelen
Gy, brave dichters, die zyn zangen, ryk van zwier,
Waerdeert (u past het best zyn breinryk' hoofft te kroonen
Bekranst den gryzen Helt met eeuwigen laurier
Die altyd leven zal door zyn vergode toonen.

KORNELIS VAN KOEVERDEN.

O P

DE UITGAVE DER BERYMDE

ZINRYKE FABELEN

DOOR DEN HEERE

JAN VAN HOOGST RATEN.

HOOGST RATEN, onvermoeide schryver,

De blyken, die gy van uw' yver,

Uw letterkennis, schandren geeft,

En nette Dichtkunst hebt gegeven,

Zyn u dan niet genoeg geweest !

Den grooten Paulus naer het leven

Te schildren in uitmuntend dicht,

Dat zyne lezers kan verrukken ;

Dat Kristus kerke een eerzuil sticht ;

Waer de Englen zelf uw kruin om drukken

Met eeuwigduurend lauwer groen,

Kon uwen lust' nog niet voldoen.

o Neen : zoo dra dit werk volzongen

En van de faem met duizend tongen

Door al de weerdlt was verbreidt

Liet zich uw lust geen rust verkiezen,

Maer haekte alweêr naer bezigheit :

* * * * *

Uw

Uw yver, bang voor tydtverliezen,
Greep fluks de vlugge dichtpen op,
Op dat gy uwen geest bevredig';
Des voerde gy den lof in top
Van 't vryestactsgebiedt *Venedig*,
Den roem van 't Adriätisch zout,
Dat nog uw glory levend houdt.

Wat zegge ik van de Schilderye
Der schoone mengelpoëzye,
Van uwen zede- en bedezangk
En verdere tooneelgedichten,
Al werken, aengenaem van klank,
Die Neêrlands Pindus helpen stichten?
Zoo veel geschryfs en nogveelmeer,
Heeft uwen yver nimmer kunnen
Verdooven, hoe veel roems en eer
U deze zangstof heeft gewonnen,
o Neen: uw zinryk Fabeldicht
Ontbrak der weerelt noch in 't licht.

Aen dat banket, al ons verlangen,
Aen die verscheidenheit van zangen,
Aen die geleerde beeldespraek
Boet elk zyn' lust, door zinnepreuken;
Die, zoo vol stichting als vermaek,
Geen deugd of zedeles verkreuken;
Maar leeren met een zachte roê

Op welk een wys de wufte zinnen
Zyn in den toom' te houden, hoe
De boofte luft is te overwinnen,
En hoe men door voorzichtigheit
Het allerveiligft' leven leit.

Hier leert men vryheit recht waerdenen;
Hier leert men zynen meerdren eeren;
Hier wordt de drieftheit van de nydt,
De boosheit van den haet beschreven;
Hier wordt de nooitvermoeide vlyt
En wakkre naerftigheid verheven;
Hier wordt de fnoode huichlary
Een ftraffenswaardig kwaet gerekent;
Laetdunkenheit en hoovaerdy
Met eene zwarte kool geteekent;
Hier is de vleyery verdacht;
Hier wordt nieuwsgierigheid veracht.

De welluft, die 't verftandt verwildert,
Wordt hier in 't los gewaedt gefchildert;
De booze ondankbaerheit gewraekt;
Het mededoogen aengeprezen;
Alle opgeblazen waen gelaekt
En 't razende onbescheidt verwezen;
Hier praelt de deugdt, hoe vaek gehoont,
In hare blinkende fieraden;
Hier wordt de waerheit ons vertoont
In starrelichte praelgewaden;

En waer de mensch hier de oogen keert
Wordt hy door dierspraek geleert.

Beminnars van geleerde boeken,
Die deugd en wysheit tracht te zoeken
 Uit oude en nieuwbefchreven blaën:
Hier kunt gy uwen geest vermaken;
 Hier kunt gy uwen lust verzaën.
Dit 's spys voor allerhande smaken.
 Elk blad geeft stichting of vermaek,
Of laet veel wonderspreuken hooren.
 De gryze en wyze dierspraek
Schynt van Ezopus weêr herboren.
 Komt des en leeft dees Poëzy,
 Zy zal u meer voldoen dan wy.

Intusschen zullen onze klanken
Den onvermoeiden Schryver danken,
 Die ons, uit letterliefde en gunst,
De vrucht zyns arbeids heeft geschonken:
 Wy dedez hem, hadt onze kunst
Die magt, met eenen eerkrans pronken
 Die allen laster overwon.
En zoo, op onzen wensch, zyn jaren,
 Ten roem van Neêrlands Helikon,
VAN VONDELS jaren evenaren;
 Zoo plaetst men in der Dichtren ry,
HOOGSTRATEN aen VAN VONDELS zy.

NIKOLAES VERSTEEG.

DE ROOF-EN MOORDZUCHTIGE HAVIK
IN ZYNE WOEDE BETRAPPT.

Se iudice nemo nocens absolvitur.

*Die elk zyn' wreeden aart vertoont
Voelt haast, boe't quaat zyn' meester loont.*

I. ZINNEPRENT.

Dat gy niet wilt dat u geschiet
Bewerk dat over andren niet.
De Havik mag onnoosle Duiven
Aangrypen met verwoeden klauw,
Maar raakt hy zelve eens in het nauw,
t Zy hem een Valk krygt in zyn kluiven

A

OF

Of eenig jager hem verrast ,
 Terwyl hy roofziek en vermeten
 In 't bloet van 't klein gevogelt plaft ,
 Te menigmaal van hem verbeteret ;
 Dan komt het naberouw te laat .
 De Wraak, geen schenden. of vernielen:
 Gedogende in een' Vryen Staat ,
 Zit steeds den Booswicht op de hielén ,
 Gelyk ons hier de prent vertoont :
 Waar 't Roofgedrocht , verrast , gegrepen ,
 En van den jager onverschoot ,
 Zig ter vereifte straf ziet slepen ,
 Op dat zyn doot de schuld betaal'
 En 't ongelyk eens word' gewroken ,
 Door snoot beleit , te menigmaal ,
 Hoe scherp vervolgt , van hem ontdoken .
 De Wraak gaat langzaam : maar wanneer
 Ze eens komt , valt zy te feller neêr .
 Schik des 't gedrag altydt ten goede ,
 Op niemants goet of bloet betuft ;
 Zoo dreige u geffselzweep nog roede .
 Zoo leeft ge veilig en geruft .

*'s Gemoed , van 't quaat bewust ,
 Wind nergens keul of rust .*

DE FRANSMAN EN NEDERLANDER
IN HET RYK DER APEN.

2

Afinus ad Tyram .

Steek uwen vinger , waar gy komt , in de aarde , en let ,
ô Reizer , in wat land het lot u heeft gezet .

II. ZINNEPRENT .

LEt steeds omzichtig waar gy zyt .
Houd niemands zeden voor wanschapen :
Maar stier uw tong naar plaats en tydt ,
Al stont ge zelfs in 't ryk der Apen .
Gedienstigheid wint yders hart .
Verachting , schoon op waarheids gronden ,

A 2

Wekt

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE

Wekt niet dan onheil, ramp en smart.
 Voor haar wort geen verblyf gevonden;
 Want Waarheit bouwt nog huis nog hof:
 Zy is een vyandin der Grooten.

Pluimstrykery alleen wint lof,
 Daar zy alom wort uitgestooten.

Zoo weet de Fransman, aangeland
 Daar 't Aapsgebroet, ten troon gestegen,
 Den ryksstaf voert, met mond en hand:
 Zyn hof te vinden onverlegen;

Tot hem 't geluk met open schoot
 Ontfangt, en ophoopt met zyn gaven.

Terwyl zyn arme Reisgenoot,
 In wien geen valsheit legt begraven,
 Om zyne opregtheit uitgestampt
 (Geen Hollands hart kan zig verzaken)

Digt afgeroost en half verlamt,
 Zig zoekt een' open weg te maken.

Zoo veel verschilt het, regtgezint
 Te spreken, of met juffer Mode,
 Waar elk de huik hangt naar den wind,
 Zig te verflaven om den broode.

Wie zig geen onheil brouwen wil
 Laat elk in 't zyne, en zwyge stil.

*Berouwigheid by hoofsgezwier
 Paard zig als de Ezel met de lier.*

DE HUISSELYKE ZWALUW MET DE ZINGENDE
EN WYTUITVLIEGENDE VOGELTJES.

Omnes ignorantia cum arrogantia perdit.

*Die naar geenen raat wil hooren
Zal in zynen waan versmoren.*

III. ZINNENPRENT.

O boerestulp! ô stille hut
Voor 't Zwaluwkje, dat onbezweken
Van 's jagers list en looze streken
In schaduw van uw dak beschut,
Geruft het schempen kan verdragen
Van't wuft en wilt Gevogelt, dat

Ver buiten dorp, gehucht en stad,
 Alle oorden van zyn' zang doet wagen,
 Door bosch en beemden kwinkelcort,
 En in dat onbepaalt gewemel
 De ruime lucht houd voor zyn' hemel
 En 't schuil van 't rietendak braveert;
 Wat waard ge in des omzwervers oogen
 Een toevlugt, wis en veilig huis
 Wierd hem 't vermaak der stille kluis
 Maar eens bekent in haar vermogen!
 De vrye lugt was hem geen' lof
 Meer waard: wist hy de snóode gangen
 Waar door 't Gevogelt wort gevangen;
 Hy hield u voor een konings hof.
 Nu zweeft hy, van geen' raad te teugelen,
 Waar vogelroer en vinkenet
 Hem graf en kerker openzet
 Op Ikarus verlemde vleugelen,
 Het zy de dag zyne oogen luikt
 Of 't morgenligt komt opgerezen:
 Terwyl de Zwaluw zonder vreezen
 Dat dreigend ongeval ontduikt.
 't Menslievend Diertje, vol medogen
 Met 's evennaastens veegen staat,
 Heeft goet te roepen: Hoort naar raad,
 En loopt uw doot dus niet in de oogen:

Hier dreigt u 't roer, daar 't vogelnet,
Gins 't valkenoog, niet ligt te ontduiken.
Een stormbuy kan u de oogen luiken.
Eer gy 't vermoed legt gy verplet.
Waar na geen raden wort geluifert,
En elk zig vast houd aan zyn' waan,
Is 't met den voorspoet haast gedaan.
Acht vry de Zwaluw voor gekluifert,
Daar 't rietedak haar jong beschut,
ô Vogeltjes, elkaars behagen:
Gy, bloot gestelt voor alle lagen,
Ziet haast uw' vryen loop gestut.
Dus sprak het Zwaluwkje onverbeten,
Al zyne zuffertjes te schalk.
Wien 't lust mag vliegen met den Valk.
't Is beter by den Uil gezeten
Dan zig aan 't ongeval gewaagt
Waar niets dan ramp en onheil daagt.

*Onkunde en Vermetelheit
Heeft elkander haast verleit ..*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE BOOMEN KIEZEN EENEN KONING.

*ut nemo doceat fraudis et sceleris vias, Regnum
docebit. Senec. Thieste.*

*Wie zyn vryheit wil verliezen
Mag zig eenen Koning kiezen.*

IV. ZINNEP RENT.

DE Vryheit, voor al 's werrelts goet
Niet veil by die hun' welftant minnen,
Wort egter van verwarde zinnen
Veelligt vertreden met den voet.
Want om de weelde wel te dragen,
Welke uit haar zoete welbron vloeit,

Die

Z I N N E P R E N T E N .

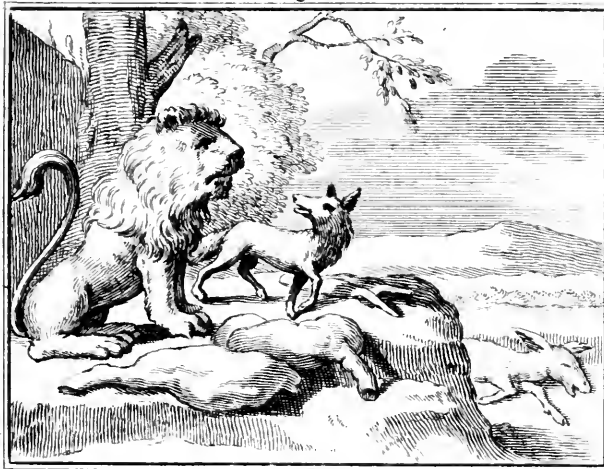
Die land en volk met heil besproeit,
Gelyk de lucht de zomerdagen,
Zyn alle Boomen niet bestant .
Elk roept om vryheit : en genaakt ze ,
Men word ze zat : men doemt ze , wraakt ze ,
En dryft ze buiten stad en land .
O dwaas en ergerlyk begeeren !
Die uit zig zelf nau kan bestaan
Wil in gesloten boejen gaan
En zig verflaapt zien overheeren .
Dat toonen hier in 't vrye woud
De Boomen , daer ze een' koning kiezen
Om regt en vryheit te verliezen ,
Niet op te wegen tegens gout .
Geen Boomen , die gins staan geladen
Met welig ooft en vette vrugt ;
Maar stammen van een quaat gerugt ,
Van schors zoo vuil als schraal van bladen ,
Waar aan de Roof geen vatten heeft .
Het Grauw , niets hebbend te verliezen ,
Durft zig veel ligt een' koning kiezen ,
Waar voor de Wyze schrikt en beeft .
Uit wat geflagt dan te beginnen ?
De Druif , de Olyve- en Vygeplant
Wyft alle heerschezugt van de hand
En haalt geen paerd van Trooje binnen ,

Gelyk 't gepeupel, dol van zin,
 Dat, als ter slaverny geboren,
 Zig niet ontziet den scherpen Dooren-
 Tot vorst te hulden om gewin.
 't Gaat aan: maar hoe 't u zal bekomen,
 Die norffe en stekelige Plant
 't Gebied te geven in de hand,
 O averegtsgezinde Boomen,
 Dat wort ge eerlang ontwaar: wanneer
 Hy alles wat hem durft genaken
 Vernielen, en te schand zal maken,
 Tot hem de wraak met u verteer,
 En dus het eind hegte aan zyn woede.
 Gy daarom die, uw vryheit zat,
 Een vorst wilt hulden met dien ſchat,
 Zoek naar een Prins uit eedlen bloede,
 Van afkomst en geweten vroom;
 Geen' ongeagten Doornenboom.

*Wie voor bedrog en ſchelmery
 Zig boeden wil, ga 't hof voorby.*

ZINNEPRENTEN.
DE LEEUW, EZEL EN VOS.

15

Jus in armis opprimunt leges timor. Senec. Herc. Fur.

*Wilt ge uw onheil niet bewerken
Houd geen maatschappij met sterken.*

V. ZINNEPRENT.

Wie eene lyn trekt met den adeldom
Gaat met zyn' vyand om.
Een aarde pot moet aan geen kopren wryven
Wil zy behouden blyven.
De Vos en Leeuw en Ezel, van de jagt
Gekomen, ryk bevragt

B 2

Van

Van tam en wild, kreeg de Ezel de bevelen
 Om dezen buit te deelen.
 Hy doet het: maer gansch zonder inzicht voor
 Den Leeuw, die hem verkoor.
 Tot dezen last om elk zyn deel te geven.
 De Plompert, onbedreven.
 Van oordeel, geeft, uit zorgte voor krakkeel;
 Aan yder even veel.
 De Leeuw, wien dit te onhoflyk quam te voren,
 Grypt, aangetergt van toren,
 Den Langoor aan, en brengt hem om den hals,
 Als waar zyn deeling vals
 En niet gelyk de Vorst hem had bevolen.
 Dus, om niet weer te dolen,
 Belafte hy den Vos naar zyn fatzoen
 De deeling eens te doen.
 Dat looze Dier, in hoofs gedrag ervaren,
 Weet anders dat te klaren.
 Hy legt den Leeuw, die't aankeek wel te moê,
 De grootste stukken toe,
 En houd zig met de kleinste wel te vreden.
 Toen sprak de Leeuw: Met reden
 Komt u de prys der deeling. maar wat hand
 Heeft u dit ingeplant?
 Of welken geeft heeft u, nu waerd geprezen,
 Zoo grondig onderwezen?

De elende van den Ezel en zyn end

Heeft my dit ingeprent :

Liet zig de Vos hier op rondborstig hooren.

„ Wagt u den Vorst te storen ,

„ Hoe minzaam hy ook met u ommege :

„ Want raakt ge in ongenâ ,

„ Gy loopt op 't minst misnoegen , hem gegeven ,

„ Gevaar aan goet en leven .

„ Wys is hy die zig voor zyn' wrok bewaart

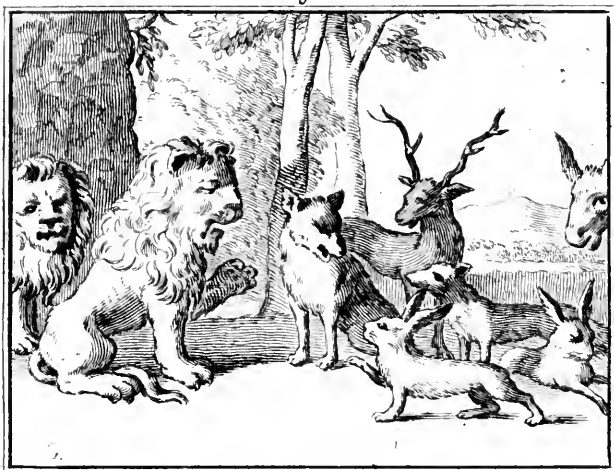
„ En niet als de Ezel vaart .

Hy spiegelt zich zagt

Die zich aan een ander spiegelt .

14 STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE VIERVOETIGE DIEREN, HAZEN
EN LEEUW.

Arma tenenti omnia dat qui iusta negat.

*De Wetten moeten zwijgen
Daar Wapens ingang krygen.*

VI. ZINNEP RENT.

DE Dieren, na veel ondeugts was vernomen,
Bestonden, om alle onheil voor te komen,
't Geen 't eene vee van 't ander had geleên,
Een Republyk te maken ondereen;
Een Vry Gebied, waar Regt en Wet zou gelden.
't Besluit greep stant: zy gingen voort, en stelden

De Hazen tot uitvoerders hunner Wet,
 Als regt bewuft hoe daar diende opgelet:
 Want die veel lands en zands heeft afgeloopen
 Agt men in taal en wetenschap doorkropen,
 Gelyk men van de Hazen mogt vermoên:
 En daarom best ervaren in hun doen.

Zie daar een zagte en draaglyke regeering:
 Elk zette stil zyn teering naar zyn neering,
 En plukte vry en vrank zyn eigen vrugt,
 Voor heerschappy nog harden dwang bedugt,
 Te schroomen by verandering van wetten.
 Men schrikte voor geen wapens of trompetten.
 't Was pays en vree waar dat men dieren vond.
 Maar ach! hoe los staat zulk een grensverbond!
 Daar de een zoo veel als de ander heeft te zeggen,
 En elk wil zyn party doen boven leggen,
 Komt haast de Twift en Tweedragt op de baan.
 Zoo ging het hier. de Eendragt, een wyl gestaan,
 Dook voor de spreuk, *veel hoofden vele zinnen.*
 Men zag geen kans 't wargaren af te spinnen.

Het Vry Gebied dus zittende in gevaar,
 Verzaamden zy de Leeuwen by elkaar,
 Verstoort en gram, dat zy (van alle dieren
 De koningen) dit wetloos landbestieren
 Zoo langen tydt geleden hadden van
 Een weerloos en onmagtig veegeſpan,

Te flap van lyf, te stomp van klauw en tanden ◦
 Om dwang of prang te weeren uit zyn landen,
 En dus onnut voor eenig landbestier,
 Hun eigen als den keizer de laurier.

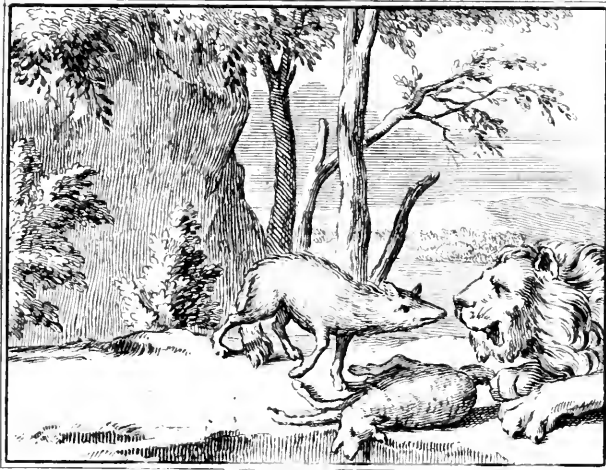
Daar meê was't uit. de Leeuw, gelyk voor dezen,
 Voor koning ingehaalt, van elk te vreezen,
 Herstelde vlug de Wet, om die voortaan
 Naar zynen wil en zin te doen verstaan;
 En wee het dier dat zig hier stelde tegen!
 Daar beefde't al. de bloode Hazen zwegen
 En schikten zig naar 't vorstelyk bevel:
 Want ziende zig te onmagtig van gestel
 Om weer te biên, beloofden hunne dagen
 Te reeglen naar des Konings welbehagen;
 Zoo mogten zy nog voor wetgevers gaan,
 Met welk een juk ook op den hals gelaân.
 Dus wert de Leeuw weer aller dieren koning.

Wat stoft hy op zyn vryheit, die zyn woning
 Niet magtig is te hoeden voor geweld!
 Zulk een dient in geen heerschappy gestelt,
 Maar moet zig (welk een wet hem voorgeschreven)
 Ondanks aan een' beschermheer overgeven.

Ga, Vry Gewest, vry deze Fabel na,
 Op dat het u niet als den Hazen ga!

*Waar't regt in't staal bestaat daar gaat de vryheit
 vluchten, zegt Jan Vos.*

DE LEEUW, SCHALKE VOS EN ANDRE DIEREN.

Procul a Jove procul a fulmine.

*Zyt voorzichtig in uw spreken
Wilt ge in geen gevaar u steken.*

VII. ZINNEPRENT.

Wie buiten staat zig kan geneeren
Vertrouw zich zelve niet ten hoof.
De hoofsche dwang, steeds uit op roof,
Werpt iemant ligt iets op de kleeren,
Waar door hy raakt in zwaar verdriet.
Behaagt zyn have en erf den Grooten,

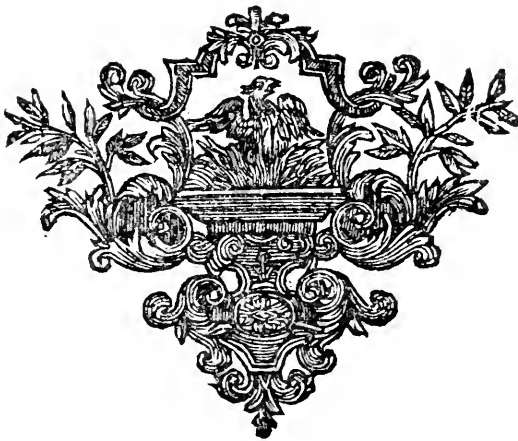
C

Flux

Flux is zyn ondergang befloten ,
 't Zy dat hy fchuldig is of niet .
 De Leeuw , van ouderdom bezweken
 En tot de jagt niet meer beftant ,
 Beroept de dieren van het land
 Om over hem vry uit te fpreken ,
 Of hy zoo krank ware als men riep ;
 En of 'er hoop was van genezen
 (Zy mogten 't zeggen zonder vreezen)
 Dan of 't met hem naar 't ende liep ,
 't Welk aan zyn' adem was te ruiken .
 Voort fchikt zig elk naar zyn bevel .
 Sprak de eerfte nu : Heer Leenw , 't gaat wel !
 Gy ftaat nog niet in 't graf te duiken ,
 Maar wort eerlang gezont en fris :
 De tweede : Ik moet dan zonder reuk zyn .
 De Koning zal eerftdaags zoo meuk zyn
 Dat hy een lyk worde eer men 't gifs' .
 Men doemt ze beide voor verloren .
 Ja , daar by fchuldig aan het feit
 Van hooggequetfte Majesteit .
 Geen voorspraak was voor hun te hooren .
 De een , vuil van zotten lof bemorft ,
 Was een bedekte Ruftverftoorder ,
 En de ander was een Koningsmoorder .
 Hun goet en bloet quam aan den Vorft .

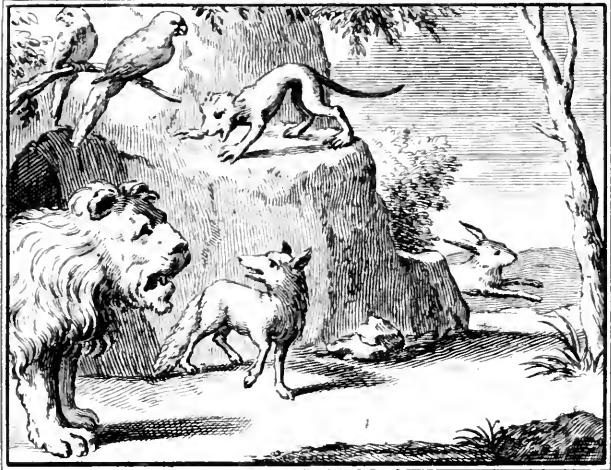
Toen sprak de Vos: Op myn vertrouwen,
Heer Koning, 'k heb nog smaak nog reuk;
En vraagje, door wat harffenbreuk?
Om dat ik ben te zwaar verkouwen.
Dus wacht van my geen veinzery,
Veel min een Koningsmoorders blame.
'k Ben zoo verstoopt dat ik 't my schame.
En daar me raakte Reinart vry.

*Waar Moedwil stout het hart komt op te balen
De Onnosse zal 't gelag altyt betalen.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE LEEUW EN ZYNE VRIENDEN.

8

Exeat aula qui vult esse pius.

*Hy schuw het hof die vroom wil zyn.
In goude bekers schuilt fenyn.*

VIII. ZINNEP RENT.

Die Vroomheit lieft ga uit het hof,
Daar 't al jaagt naar verkeerden lof,
En Deugd en Waarheit wort verschoven.
De Boosheit schuilt in Vorsten hoven.
Wie, van dien Sodoms appel vry,
Het mom der valsche Huichlary

En.

En haar bedrieghelyke streken
 (Der hovelingen erfgebreken)
 Wil myden , schuw den toverzang ;
 Niet dan om eigen beursbelang
 Ten valschen gorgel uitgewrongen :
 Zoo word hy van geen haat besprongen
 Nog om zyn deugt op-'t hart getreên .

Dunkt iemand dit wat te ongemeen ;
 De Leeuw , hier staande by zyn dieren
 Die voor en om hem henen zwieren
 En noit van hem verwydert staan ,
 Maar om zyn gunst hem hangen aan ,
 Zal 't zegel aan ons zeggen hangen ;
 Daar hy , van 't hoofs bedrog gevangen
 En boos en vals berigt gedient ,
 Den Haas , zyn' allertrouften vriend
 En eersten Raad , noit uit op lagen
 Gramstorig uit zyn hof doet jagen ,
 Als of het regtgeaarte Dier ,
 (Noit uit dan op zyns heers laurier
 En wat den Vorst ten nut kon strekken ,
 Door in- en uitheems hem te ontdekken)
 Zig niet in 't geen 'er was verricht
 Gedragen had naar eed en plicht :
 Tot hy in 't end door nadre klaarheit
 De Valsheit scheidde van de Waarheit ,

En uitvond, door wat schelms berigt
 Hy zynen dienaar zag betigt
 Van 't hofgestoet dat, aangedreven
 Van haat, hem zelf dong naar het leven
 Door blind geweer op hem geveld:
 En hierom zynen Haas herstelt
 In zyn voorgaande waerdigheden.

Wie, om eens anders heil te onvreden,
 Zyn wangunft voed, en tegens regt
 De Deugt met klauw en tand bevegt
 Daar die ter vierschaar zit verkoren,
 Zal in zyn boos geweten smoren,
 En roepen met de dwaze Spegt:
 Myn yver wil een' boom doorboren,
 Maar wat ik werk het is verloren.

*Wie andren durft naar 't leven staan,
 Denk slechts hoe 't Haman is vergaen.*

HET PAERD EN ZYN' RUITER, TEN
VERDERVE VAN 'T HART.

Facilis descensus averni.

*'T zien van 's anders winst en neering
Brengt de Wangunst in de teering.*

IX. ZINNEPRENT.

IS u van 't lot een' vryen staat vergunt,
Geniet hem, vry van ze iemand te benyden.
De Nyt, wen zy 't op andren heeft gemunt,
Brengt menigmaal zig zelf hier door in lyden,
Gelyk het Paerd, wangunstig van het Hart
Dat nevens hem hier graasde in eene weide,

Hies:

Hierom van spyt en eigenbaat gefart,
 Uit zoete wraak zig zelf te dwaas misleidde.
 De vrye beemd, dagt hy, quam hem alleen:
 Geen hoornig Hart mogt daar zyn ingelaten.
 Waar Nyt regeert is noit de geeft te vreên.
 Dat Wangedrogt vergiftigt alle staten.
 Dus yvrend, daar zyn wraakzugt rees in top
 Om 't schichtig Hart ten velden uit te jagen,
 Nam hy, daar toe te zwak, een' Ruiter op,
 Door wien hy 't mogt verjaagt zien of verflagen.
 Zyn wraak gelukt. het Hart raakt aan zyn doot.
 Maar ach! wat won hy door dien valschen zegen?
 Zyn Helper sprak: Wat is uw dienst my groot!
 Door u heb ik dien schoonen buit verkregen.
 't Gevelde dier moet gy me dragen t'huis,
 En verder doen 't geen ik u zal bevelen.
 Toen riep het Paerd: Helaas! wat ramp! wat kruis!
 Zal ik, gewoon in vrye wei te spelen,
 't Geleend gebit behouden in den mond!
 Een meester (voor myn hulp, aan hem bewezen)
 Ten dienste staan, van zweep en spoor gewond,
 En daar by ligt voor kar en molen vreezen?
 ô Vrye beemd, waar vliegt myn vryheit heen!
 Ik kon in 't veld geen medgezel verdragen.
 Een vreemde voegt sluit my nu 't blok aan 't been;
 En ik sta bloot voor allerhande plagen.

Gemaklyk is alle afgang naar beneên: *

Maar 't steile pad van daar weer op te stygen

Heeft werk in. wie, met zynen staat te onvreên,

Naar scheuring haakt, staat dus zyn' loon te krygen.

Regt, zei de man, toen meester van het Paert:

Dat met u twee te zwaar u viel te deelen

Is 't myne nu. dus ziet ge hoe men vaart

Indien men wil alzins den meester spelen.

Leeft ge onbeheerft en in vereent gezin,

Verdraag elkaar, en haal geen vreemden in.

Hebt gy u zelf gestort in vreemde plagen,

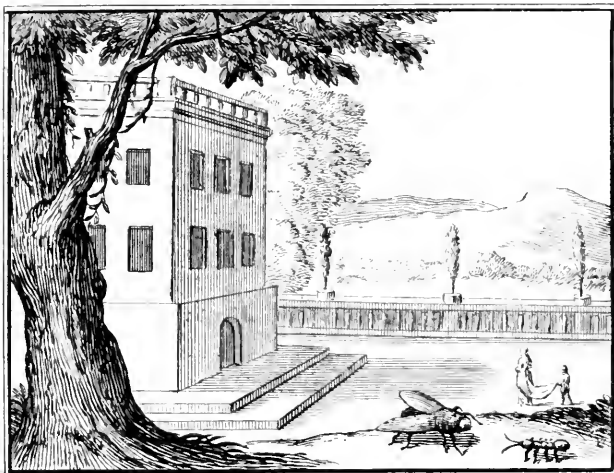
Rek uw gedult en leer uw leet verdragen.

* ——— *facilis descensus avari*

Sed revocare gradum,

Superasque evadere ad auros

Hoc opus, hic labor est.

Tolluntur in altum ut lapsu graviore ruant.

*Veiliger aan strand gezeten
Dan zyn jeugt op zee gesleten.*

X. Z I N N E P R E N T.

TRagt naar te groot een vryheit niet.
Vlie liever 't ongebonden leven,
Dat, alle tugt en dwang ontdreven,
Niet dan verboden welluft bied.
Wie daar iets goets uit tragt te hopen
Legt, eer hy 't denkt, in drek verzopen.

Haar

Haar weelde is niet dan enkle schyn,
Gevaarlyk haar vergult blanketzel
Dat alle deugden strekt een letzel.
In goude kōppen schuilt fenyn.
Naar haren toverzang te hooren
Is zig in wis verderf verfmoren.

Dat leert de wufte Vlieg, hier in
De Zinneprent vertoont naar't leven;
Die, van verkeerden waan gedreven,
De Mier dus invaart: Wat gewin,
Rampzalig Dier, staet u tog open.
Uit flaverny is niets te hopen.

Gy werkt en tobt en slaaft en wroet,
Gelyk een ezel, bang voor slagen,
En laat den zomer u ontjagen:
Daar ik, in weeldens overvloet
My geene vryheit laat verdrieten
Die, wat ik wens, my doet genieten.

Ik heb van alles dat ik zie
Myn deel; waar heen ik, uitgevlogen,
My neerzet: niets weerftreeft myn pogen.
Ik eet den honig voor de bie,
En bade in 't vet der offerhanden,
Van geene vogels aan te randen.

Ik zit op 's konings stoel geruſt,
 En durf me aan zynen diſch vertrouwen.
 Ik kuſch den mont der ſchoone vrouwen;
 Ja proef van alles wat my luſt,
 En drink uit goude en zilvre ſchalen:
 Wat Werkuil ziet men dus onthalen?

't Is waar (ſprak de arbeitſame Mier)
 Gy krygt den koſt, bevryt van werken:
 Gy word gezien in hof en kerken
 En by het heilige offervier,
 Ja zelfs in de geheimvertrekken.
 Die ſchaamte en eer voor 't oog bedekken..

Maar hoe geniet gy ze? ongevraagd
 Gelyk een dief, van elk verbeteren;
 Want waar gy immers zyt gezeten
 Gy wort verdreven en verjaagt.
 Des zomers ſtoft ge op uw bedryven;
 Maar waar ziet u de winter blyven?

Dan zwygt ge ſtil. dan is de tyt
 Vervlogen van uw blyde dagen;
 Dan krimpt ge voor de koude vlagen;
 Dan ſterft ge, als zig de Mier verblyt
 In 't geen de zorg haar heeft gegeven
 Tot voorraad en behoud van 't leven.

ô Korte vreugt der wufte Vlieg! *
 Regt by den Welluft vergeleken.
 Hoe haaft is 's levens zeil gestreken
 Wanneer men 't graf haald by de wieg!
 Wie voor de doot beftaat te beven
 Vlie Welluft als den roof van 't leven.

*Welluftige Overdaat geleid'er meer ter aard
 Dan de gevreesde fnê van 't bloedige oorlogszwaerd.*

* Wie dieper in deze ftof wil tasten zie den *Lof der Vliegen*, in het vierde deel myner Mengelpoëzy op de 22fte bladzyde.

30 STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE EZEL, HOND EN HUN MEESTER.

11

Tu nihil invita dices faciesve Minerva.

*Wie hooger yld dan zyn bestek
Werpt zich wel ligtlyk in den drek.*

XI. ZINNEPRENT.

HY moet een Vleier zyn geboren,
En 't moet hem welstaan, wat hy doet,
Die met een' quinkslag, als hy groet,
Een Prins of Koning zal bekoren
Of 't hart zyns meesters nemen in,
Zulx dat hy hem van 't werk bevryde:

Want

Want dat hangt elk niet op de zyde .

Onaardigheid raakt hart nog zin ,
Maar is een walg van oog een ooren .

Pluimstrykery , op lof en gunst
Uitziende , eifcht onderwys nog kunst :
Hy moet een Hofnar zyn geboren

Die op dat ambagt leeg wil gaan .
Een Hoog - of Neerduits mag het wagen ,
Maar hoe hy 't aanleg , 't zal noit slagen :

De Fransjes zyn 't die dat verstaan .
De Fransjes , wuft van aart en fchrander ;
Gehuwte aan de à la modezwier ,
Onthalen ons dien hoflaurier .

Ernsthaftheit past den Nederlander .

Een Hondje , welig opgevoed ,
Naar eifch befneên van mail en pooten ;
't Vermaak van huis- en difchgenooten ,
Mag , daar het met zyn ftaartje groet

En quispelt om zyn' meefter henen
Waar 't zulx maar goetdunke , ongenood :

Zyn' Huisvoogt fpringen op den fchoot ,
,, Al zat die zelfs van pyn te fteenen :
Hy , fchoon alle aanzoek hem verveelt ,
,, Naar 't luftig beeftje vol verlangen ,
,, Laat het aan mondt en lippen hangen ,
,, Gekuft , geliefkooft en geftreelt .

Maar

Maar komt een Ezel, grof van leden,
Een lompe Steiloor, vuig van aart,
Dierwyze aanquisplen; met zyn' staart
En naargebootfte vriendlykheden
Aanzoek te doen op 's meesters schoot,
Om, als het Hondje te behagen;
Hy, digt met knuppels afgeslagen,
Wint veel, ontvlugt hy dan zyn' doot.
Zoo veel verschilt in 's werrelts zaken
Des eens of anders dienst en groet.
Het is niet evenveel wie 't doet.
Het Hondje, een diertje vol vermaken;
En de Ezel, een wanschapen beest,
Zoo vuig van lighaam als van geest,
Moet zig naar zulk een' staat niet voegen,
Maar met zyn' arbeit zig genoeg.
Zoo blyft de Schoester by haar leeft.

*Het zy ge speelt voor stom of spreekt,
Let altyd in wat kleed gy steekt.*

EEN OUD WYF, BIDDENDE OM HET LANG
LEVEN VAN EEN' TIERAN.

12

Missima fors est regnorum sub rege primo. Lucan.

*Zoo de ouden zongen
Zoo pepen de jongen.*

XII. ZINNEPRENT.

Beschouwt dees prent, ó Vryheitsonderdanen,
In last en druk zwaar tot gedult te manen.
Het zy de tyd door 't heilloos oorlogsjuk
Uw koopvaardy en winkelneering druk,
Of schot en lot te zwaar u val te dragen,
Daar gy, gedrukt van land- en waterplagen

E

Naar

Naar 't weifelend gevoelen van 't gemeen,
 De schuld daar van legt op uwe Overheên,
 Als of men door onhebbelyk regeeren
 Uw vryheit wilde in slaverny verkeeren;
 Te dugten, zoo gy daar niet in voorziet,
 En de Eigenbaat het moedig voorhoofd bied,
 Die, hoe zy 't Land naar zynen val doet neigen,
 't Gemeen verzuimd, en vordert slegs haar eigen,
 Te weeren door verzetting van de Wet,
 Als of daar door de boel zou zyn' gered;
 Voor al, indien men, zonder tytverliezen,
 Daar by besloot een Opperhoofd te kiezen
 Die 't landbestier zou kyken in de kaart.

Een Vrouw, zoo ryp van geeft als hoog bejaart,
 Legt op haar knien den Goden, in het midden
 Des Volks, alhier voor haren Vorst te bidden,
 En wel met ernst te smeeken jaar op jaar,
 Dat hem Jupyn dog lange in 't leven spaar;
 Onaangezien hy, een Tieran geboren,
 't Al hield in klem van zyn gebit en sporen,
 En hoog en laag in zyn gareelen joeg,
 Den nek intrad, en met zyn zweepe floeg,
 Van luid gekerm nog jammernis bewogen
 Wat hem vervloekte en schreide uit bloedige oogen.

Want (riep ze, toen men loeg om haar gebeên)
 Weet deze ons dus de lenden in te treên,

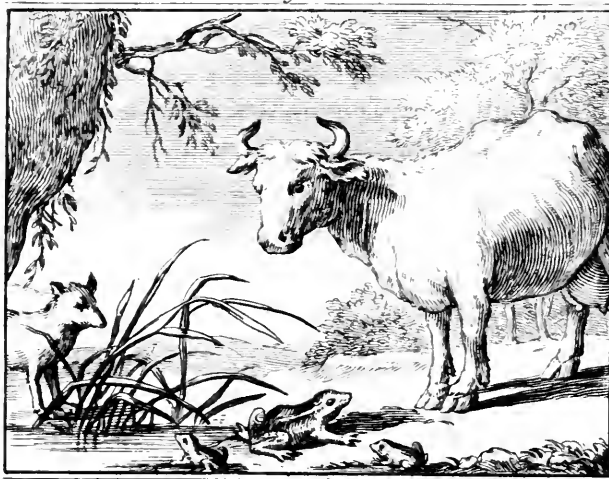
Meer

Meer dan zyn Vaâr voor heen ons plagt te plagen,
 Die na hem komt (als hy is uitgedragen)
 Zal (Burgers, 'k heb't aan beide nu gezien)
 Noch feller u zyn' klauw en tanden biên,
 En zoo verbaaft verschrikken met zyne oogen
 Dat gy u zult te deerlyk zien bedrogen
 In 't langgewenscht verwisselen van heer.
 Verandering neemt zelde een' goeden keer.
 Verbeteren de jongen nimmer de ouwen,
 Gelyk wy aan deez' Dwingeland beschouwen?
 Verwacht na hem geen zachter straf of ban.
 Uit een' tieran ryft niet dan een tieran.
 Zyn Vaâr was wræd, hy wreeder. om wat reden
 Zou hy uw lot verbeteren door zyn zeden,
 Die, in het quaat geteeld en opgevoed,
 Niet zal bestaan dan uit noch trotzer bloet?
 Slaat deze u met zyn roê de huid aan stukken?
 Zyn Zoon, reeds opgequeekt in boozer nukken,
 Zal u veelligt met schorpioenen slaan.
 Verandering is gevaarlyk te ondergaan.

Wie dit verstaat behoeft men niet te leeren
 Dat nimmer uit verandering van heeren
 Verbetering spruit. best is hy des gehuld
 Die in den noodt zich wapent met geduld.

*'t Fuk, niet wel te verjagen,
 Wort ligter door verdragen.*

STAAT-EN ZE DEKUNDIGE
DE OPGEBLAZE VORSCH EN KOE.

Tuo te metire pede.

Maat houd staat.

XIII. Z I N N E P R E N T.

GUnt u 't Fortuin het zeil in top te halen,
Gy, hoe ryk van gewin,
Bind liefst een reefjen in.
Dat u verheft kan u ook weêr doen dalen.

Een Kikvorfch , van natuur meer opgeblazen :

Dan andre , zyn 's gelyk ,

Was in zyn oog zoo ryk

En groot , dat hem geen dier meer kon verbazen ;

Dus nydig van een Koe , die hy zag weiden ,

Blies hy zich zelve op ,

En riep : Nu 't zeil in t'op .

Spreekt , Vorfchen , wie de grootfte is van ons beiden .

De Kikkers , om deze overdwaze reden

Aan 't lagchen , riepen t'zaam :

Blaas nu vry uit den aâm .

Eer blaast ge u doot dan haar gelyk van leden .

Toen blies hy weêr , om 't uiterfte te wagen ,

Met zoo benauden zugt

Tot dat hy barfste aan lugt .

Daar lag de Work , van eigen waan verflagen .

Toen fprak de Koe : 'k-Heb 't lang gefpelt te voren

Toen ik 't verwaten Dier ,

Als zekren Hofpluvier ,

Elk farren zag met opgeftekene ooren .

't Was , dacht hy , al beneden hem gewaffen .

Zoo dra hem 't hof zag gaan ,

Van 't Haagfch livrei ontdaan .

Hoe weet de val den hoogmoed te veraffen !

Wie met zyn lot zich wyslyk houd te vreden
En geen geluk vertrouwt
Is koning van het woudt.

Maar dat gedenkt geen snoeshaan, woest van zeden,

*Wie elkeen gelyk wil wezen
Ziet haest zyn verderf gerezen.*

Optat egyptia bos piger, optat arare caballus.

*Wie zyn eigen vryheit dood
Werpt zich zelf in allen noot.*

XIV. ZINNEPRENT.

HOe juist het lot elk weet by 't zyn te voegen,
Noô heeft een mensch zyn vergenoegen.
De vette Gans, wat vryheit haar verfraai;
Wil in de koi der slaafsche Papegaai.
Om 't lekker der wynsopjes, daar te hopen,
Laat zy haar vryheit loopen.

De

De ploegos wil een paerd zyn: 't paerd daar neven
Jookt naar den ploeg, en wil het akkerleven.

De boer, hoe zagt en wel 't hem gaat,
Ziet weelde in een' soldaat.

De krygsman wil des hopmans handel dryven.

Geen mensch tragt in zyn' ftant te blyven;
Maar yder wil al hooger treên:

Ja 't ongeachte graau neigt daar de zinnen heen.

En om daarin zyn oogmerk te doen flagen

Ontziet men lift nog lagen.

Maar wee hem die, om winft van hooger ftaat,

Zyn huis, zyn ftadt of vaderlandt verraadt!

Hy ftelt, die't waagt, zich, bloot voor kerker, doodt
en boeien.

Dit vind de Gans, gewoon door de open lucht te roeien,

Nu ze, in de koi gelokt als vrind,

De deur daar van gefloten vind.

Wie 't wagen wil laat zich dierwys misleiden.

Die vryheit kent zal nimmer van haar fcheiden.

*Waar heen de mensch zyn zinnen veft,
Eens anders brood fmakt altydt beft.*

ZINNEPRENTEN.
ZEEMANSPRAATJE.

41

15

Quisquis suae caesae.

*Dat meer niet schein dan ydle klap
Had meenigmaal zyne eigenschap.*

XV. ZINNEPRENT:

W At of Matroos, uit zee gekomen,
Al nieuws hier aanbrengt van de vaart?
't Is of hy keef op wind en stroomen,
Zoo nyver geeft de Vent de kaart.
Dat (zeit hy) zal ik je verklaren.
Maar zeg me van te voren dit:

F

Hebt

Hebt gy ooit by der zee gevaren?

Neen (zegt het heerschap dat daar zit)

'k Hou van dat op- en nederwiegen

Niet op dat dronken element .

Dan wil ik (hy weêr) zonder liegen

Wat raars u. maken gaan bekend .

Hoor (zegt hy) 'k heb aan vreemde kusten :

Drie kostlyke Eilanden gezien ,

Wel waart om daar wat uit te rusten ,

Want 't was 'er vol van hupsche liên .

Op 't eerste zag ik 't volk regeeren

Van een voornaam en groot Dokter ,

Die als een prins keek uit zyn kleeren :

Geen wonder ; want hy ging 'er voor .

Hy was , als ik het wel zal zeggen ,

Daar Koning , Veltheer en Regent :

En , voor dien 't lustte ziek te leggen ,

Een Medicyn , gansch excellent .

Deze , om zyn burgers wel ter degen

Te handlen , als 'er een wierd krank ,

Ging strax wel fyntjes overwegen

Wat zulk een' diende voor een' drank .

Want zoo de zieke quam te sterven ,

Terstont had hy den neus in 't vet .

Het kleinste deel verviel aan de erven ,

En 't grootste aan hem : zoo lag de wet .

Des trok hy strax aan 't *aderlaten* ,
 Aan 't *kakken* , *zweeten* , *braken* , en
 Wat voorts den zieken toch mogt baten ,
 Voor hem een vette kermishen .
 Maar wyl 't dien Heer niet quam gelegen
 Al dat slaefs werk alleen te doen ,
 Zond hy zyn dienaars allerwegen ,
 Om nevens hem 't ey uit te broên .
 Dog toen men door die ruwe gasten ,
 Wel meest op eigen voordeel uit ,
 Gestaaë te duvels mis zag tasten ,
 Liep hier de Doodt staag op vry buit ;
 Want door de Lyders te verzuimen
 Of die verkeert te tasten aan ,
 Moest elk wel haast het ziekbed ruimen
 En den gemeenen weg ingaan ;
 En dat was juist niet zeer te pryzen .
 Het andere Eilandt wierdt bewoont
 Van Dokters die , als onze wyzen ,
 Elk zagen u naar vereisch beloont ;
 Regenten , die 't schip beter stierden ;
 Die 't leven zochten van de lui :
 Want hoe 'er meer genezen wierden
 (Van 't sterven quam hun niet een' brui)
 Hoe meer profyt zy daaglyx trokken .
 Des was hun dagelyksche raad ,

Voor die ontfteld was of verfchrokken,
 De Aptheek te zoeken t'zyner baat,
 Om dus de ziekten voor te komen,
 Waar door het *braken*, *zweeten*, en
Staaq kakken, moest zyn waargenomen.
 Zoo veel het lydlyk was voor hen.
 Doch door dit ftaag medicineeren
 Werd ook dat Volkje daar zoo zwak
 Dat elk daar eer kon fterven leeren.
 Dan daar men nimmer Dokter fpak,
 Maar elk naar zyn goetdunken leefde
 Zoo als hy 't met Natuur verftont:
 Want hoe men voor de Doodt meer beefde
 Hoe meerder menfchen zy verflondt.
 Van hier gereift, met zwak vertrouwen
 Van 't volkbeheerfchend Dokters gild,
 Stondt my 't derde Eilandt te befchouwen.
 Hier leefde men als in het wild:
 Heel anders ftont het hier gefchapen;
 Hier was nog Dokter nog Barbier,
 Hier kende men geene Eskulapen,
 Hier zworf Galeen nog Podalier:
 Elk menfch was hier zyn eigen heiland;
 En yder was gezont en fterk.
 Hier leefde men by zaai- en weiland;
 En elk vond zyner handen werk.

Naar geeft en kennis, hem gegeven.

Hier mogt men zonder Dokters zorg.

Op eigen ondervinding leven.

Elk was zyns welltands eigen berg.

En door dit huislyk t' zamenleven,

Van geen' *Regent* of *Arts* bestiert,

Was 't volk, hoe ruw en onbedreven,

Hier kloek van leeft, grof, sterk gespiert,

Gezond alom, en warm gezeten,

Ook 't landt van vry meer volk bewoont

Dan daar het *kakken*, *laten*, *zweeten*

En *braken* wierd met gelt geloont.

Des ik 't voor vast houde en voor zeker,

Wanneer ons 't een of 't ander schort,

Dat Dokter en zyn maat de Aptheker

Des menschen leven maar verkort.

Daar die slechts worden uitgehouwen

Is 't leven langst, vol oude liën,

Gelyk dit Eiland geeft te aanschouwen.

Die 't niet gelooven wil, ga 't zien.

Maar, zulje mooglyk hier op zeggen,

Waar heen met al dien Zeemanspraat?

Wat staat ons daar van uit te leggen?

Geen mensch die dat verhaal verstaat.

Wel, Plompert, als ik plagt te wezen,

Door *MEDICYN*s verstaat men hier

Regenten, hoog in eer gerezen.

Door ZIEKEN, 't algemeen gezwier
Des volks, in burgerstaat gezeten.

Door ADERLATEN, DOODEN, en
Door KAKKEN, Schattingen: door ZWEEETEN,
Imposten op al wat ik ken

Van levensmiddlen: door BRAAKDRANKEN,

Het Geld, op renten t' huis gehaalt,
't Geen niet dan met geweën en janken

Den Crediteuren af betaalt

Of smartelyk word weêrgegeven.

Verstaje 't nou? zoo houd het vast.

Verstaje 't niet? 't is my om 't even.

Ik laat den waardt by zynen gaff.

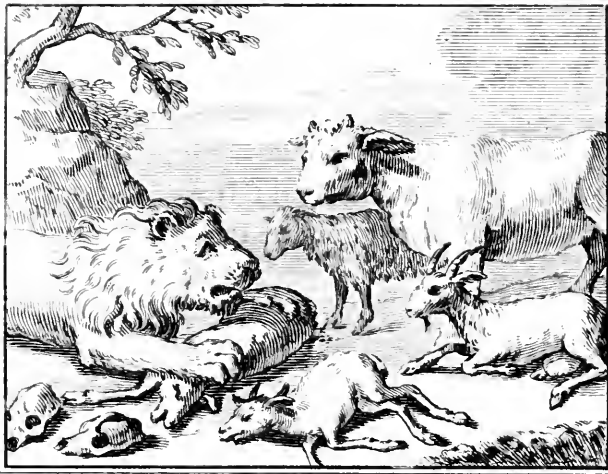
't Zy blyfchap ryze of ongeval,

Elk voor zich zelf, Godt voor ons al.

DE LEEUW, KALF, GEIT EN SCHAAP,
IN JAGTVERBONT.

20

Pares cum paribus facillime congregantur.

*Spart nimmer met uw' meerdren aan
Daar 't eens zal op een deelen gaan.*

XVI. ZINNEPRENT:

MEt sterken is geen maatschappy te wagen:
Wie dat begint zal 't aanstonds zich beklagen,
Zoo dra de vangst iets te verdeelen geeft
Daar groot en klein gelyk een regt aan heeft.
Geweldnary dryft dog in alles boven,
En oordeeld dies te lustiger te hoven:

Gelyk de Leeuw, hier in de prent verbeeld,
 Zich met dien waan en dulle glori-streelt,
 Daar † Schaap, de Geit en 't Kalf, zyn Jagtgenoten,
 Van 't geen 'er is beschaart zich zien verstoeten,
 Hoe in verbond getreden voor de jagt,
 Dat elk zyn deel zou worden t'huis gebragt,
 Mits dat den Leeuw vergunt zy de eerste keure.

Geen wonder dat 'er meenig raakt te veure
 Die voor zulk doen wel eer ten achtren was.
 Gevreesde magt werpt yders recht in de asch²,
 Daar Weerloosheit, van alle hulp verfteken,
 Geen kans ziende om daarover zich te wreken,
 Zich hooren laat: Dus zyn wy alles quyt,
 Wat * Voorregt zelf voor ons gedeelte strydt,
 Want met den Leeuw is geen pleidoi te wagen,
 Die, niet gewoon naar regt of wet te vragen,
 Slechts speeld: † Ik wil. komt my het eerste deel
 (Zegt hy) om dat ik Leeuw heet? geen krakkeel
 Kan my het tweede om myne sterkte ontzeggen.
 Dus diend men my het derde ook toe te leggen
 Als Heer van 't woud: en die my 't vierde ontzegt
 Wort flux van my by 't wild daar neer gelegd.

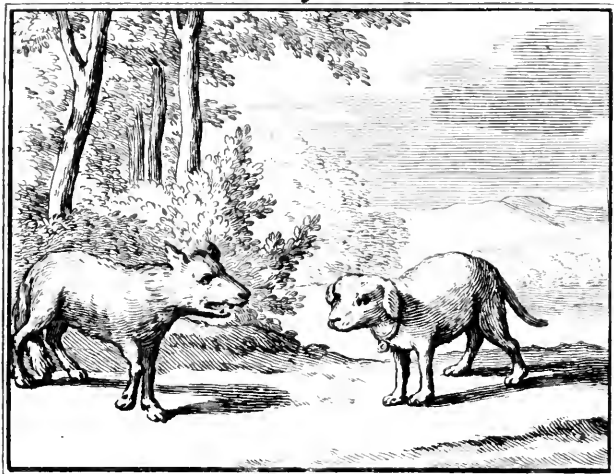
Daar stont het Kalf, de Geit en 't Schaap, te kyken.
 Terwyl heer Leeuw met al den buit ging stryken,
 Zyn Jagtgespan geen vinkepootje liet,
 Maar zelfs hen nog uitlagte in hun verdriet.

* Privilegie. † Je veu.

Die met een' Leeuw zich wil op winst begeven
 Moet Geit noch Schaap noch Kalf zyn, onbedreven
 In hooffsche list en onweêrstaambre magt,
 Maar hem in moedt gelyk zyn als in kracht.
 Want die niet is bestant voor 't zyn te spreken
 Wort, wat hy trek ter hand, dus uitgestreken,
 Wyl Eigenbaat toch overal regeert.
 Plomp is hy, die hier uit niet wort geleert.

*Om dreigend ongeluk te ontwyken
 Paart best gelyk met zyns gelyken.*

Libertas vite equiparatur

*Wie Grootkans bangt om mild' onthaal op' zy,
Acht zich een Heer, en trouwt de Slaverny.*

XVII. ZINNEPRENT.

HOe niets zoo waerdig is dan vryheit in dit rond;
Toont hier een magre Wolf aan eenen vetten Hond.
Dit paar, elkanderen op een' der buitenwegen,
Ontmoetende, begint de Wolf op zyne wys
Den Hond te vragen, door wat spys
Hy dus in groei was uitgedegen.
Gy, broeder, zegt hy, zyt zoo vet gelyk een Bagg';
En ik, als een geraamte aantredende in den dag,

Loop

Loop, voor het licht befchaamt, in afgeleegnē hoeken,
 Door noodt geperft, myn voedzel zoeken,
 En keer voor 't meest zoo onvoldaan

En hongerig weërom als ik ben uitgegaan.

Aan dezen groei ftaat u ook te geraken,
 Zegt hem de Hond, wilt ge u bevlytigen tot waken
 Van huis en hof waar op de dief en roover loert,
 Zulx dat den eigenaar daar af niets wordē ontvoert.

Ik dien een' heer op deze wyze,
 En dat verſchaft my brood genoeg en verdre ſpyze

Om, vry van werken, glad en vet
 Te blyven: luſt het u? kom, 't lyf daar naar gezet.

Ja, ſprak de Wolf, dat zou my regt gelyken.

Nu jaagt de noodt my door beſlykte dyken
 En wegen, dik beſneeuwt, en hagel heen te gaan,
 En in de boſſchen voor alle onweer bloot te ſtaan.
 Hoe eer hoe liever zulk een' dienſt met u begonnen.

Zoud gy my daar aan helpen kunnen?

Ja, ſprak de Hond: kom gaan we langs dit pad.

Zy trokken t' zaam den weg op. maar naau had
 De Wolf iets aan den hals des Hond's vernomen,
 Of hy begoft voor ongeval te ſchroomen.

Wat prangt daar, zegt hy, broeder, uwen nek?

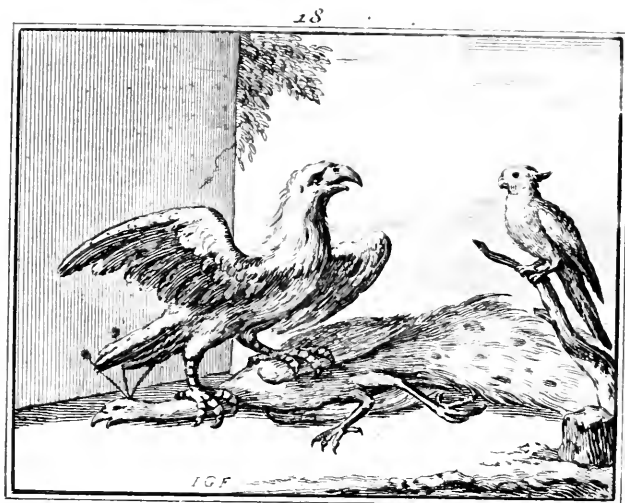
Zyt gy gequetſt, of drukt u een gebrek?

Neen, niet met al, was 't woord; om u te dienen.

Het is myn halsband, waar men 's avonds my, na tienē,

Voor 't huis aan fluit. want daar heb ik de wacht
 Voor allen noedt, te duchten in den nacht,
 Maar by den dag ga ik ontbonden henen.
 Men geeft my brood en halfgeknagde beenen,
 En wat 'er voorts van tafel overschiet;
 't Is al voor my, die hier van groei gelyk je ziet,
 En zonder dat ik hoef voor eenig werk te schromen.
 Goet, sprak de Wolf. maar nu, genomen,
 Gy wilde eens los zyn om uit lust eens uit te gaan?
 Dat is my, zei de Hond, dien tyd niet toegeftaan.
 Geen' Waakhond is die vryheit ooit gegeven.
 Geluk dan, Vrient, met zulk een leven,
 Sprak Wolfneef: dunkt die flaverny u zoet?
 Ik geef myn vryheit niet voor al het werrelts goet.
 Gy, mogelyk uit slaafs gebroet geboren,
 En onbewuft wat aan de vryheit wort verloren,
 In 't dwanggebied van mof of knoet geteelt,
 Waant ligt dat gy een heerschaps rol hier speelt
 Als gy den kost maar hebt. ik, voortgekropen
 Uit Hollands Ras met Gelders bloet bedropen,
 Wil liever schraal op eigen beenen staan,
 Dan als een slaaf in band en boejen gaan.
 Daar mée verliet dit paar elkander,
 Want de een was niet gezint als de ander:
*Wat ſchat gy fluit in kaffe of kift,
 Arm is by die zyn vryheit mist.*

DE ARENT, PAAUW EN PAPEGAAI.

Quod non potest, vult posse, qui nimium potest. Senec. in Xij. sol.

*Waarheit, waar ze gaat of staat,
Werpt zich overal in haat:*

XVIII. ZINNEPRENT.

DE Waarheit, van de Huichlary,
Waar zy verschynt, heruit gedreven,
Moet, wil zy stil en veilig leven,
Zich hoeden voor haar dwinglandy.
Want durft zy haren ernst verklaren,
Zy stort in allerlei gevaren.

Hier dreigt de Haat met zwaard en koord,
 Daar de Vervolging met vernielen;
 Gins zit de Wraak haar op de hielen.
 't Loert al op haar bederf. een woord,
 Wat te onvoorzigtig uitgesproken,
 Heeft haar de lenden haast gebroken,
 Zoo lachelyk, zoo vol gevaar
 Is 't op haar licht door zee te streven.
 De Paauw, dierwys gebragt om 't leven,
 Wort dus der waarheids martelaar;
 Gelyk ze, onkundig dezer lagen,
 Hier van den Arent legt verflagen.
 Die Koning van 't pluimdragend gild,
 Voor den vermogenften geprezen,
 Wilde ook met een de schoonfte wezen
 Van alles wat 'er vloog in 't wild,
 En daar geen tegenspraak op lyden;
 Maar dat men hem die kroon zou wyden.
 't Plumftrykers rot was flux gereed
 Hem voor den schoonften uit te fchreeuwen.
 Dat fmaakte de lafharte Spreeuwen.
 De Papegaai gaf wyt en breed
 Hiernevens op, dat geen penfeelen
 Zoo fchoon een' vogel konden teelen.
 Van bek gekromt, van wezen ftraf;
 Van oogen snel, van pluimen fierlyk;

Van klaauwen fors, dog gansch manierlyk,
 Won hy 't der Paauw, hoe schoon, ver af,
 En zoo getuigden al de veugelen.
 Een vleiers tong is niet te teugelen.
 De Paauw alleen, hier van geraakt,
 Sprak (maar dat kostte haar het leven)
 Die lof moet zyn aan my gegeven,
 Wiens schoonheit mensch en Godt vermaakt.
 Geen vogel, in wat werrelts streken
 Besaamt, mag zyn by my geleken.
 Wel sprak zy waarheit, maar helaas!
 Zy, reeds van 't levenslicht verfteken,
 Wert om dit simpel tegenspreken
 Den lekkren Papegaai tot aas,
 Want dat ze niet was vry te spreken,
 Riep die, is aan haar doot gebleken.
 's Volks stem, Godts stem! riep boven dien
 Een Rantsuil uit de naaste boomen:
 Het regt heeft hier zyn' eisch volkomen.
 Wie 's Konings gramschap wil ontvliên
 En van geen onheil zyn besprongen,
 Zing: Aap, wat hebt ge schoone jongen!

*Geen mensch in meer gevaar zich steekt
 Dan die verbode waarheit spreekt . .*

*ut servitus contra naturam, ita natura in
tyrannidem proclivis.*

*Recht is by een gelukkig man
Die niemands slaaf is of tieran.*

XIX. ZINNEPRENT.

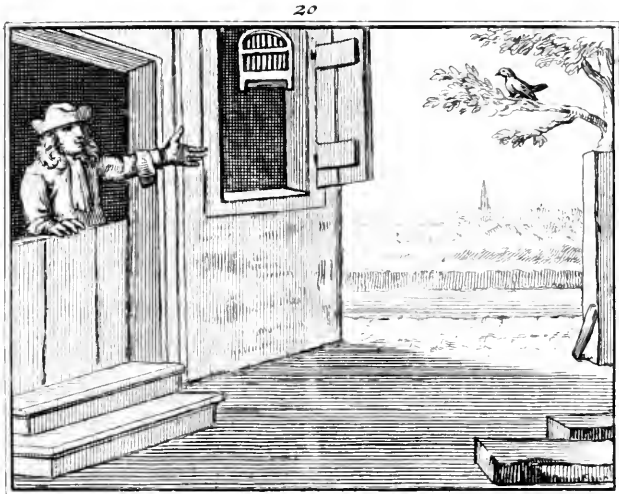
WIe, hier zyn gulde vryheit zat,
Jupyn een' Koning durft verzoeken,
Zal niet berooft zyn van dien fchat,
Of voort zyn dwaas bedryf vervloeken.
De Vorfchen, zulk een dwaas gediert,
Met deze kroon belauweriert,

In vrye wei gewoon te spelen,
 Van landvoogd, heer, en koning vry;
 Nu wars van hunne heerschappy
 Dus langer ondereen te deelen,
 Bestonden dierwyze onberaân
 Jupyn (hoe noô dat toe te staan)
 Te roepen om een' koning aan;
 Hoe hachlyk hem hierdoor te hoonen.
 De Godt, om hen nog te verschoonen,
 Stiet hun een' balk van boven neêr
 (Waar op een scepter met twee kroonen
 Geschildert stont) voor vorst en heer
 Waerd uitgespot met luid geschater.
 Maar als die van het hemeis dak
 Met een' vervarelyken smak
 Een yslyk gat viel in het water,
 Waar yder voor verschrikte en vlood,
 Koos deze 't kantje van den floot,
 Die, 't open veld met vlugge beenen.
 Dog ziende dat dit leggend hout
 Zig niet bewoog, hoe vry en stout
 De Kikkers daar om sprongen henen,
 En voorts uit spot en tydverdryf
 Dien Koning liepen over 't lyf,
 Ja daar hun' drek op lieten vallen,
 Was flux de beê weêr aan Jupyn:

Hy zou hun toch genadig zyn,
 En dus niet langer met hen mallen;
 Maar hun een' koning zenden af,
 Voor 't goede goet, voor 't quade straf;
 Een vorst, bequaam om te regeeren;
 Die alle vyandlyk geweld
 't Hooft bieden, en dat af kon keeren,
 Gelyk een heer van sloot en veld,
 Waerd met de wapenen verdedigt.
 Jupyn, door dezen eifch beledigt
 En gram om 't mydeloos gevaar,
 Zond deze ondankbre en zotte fchaar
 Een' langgebekten Oyevaar,
 Dien zelf de Waterflangen vreezen,
 Op dat die zou hun Koning wezen.
 't Ging aan. de Vogel trad hun toe.
 Maar och! hoe gaauw was elk hem moe!
 Want die gewoon, als alle storken,
 Te leven van het vleefch der Worken,
 En op de vetfte uit poel en sloot
 Te bikken, ging 'er digt meê fchoot,
 En vulde al 't rond met fchrik en vreezen:
 Want die maar iets geleek te wezen
 In de oogen van den Oyevaar,
 Was wech, eer 't iemand wierd gewaar.
 Toen kreet men: ô wy reukeloozen!

Wat razerny heeft ons bereên?
 Ons recht is wech; de vryheit heên.
 Jupyn, verlos ons van dien boozen,
 Of wy zyn flaven ondereen!
 Neen, zei hun toen het hoofd der Goden;
 Bedurven door uw eigen schuld,
 Draagt nu uw lyden met gedult.
 Toen ge, op de vrye en groene zoden
 Gebakert, van uw' tuin en floot
 Als heeren zelf het hekje floot,
 Riept ge om een' koning van beneden.
 Dwaas zyn ze en razend van beraad
 Die, om verandering van staat,
 De Goôn vermoeien met gebeden;
 Wier ondoorgrondelyk besluit,
 Elks nutte werkt ten besten uit,
 Dus wagt, hoort ge anders nog naar reden,
 Nu, tot een gunstiger gety
 U van dit onheil weer bevry.

*Geen liever aas voor Storken
 Dan vetgemeste Worken.*

Alterius ne sit qui suus esse potest.

Vryheit, blyheit.

X-X. Z I N N E P R E N T.

Die eens zyn' kerker is ontvlogen,
 Hoe zoet en zacht daar in onthaalt:
 En voor zyn' dienst zelfs heusch betaalt,
 Zal, met wat hartverlokkende oogen
 Te rug gebeên, in 't henenvliên,
 Naar zyn gevangnis niet weêr zien.

De Vryheit, al te hoog van waerde
 Om haar te ruilen voor het goet.
 Waarom de Hebluft slaaft en wroet;
 Die Schat, dat Pronkjuweel der aarde,
 Zal, eens den dwang, hoe zagt, ontgaan,
 Zich daar noit weer toe laten raan.
 't Lykt wat, op 's Heeren beurs te leven,
 En uit den broodkorf zonder zorg
 Zich vry te zien van last en borg;
 Waar zoo veel duizenden naar streven,
 Maar als men 't in zich zelf beziet,
 Is 't by de Vryheit maar verdriet:
 Zoo zong het Vinkje, 't juk ontkropen,
 Dat, gins gezeten op dien tak,
 Zyn kooi ontsprong, hoe vol gerak,
 Zoo dra het zag zyn deurtjen open.
 Want hoe haar 't Heerschap lokt en vleid,
 Zyn heusheit dunkt haar onbescheid.
 Ik, riep het, eens uw' dwang ontvlogen,
 Kom, op wat borg, daar nooit weér in.
 Hoe ik uw oog gevalle en zin,
 Nog leve ik van uw gunst bedrogen;
 Want hoe ik naar de lucht verlang,
 Ik blyf uw slaaf om myn gezang.
 Myn zang, uw lust, vermaak en leven,
 Waar 't huis om juicht verheugt en bly,

Is de oorzaak van myn flaverny,
 Nog eenigzins u te vergeven,
 Mogt ik me voor een korte vlugt
 Somwyl eens zien in vrye lucht.
 Maar daar 's geen kans toe. eens gefloten,
 Is my de paal van u gezet.
 Uw willekeur ftrekt my een wet.
 Wat roemt ge op 't goet, van u genoten?
 Al fchonkt ge my een koi van gout,
 Nog was ik liever in het woudt.
 Wie, die dus hoorde een' vogel zingen,
 Liet om vergangklyke eer en pracht
 Of gelt, van zotten 't hoogft geacht,
 Den fchat der Vryheit zich ontwringen?
 De Vryheit, yders hoop en wensch?
 Dat mogt een ezel doen, geen mensch.

*Die zyn eigen heer kan wezen
 Laat zich van geen' dwang belezen.*

Principiis obsta sero sapiunt Phryges.

*Wacht u van iets wech te sekenken
Dat u schaden kan of krenken.*

XXI. ZINNEPRENT.

Toen de onbezonne Brit weleer,
Beluft op eenen nieuwen Heer,
Uit nydt den land- en waterstaf
Des ryks aan trotschen Kromwel gaf,
Om door diens onbepaalde magt
Te groeien in gebied en kracht,

Van

Van 'hem te loos hier toe bepraat ;
 Maar voort zyn' versgegronden staat
 Door 's Rykstierans verwoed gedrag
 In mogentheit vervallen zag,
 En van zyne opperheerschappy
 † 't Gemeenebest in slaverny ;
 Riep elk, van moed en zin berooft :
 Wat baat het ons, een opperhoofd
 Te hebben over 't krygsgewelt,
 Nu dit ons zelf de wetten stelt
 En draven doet naar zyne zweep ?
 Zoo wort de vos den leeuw te leep .
 Dwaas is hy die , daar vryheit leeft,
 Den vinger aan een' sterken geeft,
 Die , op deze eerste winst parmant ,
 Strax nemen zal de gansche hand :
 Gelyk 't Geboomte , dus geblind ,
 Aan dezen Boschberooover vint ;
 Die op gelyken vond een wyl
 Voor zyne scherpgeflepen byl
 Een steel verzocht te hebben van
 Dit weliggroeiend Boomgespan,
 Opdat hy 't door vereifcht gesnoei
 Mogt vordren doen in groei en biceï ;
 Daar aan geraakt , nu rooft en ruit
 Al wat hem dient tot prys en buit ,

† Republyk .

En afhakt wat maar winst belooft:
 Tot alles, van sieraad berooft,
 En uitgeplondert van zyn' schat,
 Een Woud vertoont, van telg en blad
 Verfteken, niet aanzoekens waerd,
 Dan om wat brandhout voor den haardt
 Wanneer de koude byt en knelt,
 En elk de ftadt kiest voor het veldt.

De Onkunde neem dit voor een les;
 Men moet zyn' vyand met geen mes
 Geryven, hoe hy daarom vraagt.
 Want die, verblind, zich hier aan waagt,
 Heeft daar zyn' ftrot voor bloot gefelt.
 Het magtig Trooje, voor 't geweld
 Van tien jaar oorlogs onbezwaardt,
 Viel voor de lift van 't Griekfche Paerdt.
 En had het dat gefchenk gekent,
 Het ftond nog heden overend.

*Zoekt ge door goên raad gewin,
 Stuit het quaat in zyn begin.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE GILDEN EN EENE STADT,
OF DE BELACHELYKE RAADSVERGADERING.

22

*Laudat venales quas vult extrudere merces
Quisquis.*

*Waar de vogel zingt of fluit,
Yder is om rapen uit.*

XXII. ZINNEP RENT.

Niets vordert hy die yders raad moet hooren.
Ontwerp een huis of stad
Of buitenplaats: uw arbeit is verloren
Zoo gy, naar elk het vat,
U schikken wilt. de Bouman, zoet op-graven,
Zal zeggen: Leg een' tuin

Ont uw geficht. de Mets'ler: Ydel flaven!
 Een ringmuur van arduin
 Bevryd uw erf voor aanval en beklimmen.
 De Timmerman, op hout
 Gezet: Niets dat zoo luifterryk zal glimmen
 Dan muurwerk uit het woudt,
 By vlugtensnoodt, of land- of waterplagen
 Te floopen met gemak
 En kosteloos alomme meê te dragen.
 Geen wal zoo vol gerak.
 Beî goet, zoo daar geen venfters aan ontbreken:
 Riep 't Glazemakers Gild.
 Zoo doet begeerte elk voor het zyne fpreken.
 De deurzicht is gewildt:
 Sprak de Yzerfmit: maar om het glas te dekken
 Behoort hier traliwerk
 Den venftren voor een' fchutsmuur te verftrekken;
 Zoo zwicht het al, hoe fterk
 U de inbreuk dreige op muur of venfterhopen.
 Maar de oude Renteniërs
 En Kooplui, wien 'slands welvaart is bevolen,
 Wars van zoo veel gezwiers,
 Niet dan weer op belastinge uit te draajen,
 Begeerden voor den wal
 Niets dan het vuil en flyk van ftraat en kaajen,
 't Onkofflykfte van al

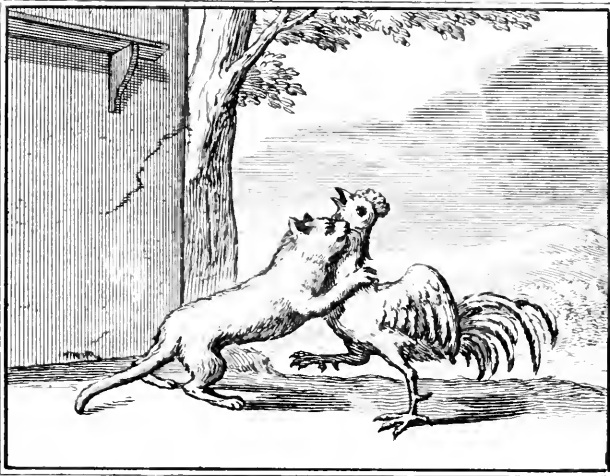
Dat dees en geen begeert had in te voeren.
 En op die schrale wys
 Snoof Brouwer en Wynkooper van zyn moeren:
 En drabben op, als spys.
 En voedzel tot den vullishoop der aarde:
 't Geen, door malkaar geflanst,
 Een' aarden wal zou maken, goet van waerde,
 Wiert men daar mede omfchanst.
 Maar de anderen, bezorgt de schâ te boeten.
 Van zulk een' aarden wal
 Of koedyk, van de zwynen om te wroeten,
 De nieuwe stadt ten val,
 Begekten met elkaar die dwaze Raden;
 Op geene aanflagen uit
 Dan die 't gemeen gedurig nieuwe schaden.
 Toebragten, nutst gestuit.
 En daar meê trok men af, geruft en onverdroten.
 Wat zyn vergadringen waar niets in wort besloten?

Wie te diep hier in wil zien.

Is geen uitleg aan te biên.

DE KAT EN DE HAAN, VAN HAAR
VERSLONDEN.

23

Nulli tutius peccant quam sub pietatis insula.

In het Oiterkleet gewonden:

Vreesf de Huichlary geen zonden.

XXIII. ZINNEPRENT.

NEen, Haan, 't is niet om uw gekraai
Dat u de snoode Kat beftaat aan 't lyf te komen
(Zoo geeft men 't recht een' flinkfchen draai)
Als of den menfch daar door zyn nachtrufft wierd benomen;
Daar die, van uw gekraai gewekt,
Door zynen handen werk zyn voordeel kan bejagen;

I. 3.

Veel!

Veel min, om dat natuur u trekt,
 Gelyk zy u verwyf, tot dollen minnevlagen.
 Want dat gy alle Hennen treed,
 En, als één vyand der natuur, niet te gehengen,
 De wet te fchenden u vermeet
 Door u te fchendig met uw zusters te vermengen;
 En, daar gy dus ontaart boeleert,
 Door geen en fchrik voor ftraf weerhouden in uw pogen,
 Quanswys uw moeder zelve onteerd,
 Van't Onverftandt befpiet en zyne afgunfliche oogen,
 Gefchiet niet om uw eigenbaat,
 Maar om uw huisbazin te milder te verryken;
 Die, hoe uw teelzucht hooger gaat,
 Te grooter voordeel weet uit de eieren te ftryken.
 Neen, 't is dat niet, gedoemde Haan;
 Haar keel roept om uw vlees en welgemefte fpiere.
 Om in dat vet haar' klaauw te ftaan, (zieren,
 Moet ze, om uw onfchuld, zoo wat fchyns van recht ver-
 Gelyk de Schyndeugt is gewoon,
 Wanneer zy, gretig om een ander te bederven,
 Veellig wat vind, der wet ten hoon.
 Dus moet ge ook, hoe beklagt, haar te gevalle fterven.
 Uw doot, wat recht ook voor u fpreekt,
 Moet goet zyn; niet, om dat gy quaamt 's lands ruft te ftoeren:
 Uw vlees is 't dat den nek u breekt.
 Haar hongerige buik wil naar geen onfchuld hooren.

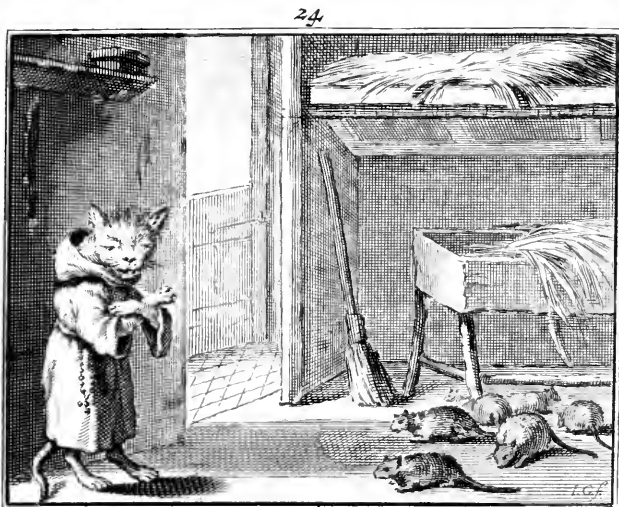
Want,

Want, zynde een voorbô van den dag,
Voorspeller en profheet waar onweêr staat te ryzen,
En ieder nut met uw gedrag,
Waart gy niet zonder glimp ter halsstraf te verwyzen.
De Dwinglandy brengt haaft wat misdryfs voort
Wanneer ze, om buit, toelegt op roof en moort.

*Wat is 'er meenig omgekomen
Toen dwang trad op den nek der vromen!*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE KAT EN DE MUIZEN.

Sancta Laverna da mihi sanctum piumque videri.

*Al te fyn
Is maar schyn.*

XXIV. ZINNEP RENT.

DE Kat, van hare vangst ontbloot,
Riep oom Sint Juin in haren noot
Dus aan: Verdiende ik oit genâ,
Maak nu dat ik voor heilig ga,
ô Standzuil van ons hof en kerk;
Op dat geen Muis myn' toelig merk,

En ik door list vang in myn strikken
Dat my 't geweld plagt te beschikken.

Dus oogende op een gladde baan,
Trad ze als een Devotaris aan,
Daar zich de Muizen ondereen
Verheugden, wonder wel te vreên
In hare vryheit, van geen Kat
Geschonden of by 't hair gevat.
Maar ziende in 't ende van beneden
Wat Klopbroêr op haar aan quam treden;

Vlood elk, van schrik en vrees gevat,
Of hem de droes zat achter 't gat;
Terwyl dees nieuwe Kerkpilaar
Haar toeriep met-gemaakt gebaar:
Vlucht, kinders, vlucht voor my niet meer.
Uw ongeruftheit doet my zeer.
Ik kom hier niet om u te plagen,
Maar een' beschermmer op te dragen.

Ik heb myn' boozen aart verleert,
En ben geheel en al bekeert,
Gelyk ge ziet aan myn gewaad
En heufch en nederig gelaat.
Dus, waard ge wys en wel beraân,
Gy naamt my voor uw' koning aan,

Ver van my zoo benaut te ontvlieden.
Dan zou noit roover u bespieden.

Ja, riep een Muis, dat 's wel bedacht.
Zoo dekt den wolf de schapevacht;
Gelyk de huik, waar uit ge spreekt,
Waar in gy tot uwe ooren steekt.
Maar hoe die kloosterkap u dekt;
Hoe gy 't schynheilig bakkes trekt,
En zucht en prevelt als herboren,
Uw schyndeugt zal noit Muis bekoren.

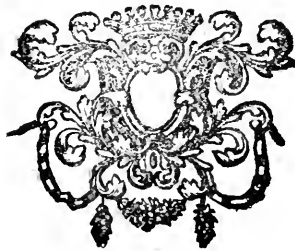
Hoe gy loopt met den kop op zy,
Wy kennen 't merk der huichlary,
En wat 'er onder 't koorkleedt schuilt.
't Wort tydt, wanneer de boschwolf huilt,
Dat schaap en geit zyn biezen pak.
Al liet ge u hangen als een zak,
En ons niets dan uw huid aanschouwen,
Nog zouden wy u niet betrouwen :

Byzonder nu ge in dit gewaad
Ons bykomt en voor heilig gaat;
Een guichelspel, nu te gemeen.
Zoo zelf de Deugt ons dus verscheen
Die zoo veel zedekerken sticht,
Wy vloten voor haar aangezicht.

En daar meê stond de Kat te kyken,
Terwyl de Muizen gingen stryken.

Een valsch mensch dat elk lagen leidt
Wacht maar op de gelegenheit,
Hem nut ter uitvoer van het quaad
Waar 't schelmfche hart van zwanger gaat.
Dus hoe de Roofzucht zich laurier,
Ze is moorder, dief of bankroetier,
En nergens minder te vertrouwen
Dan daar ze word voor fyn gehouden.

*Vertrou geen uil in 't kerkgewelf
Al leek hy Z..... zelf.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE LAND- EN WATERVOGELS.

*Quis psittacum docuit suum chaire?
Magistra fames.*

*Die zyn' welstand wil bebouwen
Moet geen' twist of tweedragt brouwen.*

XXV. ZINNEP RENT.

EEn last, al lykt hy vry wat zwaar,
En daardoor als onhandelbaar,
Zoo hy cenparig wort gedragen,
Wort ligt, hoe traag ook aangenoopt.
Dat over vele schyven loopt
Doet allen overleg wel slagen.

Daar

Daar dus de Burger en 't gemeen
 Vernoegt de handen slaan ineen,
 Op niemands betervaren nydig,
 Wiens lot eens anders overtreft,
 Maar elk 't gemeene nut beeft,
 Schynt niets te zwaar of tegenstrydig.

Dog komt de Wangunst op de baan,
 De Eendragt gewoon in 't licht te staan;
 Dan loopt de Welvaart haast verloren:
 Dan raakt het algemeen in last.
 Dan schokt het al. en niets zoo vast
 Of 't ziet zyn ongeval beschoren.

Dus ging het in het woudbestier
 Den Land- en Watervogels hier,
 In 't eerst voor geenig leed te schroomen,
 Zoo lang men, eens van geest en zin,
 Niet uit dan op gelyk gewin,
 Te zamen deelde in veld en stroomen.

Maar toen de haat van oud en jong
 Uit wangunst veld en vliet besprong,
 En Eigenbaat, aan 't roer gestegen,
 Verdeeltheit queekte vroeg en laat,
 Verviel dees welbestierde staat,
 En yder koos verkeerde wegen.

Toen zag men, hoe door wuft beraad
 Van Tweedragt alles ondergaat:
 En hoe men, nu verftrooit, verloren,
 Verjaagt, gevangen en verplet,
 Zich had in fcherper prang gezet,
 Dan daar men in zat van te voren.

Best leven ze, die ondereen,
 In 't nodig fchot en lot te vreên,
 's Lands nut eenparig helpen dragen.
 Daar liever wat voor opgezet,
 Dan dat een vreemde voogt of wet
 U 't eene en 't andre koom te ontjagen.

Want waar men met zyn tweeën krakkeelt
 Om 't geen naar recht niet is verdeeld,
 Daar gaat een derde ligt meê ftryken.
 Valt zulk een in den boel, gewis
 Zal hy 't opflokken wat 'er is;
 En gy, gy zult 'er op ftaan kyken.

*Liever met elkaar geploegt
 Dan zich onder 't juk gevoegt.*

DE MONNIKEN EN AMBACHTSMAN.

26

Alind in titulo alind in pixide .

*Hoe der Papen orgel klinkt ;
't Is niet al gout wat 'er blinkt .*

XXVI. ZINNEPRENT.

Liet men zich willig niet bedriegen,
Wat list stond ons in slaap te wiegen?
Geen vrees, geen ingebeeelde waan
Quam ons de harfens ingeslopen.
Maar niemand doet recht de oogen open;
Des wort het al door schyn verraán.

't Is .

't Is niet voor ons, maar voor de leeken,
 Roept Paap en Monnik, wat wy preken
 En bidden, zonder onderscheid,
 Zoo voor de levenden als dooden,
 En waar we verder zyn van nooden
 Daar 't krankbed onze hulp verbeid.

't Is voor u allen dat wy slaven
 En ons als levendig begraven
 In armoede en behoeftegeên.
 Ja, roept hier 't Ambachtsgilde tegen:
 I aalde op uw' dienst geen gulde regen,
 't Was haast gedaan met uw gebeên.

't Is al van aalmoes uit te deelen
 Waar of men hoort uw' orgel spelen.
 Hier roept Gebrek, daar kermt de Noodt.
 En onder dit gejank in 't hondert
 Wort vast de werrelt uitgeplondert;
 En niemant eet geruster brood.

En dat noemt Pater soberceren,
 De werrelt dienen en Godt eeren.
 ô Welbezorgde Bedelaars!
 Sloot eens de Miltheit haar genade,
 Wien quam uw zielmis toch te stade?
 Geen offergelt, geen waffekaars.

't Is niet dan van zyn kruis te dragen
 Waar Kap en Kovel van gewagen,
 Roept Joost: maar 't is 't gekruisfte gout
 Waar zy zoo yverig naar jagen
 En zoo godsdienstelyk naar vragen:
 Daar is hun hemel op gebouwt.

Arm Bygeloof! dat met de zinnen
 Toch poppen wil, niet te overwinnen,
 Om dat ge zelve een' bulbak wilt,
 Liet ge eens van Rede u overtuigen,
 Hoe haast viel deze kraam in duigen
 Waar zoo veel schats aan word verspilt!

Maar dat's gepredikt voor den dooven.
 Al riep ons zelfs een stem van boven:
 Vertrouw de Kap niet: ze is maar schyn:
 Noch zou men zich geen' waan onttrekken.
 Wie paaide oit zonder Kap de gekken?
 De werrelt wil bedrogen zyn.

*Al liept ge met een blikke slab,
 Wys wierd ge, hulde u maar de Kap.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
 'T EEKHOORNTJE, ARMELYN EN
 VERDER VEE.

Luxuriant animi rebus plerumque secundis .

Hoe 't quaat zyn' meester loont
 Word in dees prent vertoont .

XXVII. ZINNEPRENT.

't **E**Ekhoortje en het Armelyn, vol moed
 Op 't schoon van hunne huid, der koningen behagen,
 Bestonden, als van edel bloed,
 Al wat hun minder dacht op alle wys te plagen;
 Gelyk de pronkers in 't gemeen
 Het nederig gewaad verwerpen en versmaden.

Dit

Dit viel de Padde eerst op de leên ;
 Die, om hun roofzucht te verzaden ,
 Alhier ter quader uur verscheen .

Durft gy, verfoelyk dier, verschynen voor onze oogen ?
 Sprak 't opgeblazen Armelyn :

Zoo klaag niet over ons, maar uw vermetel pogen ;
 Waar voor geen straf te zwaar kan zyn .

De onnoosle Pad sprak, zachtjes aangekropen :
 Myn leelykheit wekke u geen ongedult .

Myn maker heeft daar van de schult ,

Die 't zoo begeert heeft. van Natuur is niets te koopen .

Heeft zy my arm, u ryk gemaakt ;

Dank harer goetheit dat, en laat my ongelaakt

In myn mismaaktheit, die u hindren kan noch schaden .

Maar dat was hier vergeeffsch gefluit .

Zy vielen op de Padde aan onbeladen ,

En krabden haar bei de oogen uit .

Dood was de Pad, maar daar mée 't woeden niet gestuit .

De Schenzucht had wel haast wat nieus gevonden .

Een Boomuil, stiel van aart, moest in zyn somber nest ,

Hoe hy zich, als de Pad, verweerde, ook aangefchonden .

Men brak zyn eiers, joeg hem buiten wal en vest

Als een bandyt, die om zyn misdryf wort verzonden .

Maar toen sprak de Uil, eer hy vertrok :

Stort gy op andren dus uw' wrok

Mede uit, zoo zie 'k my haast gewroken

Van de eerste die gy weêr komt te bestoken:

En 's Uilen woord werd profecy.

Een Aap, zoo ligt niet uit te stryken,

Van hun gescholden voor een schaamteloze pry,
Om dat hy, staarteloos, elk achter in laat kyken,

Ten spot van hunne hoovaerdy;

Sprong, aangevochten door dit smalen,

Het neetlig paar op 't lyf, niet beter te betalen;

En riep, terwyl hy elk al vast den doodneep gaf:

Zoo legt ge best uw grootsheit af.

Noit mist de Boosheit hare straf.

De Fabel schynt de zulken af te malen

Die, niets gewoon dan op elkeen te smalen,

Zich stout in 't oog vertoonen van 't gemeen;

Uit grootsheit op den nek der kleinen treên;

De Onnoozelheit op alle wyzen quellen,

En niemand dan om eigenbaat verzellen:

Tot eens de wraak dien moedwil hun onthaal,

En de oude met de nieuwe schuld betaal.

Hoe trager ook de Wrake gaat,

Hoe feller steeds haar geessel slaat.

ZINNEPRENTEN.
DE VINKEMAN EN VOGEL.

85

28

Fistula dulce canit volucrum dum decipit auceps.

*Wacht u voor de hoofsche fluit ,
Want ze is op uw vryheit uit .*

XXVIII. ZINNEPRENT.

ZYt ge eens den slaaffchen dwang ontkomen ,
Wagt u voor 't oogverlokkend net ,
Om vreemde, onkundigen en vromen ,
Daar in te lokken, uitgezet ,
Op welk een voorrecht ingeroepen ;
Op wat beloften aangehaalt ,

L 3

Om

Om buiten klem van band en hoepen
 Te leven vry en onbepaalt,
 En alle voordeel te genieten,
 Waar ftadt of landschap, onbevolkt,
 Zyn doel hierdoor tracht te befchieten,
 't Zy 't winterbuid of zomerwolkt.
 Want die u dus komt uit te nooden,
 Al quam hy zelfs in englenfchyn,
 Is, wat u ook word aangeboden,
 Niet op uw voordeel uit, maar 't zyn.
 Het juk eens van den hals gewrongen,
 Vergaap u aan geen' rinkraag weêr.
 De leeuw, zyn keten eens ontfprongen,
 Blyft vry, en kent geen' kerker meer.
 Belofte is altyd uit op lagen.
 Hoe fluit de fchalke Vinkeman,
 Die, agter griend en doornehagen
 Gedoken, op zyn touwgeſpan
 De onnoosle Vogels weet te lokken!
 Die, van zyn fluitje loos misleid,
 Zich vangen laten, onverſchrokken
 Van 't aas, hun ten bederf bereit;
 Hier van een' Leurik ondervonden.
 Dit diertje, op zyne vryheit prat,
 Van vogelroer nog net gefchonden,
 Zag, daar het in 't geboomte zat,

Een' Vogelaar zyn netten spannen.

Het beeftje, op geen verraad bedacht,
Min op de list der veldtierannen,

Berucht door Herfstmaands vinkejagt,
Vroeg wat hy deed of daar quam maken.

Ik bouw, sprak hy, alhier een stad
Die vry zal zyn van alle zaken.

Wilt gy 'er woonen? volg dit pad.
En daar mede achter braam en heggen

Gesloopen, van geen oog verrast,
Wist hy zyn' strik zoo loos te leggen

Dat daar de Leeurik raakte in vast.
Toen riep de schelm: Gy zyt gewonnen.

Maar 't veege diertje, dus in noodt,
En ziende niet te ontspartlen konnen,

Beet hem dit toe voor zynen dood:
Ontaerde, bouwt ge op zulke streken?

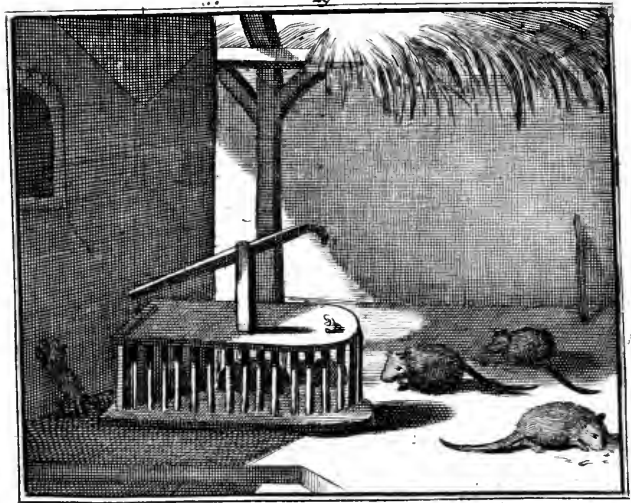
Zyn dit de steden die gy sticht?
Hoe haest wil 't u aan volk ontbreken!

Wie aan 't geen Eigenbaet verdicht
Gelooft en zich daar van laat leien,
Zal hier wel haast zyn' val beschreien.

Der vorsten gierigheden

Ontvolken dus de steden.

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE MUIZEN EN DE VAL.

Plures gula quam gladius occidit.

*Hoe 't lokaas ook het oog bekoor,
Kruip in geen gat of zie 'er door.*

XXIX. ZINNEPRENT.

Wellustige aart, van snoeplust ingenomen,
En daarom in begeerte niet te toomen,
Beklaagt zich in 't gemeen daar af te laat
Wanneer de straf volgt op 't bedreven quaat.
Wie dezer wys zich wend aan quade gangen
Koom hier ter les. de Muizen, in verlangen

Naar een stuk spek, gehangen in de Val,
 Terwyl men twiſt wie 't eerſt bezoeken zal,
 Of, buiten 't gat waar door het dient genomen,
 Ook nog een deur is om weer uit te komen,
 Of 't hondje beet; vertoonen dit gevaar.

Befefte dit de redelooze ſchaar

Der driftige en ſnoepgrage Jeugdelingen,
 Te blind gewoon op 't lokaas aan te dringen
 Van 't opgefmuſte en oogverleidend ſchoon,
 Men ſtelde hun de Val hier niet ten toon,
 Waar in de Muis, om haar verkeert verlangen,
 Terwyl ze gaapt naar weelde, wort gevangen;
 Want nauylx grypt zy 't ſpek aan, of de wip
 Valt neder, en zy vind zich in de knip.

Daar walgt het aas, gezocht zoo kort te voren.

Daar naakt de dood: daar is haar val geboren.

Nu ſchreeuwt men, doch te laat: Welluſtige aart;

De ſnoepluſt dood 'er meer dan 't bloedig zwaert.

Wee hun die, met geen kleintje te verzaden,

Van gulzigheit zich laten dus verraden.

Begeerig oog en noitverzade keel,

Dit noodlot volgt den Welluſt: dit 's zyn deel.

Wie, met zyn lot te vrede, op het verboden

Geen' aanſlag waagt, zal nimmer valſtrik dooden.

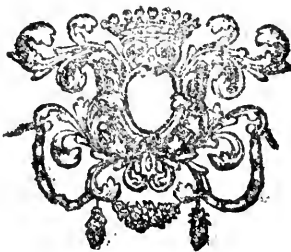
Maar wie helpt qua begeerte aan dezen prys?

Wat voorbeeld maakt de vrekken hierdoor wys,

Die zot en dol, van hebluft ingenomen,
 't Verbodene noit te ondernemen fchroomen,
 Waar 't fchyngoet lokt op zee of aan den wal,
 Maar met de Muis zich helpen in de val?
 De werreld zal eer 't onderft' boven keeren
 Eer neetlige aart zyn dwaasheit zal verleeren.
 De panther legt zyn vlekken nimmer af,
 Noch de exter laat heur hupplen, welk een straf
 Het listig woud haar ten bederf wil broeien.

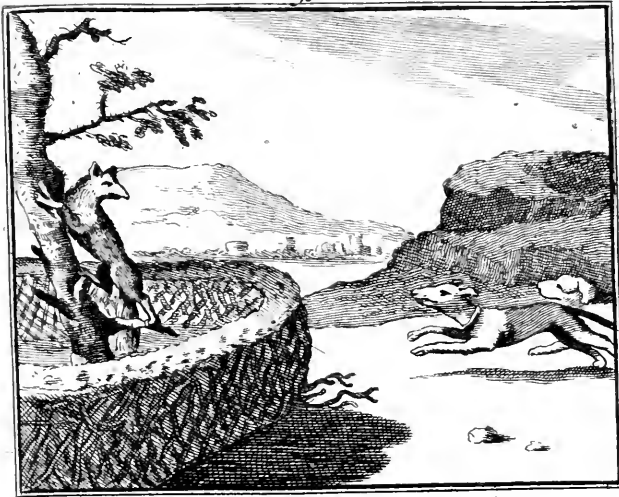
Wie veiliger door 's werrelds froom wil roeien,
 En met de Rat of Muis niets heeft gemeen,
 Kruipe in geen gat of zie 'er eerst door heen.

*De wellift heeft een' zoeten fmaak,
 Maar is den mensch een duur vermaak.*

ZINNEPRENTEN.
DE VOS EN DOORNEBOOM.

21

Non apud Novercam conquerendum.

*Geen wonder dat hy zich bedriegt
Die aan den durvel doet zyn biecht.*

XXX. ZINNEPRENT.

WAarom wort Goetaart van zyn'valschen vrient bespot,
Voorheen zyn toevlugt? om zyn ongenadig lot,
Dat, wars geworden van te volgen zyn begeeren,
Den vromen Goetaart nu begint den rug te keeren.
Wie by boosaardigen in noodt zyn toevlucht zoekt,
Zie waarom hier de Vos den Doorneboom vervloekt.

M 2

Op

Op eene schutting was die Knaap uit angst gestegen
 Voor 't jagtgespan; maar vond zich deerlyk daar verlegen:
 Want, struiklende, grypt hy een' scherpen Dooren aan:
 En quetst zich jammerlyk. met deze smart belaân,
 En ongeduldig, daar de pynen hem bezwaren,
 Begint hy, dol van smart, in gramschap uit te varen,
 En scheld den Dooren voor barbaarsch en onbeleef
 Die hem, tot hem gevluht, zoo snood een steunfel geeft;
 De Steekplant zegt hier op: Gy zelf zyt onbedreven
 En harffenloos, dat gy u komt tot my begeven
 Om my te vatten, die een ander vat altydt.
 Des ik bespotten moet uw ongegrond verwytt.

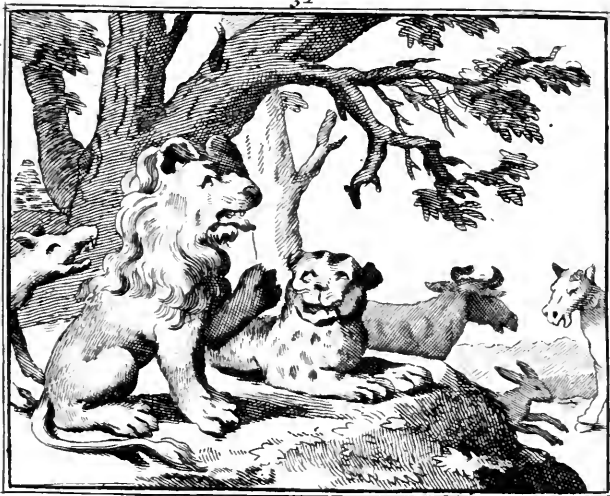
Hoe dwaas toont zich de mensch die hulpe wil begeeren:
 By luiden, noit gewoon dan anderen te deeren!
 De Kat bestont dus eens te knagen aan een Vyl,
 Tot zy haar tanden vond besmet met bloedig quyl.
 Toen riep ze: O dwazen, die den boozen hulpe vragen,
 Noit uit, dan om elkeen met smaad en hoon te plagen!
 „ Hy is niet waerdig in het vriendental gestelt,
 „ By wien de vrendfchap min dan goud of zilver geld.

By Stiefmoërs zoek geen heul:

Zè zyn der kindren beul.

ZINNEPRENTEN.
DE VERGRAMDE LEEUW EN
VLUCHTENDE DIEREN.

93

ubi Dominus odit fit nocens, non queritur.

*Wat groot of klein daar tegen kald,
't Gaat door 't geen de Oppermagt gevalt.*

XXXI. ZINNEPRENT.

DE voorbaat is den armen goet:
En veiliger by tyds te loopen
Dan door verzuim zyn' dood te koopen;
Als hier 't afwykend vee vermoed,
Dat liever wil alle ongelyk gehengen
Dan om goet recht in lyfsgevaar zich brengen,

M 3

Te

Te duchten, daar 't gewélt het recht verhuizen doet.

De Leeuw, eens onbefuift geftooten van een' Stier,

Was zoo vergiftig quaad

Om dees vermeete daad,

Dat hy zyn hof ontzeide aan elk gehorend dier.

Dus moest het al van daar vertrekken

Wat maar den minften schyn van zulk een wapen droeg

En dat noch, eer Apol den dag ten avond joeg,

Die zyner ongena wou tot geen proi verftrekken.

De trage Koe, hier voor met recht beducht,

Nam met den Ram en Geit de vlucht.

En wat zyn horens voor den Leeuw niet wift te dekken

Het voort in ernft ftelde op een rekk en.

Maar in deeze algemeene vlucht

Was ook de Haas voor de eige straf beducht,

Wel ruim zoo vlug als de andren op zyn koten.

De Koe, die 't zag, fprak tot het dier:

Wel waar gaat gy zoo droogjes henen ftooten,

Gezwinde Haas? wat jaagt u hier?

Gy hebt geen reden om voor 's Leeuws bevel te vlieden

Ja, fprak het Haasje: ging dit vast,

Gy vond my hier niet by u lieden,

Maar ik hield my wel buiten laft:

Want zoo de Leeuw in zyn' getergden toren

Myn lepels, myn twee opgestekene ooren,

Slechts eens zag voor twee hoorens aan,

Wech was ik; en het was niet my gedaan:

Want hy wil, dat elk 't recht zal nevens hem verstaan.

Zoo sprak ook, daar al mede op weg getogen,

De Vos, op de eige wys gevraagd:

Ziet gy niet wat my jaagt,

Die scherper dan de Haas te zien hebbe uit myne oogen?

Myn staart (men moet zich wel beraân)

Myn lange staart jaagt my op des verlege baan:

Want zag de Leeuw, wiens groot vermogen

Alleen heerscht, dien eens voor een' horen aan,

Hoe, denkje, zou 't met Vosneef gaan?

En zoo het al ten beste eens wierd verstaan,

Nog waar 't niet veilig weêr naar 't leeuwenhof te keeren,

Wiens raad bestaat uit Tygers, Wolven, Beeren,

En wat zich toont de schrik van 't woud,

Altyd gereed ons aan te schenden

Waar deze bloedraadt zitdag houd.

De vorsten zyn gewoon de zaken uit te leggen

Zoo als zy willen; en zou ik daar tegen zeggen:

Dat was de Rat het spek betrouwt.

Niet beter dan het oog te wenden

Naar 't een of ander vry geweest,

Alwaar geen koning heerscht, maar een gemeenebest;

Dat yder laat zyn eigen nest.

Dus laat ons daar maar henen trekken.

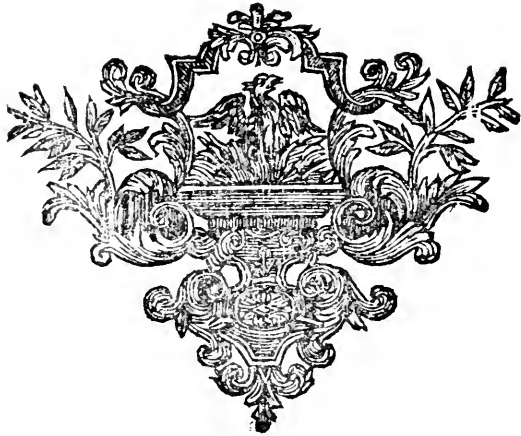
En Vosneef had het by 't rechte endt.

Want zeker 't zyn geen kleine gekken

Die, aan een vry gebied gewent,
Zich aan een' Prins of Vorst vergapen.
Wie op zyn bed geruſt wil ſlapen
En voor geen' ſlaaf wil zyn geacht,
Betrou zich aan geene Oppermagt.
De vryheit is het ſterkſte wapen.

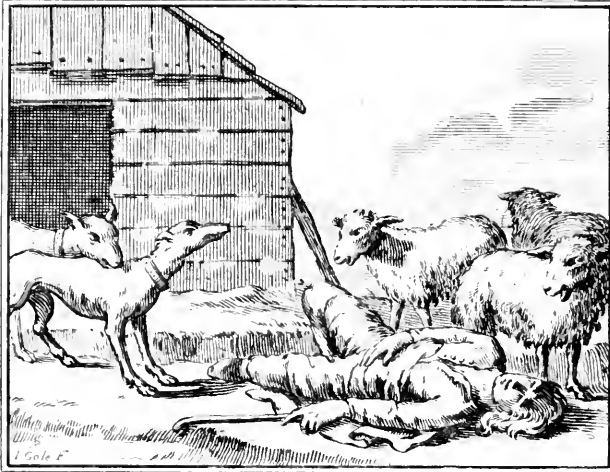
Eige baard

Goud waerd.

DE SCHAPEN, HERDER EN WACHTHONDEN.

32

Piscator ictus sapit.

*Een voogd beryd een zwak gestel,
Want voogden maken 't zelden wel.*

XXXII. ZINNEPRENT:

Die, voor een' Herder aangenomen,
Zich een' beschermer noemt der vromen,
En onder dezen schyn zyn vlyt
Niet toont, dan om zyn beurs te maken,
Licht als een oogverleidend baken,
Waar op de zeeman schipbreuk lyd.

N

Wie

Wie op die klip eens heeft gestooten
 Moet zich daar niet weer voor ontblooten.

De visser, eens gequetst, word wys.
 Dus gaat het hier de onnoozle Schapen,

Daar zy den Herder zien ontslapen,

Een wachter, hun te duur van prys.

Want zal men, om geen' wolf te vreezen,
 Zyn eigen Herders Wolfsproy wezen,

Met wol en melk hem maken ryk,
 En, waar 't hem lust, ons te verwyzen,

Hem zelfs met onze lammren spyzen;

Wie treurt, waar zulk een neemt de wyk?
 't Is eens, waardoor hier om te komen;

Maar lydeloos, de dood te schroomen,

Daar zelf de Herders Wolven zyn.

Dan zyn de Honden trouwe wachters.

Die zyn voor 't minst geen Schapenslachters.

Gelyk deze, Engelen in schyn.

Zoo liet zich 't Schaapje hier vast hooren:

Tot dat de Honden, uitgekoren

Voor hunne Wachters in 't gemeen,

De Kudde aanbragten schooner wezen

Dan daar maar een hoofd is te vreezen

't Geen recht en wetten durft vertreên.

Doch was nu alle vrees benomen,

En Wolf nog Herder meer te schroomen,

En dat Gemeenebest in rust?
 Wat help het, daar een dol mistrouwen
 De Wachters zelfs verdacht dorst houwen,
 En hem vermoordde op eigen kuft?
 ô Al te onzinnige Gemeente!
 Verbreekt ge uw Wachters trou gebeente
 Dus snood? nu is de brug geleidt
 Tot uw verderf, niet voor te komen.
 Nu is de Wolf altyd te schroomen,
 En alle toevlucht u ontzeit.
 Wie wachte zulk een yslyk woeden
 Van zulke tedere gemoeden,
 ô Schapen, van natuur zoo bol?
 Moord gy ze die uw wey beschermen?
 Verdiend de Wachthond geen ontfermen?
 Neen, is 't geschreeuw: de Hond is dol.
 Wat u de trou dus doet verguizen,
 Dom Vee, lust my niet uit te pluizen.

*Eerst had de Herder het gedaan ;
 Nu moesten 'er de Honden aan ,
 Gelyk dit prentje doet verstaan .*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE DUIKER BY DE LANDVOGELS.

Omnis mutatio periculum habet.

*Stel op verandering geen hoop;
Want ze is gevaarlyk hoe ze loop:*

XXXIII. ZINNEP RENT.

HOe 't lagchende Geluk zyn gunst u bied,
Verwerp daarom uw oude schoenen niet
Eer gy daar voor hebt nieuwe t' huis gekregen;
Een misverftandt dat meenig maakt verlegen.

De Duiker zag het schynfel van de maan.
In 't water voor glansryke vischjes aan;

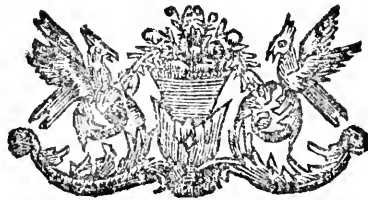
Dus:

Dus dook hy op den vloed om die te vangen.
Maar ziende zich bespot in zyn verlangen
Door 't flikkerlicht der starren daer omheen,
Waardoor de plas vol vischgewemel schein,
Betreurde hy zyn lot als een verwezen.
En ziende, toen het daglicht was verzezen,
De Visschen nu in waarheit op den vloed,
Door welker vangst hy konde zyn gevoed,
Dorst hy nogtans daar op geen' aanval wagen,
Uit vreeze van 't zich weder te beklagen,
Om 't stroombedrog van den voorleden nacht.
Dus buiten raad, en in gevaar gebracht
Van door gebrek in kommer en ellenden
Zyn leven, zoo het lot niet keerde, te enden,
Besloot hy 't stroomgevaar den nek te bién,
En naar zyn' kóft nu landwaards uit te zien.
Maar onder de Landvogels aangekomen,
En ziende aan 't aas, zoo hier als daar vernomen,
Dat daar geen spys voor hem te halen was
Gelyk hy uit den ruimen waterplas
Te kippen plagt; en zich van elk verstootten,
Om 't aas, quanswys in haar gebied genoten,
Den vreemdeling misgund in het gemeen,
Ontzonk hem voort de moed waar hy verscheen:
Want alles wat hy aanving liep hem tegen.
Wel was hy tot de vischvangst noch genegen,

Als 't beste daar hy zich noch op verstond ;
Maar dat ontwend , en daar by ongezond
Van lichaam , en verteert in geest en krachten ,
Waaruit niets was dan 't uiterste te wachten ,
Stierf hy wel haast van kommer en gebrek .

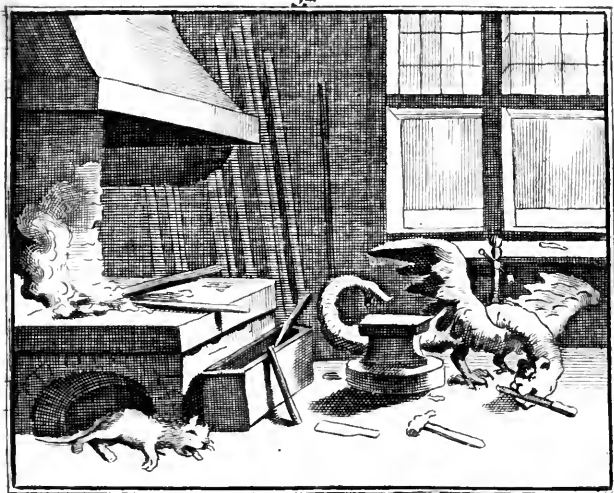
Gy , die 't geluk zoekt buiten uw bestek ,
En toelegt om door wisseling van zaken
Tot hooger staat dan gy bekleed te raken ;
Vervoert , verleid door enkle glORIZUCHT ;
Kasteelen boud en floten in de lucht ,
Terwyl uw beurs vast flapper wort en fluiker ;
Kraam dus niet op , of denk eerst aan den Duiker .

*Op eenen weg twee hazen naar te sporen
Is net zoo veel als alle beï verloren .*

ZINNEPRENTEN.
DE KAT, DRAAK EN VYL.

103

Cum majore certare furiosum.

*Hoe schoon het schyn
't Bergt ligt fenyn.*

XXXIV. ZINNEPRENT.

Die zich vermeet een' sterker te bestryden,
Helpt zich wel haast op alle lyden,
En, eer hy 't denkt, aan een verhaaste doodt.
De Kat, om aas verlegen en in noodt,
Is, daar op uit, in een' smids winkel aangekomen.
Hier vond ze een Vyl. die voor een been genomen,
Na-

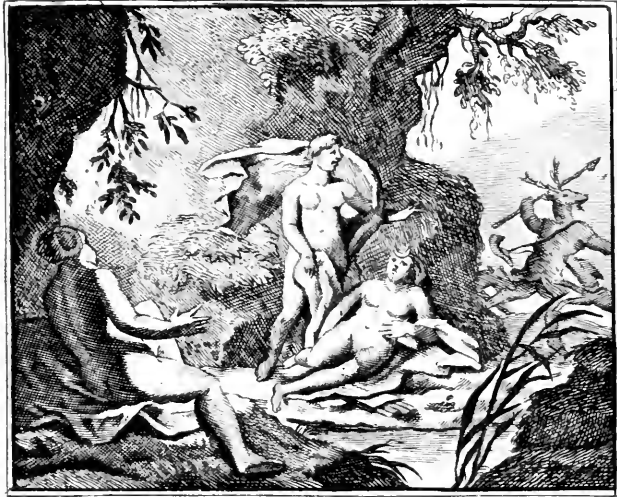
Nadien ze was met oly vet besmeert
 Voor 't roeften, valt zy onverzeert
 Aan 't likken, zonder quaat te schroomen,
 En dat zoo graag, dat hare tong,
 Heel doorgelikt en fel gewond aan alle zyën,
 Haar zoo veel bloeds naar binnen drong,
 Dat zy 'er af bezweek en liet het hachje glyen,
 Gematst door een verhaaste doodt.
 Gelyk zy varen die door onophoudlyk likken
 Zich aan hun eigen goed verslikken,
 Te laat uitziende voor den noodt.

By toeval was daar ook een Draak gekomen,
 Een gierig beest, dat zoo veel gouds bezeten had,
 Maar door quâ tovery berooft van zynen schat,
 Waaraf hy noit iets had tot zyn gebruik genomen,
 Maar zich geneert als of hy op een' drek hoop zat.
 Dees Schatbezitter of Verliezer, nu verfteken
 Van alle toevlucht, hulp en hoop,
 Quam, daar hy vast om aas uitkroop,
 Hier ook in dien smids winkel aangestrekten:
 En ziende daar die zelve Vyl,
 Dacht hy: Dit 's wis een myner gulde brokken.
 Dus ving hy aan dat yzer in te flokken.
 Maar als hy reeds een lange wyl
 Daar op gearbeid had met breking zyner tanden,
 En niet dan schade, spot en schanden,

Zich zag bereid; en, tand en tandvlees door
 Geknaagt, vast zyn gebit verloor,
 En onder zyn wanhopig klagen
 Nog van de Vyl zelfs wierd bespot;
 Die hem toegrauwde: Plompe zot,
 Durft gy aan my uw tanden wagen,
 Die niet gewoon ben dan alle yzer zelf te knagen:
 Hier is geen aas voor 't slangen rot;
 Sprak hy beschaamt: 't Is my te wyten,
 Die aas ging zoeken by gebroet
 Dat, niet gewoon dan elk te byten,
 Gevolglyk niemant goet en doet .
 ô Lokäas, bitterder dan roet!

*Zoek geen genot daar Eigenbaat regeert:
 Wat daar v.m komt heb ik met schâ geleert.*

Crimen Majestatis eorum qui crimine carent.

*Geest ge aan dwanggebied u bloot ,
Een qua tong doet u de doodt .*

XXXV. ZINNEPRENT.

ONtdekt uw oog het vuil dat onder't koorkleet schuilt,
Of ziet gy onder 't mom der vorstlyke gebreken ,

Dan is de wolf gewekt die om de schaapskoy pruilt ,
En 't vonnis van uw dood legt over u gestreken .

Wat niet gezien mag zyn wekt , als 't gezien word , straf .
Dwaal uit onnoozelheit , van misdryf vry bevonden ,

Zulk

Zulk een verdediging neemt u de schuld niet af

Waarom ge word ter dood of balling 's lands verzonden.

O! die het giften kon waar dat men blind moet zyn,

Waar, ziende, zulk een was verzekert van zyn leven.

Hier braakt het hof zyn gal; daar 't outer zyn fenyn.

Raak Goden aan hun kroon, het word u noit vergeven.

Loopt dus onschuldig hier Acteon in zyn doot,

Wat had de Held misdaan, waarom hy van zyn Honden,

Dianaas bittren wrok ten zoen, van recht ontbloot,

Als een flachtoffer dol verscheurd wierd en verflonden?

Hy had de Jagtgodin in 't waschbad naakt gezien.

Dat was de wraak gewekt, schoon buiten zyn begeeren.

Dus viel haar vloek: „ Ga heen, Verspieder, en bedien

„ U van het geen gy zaagt, om andren dus te leeren.

En tefens in een Hart herschappen, op dat woord,

Lag daar de Jager, van zyn eigen vee vermoord.

Rampzalig voorbeeld voor de deugd, alom verbeter.

Wie zou zyne oogen niet verwenschen menigmaal?

Zoo zong ons Nazo, de eer van Romes hooftpoeten;

Zoo klonk zyn treurzang door Augustus ruime zaal.

Een Godheit, geener wys te stillen ongewroken,

Sloeg uit haar hoog paleis hem met den blixemban.

En had hy blind geweest hy had dien slag ontdoken,

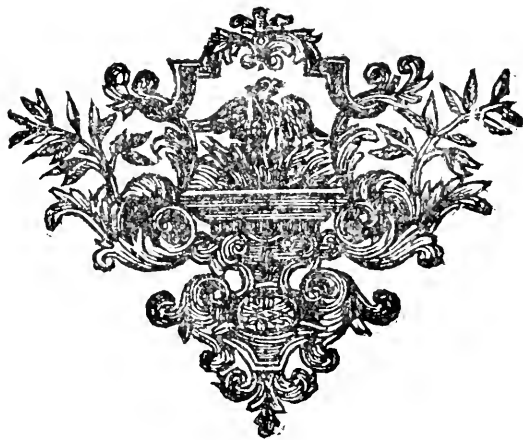
En Cazar had zich niet herschept in een' tieran.

En waarom doch? wat had Apolles Zoon misdreven?

't Verbodene gezien, dat niet gezien mogt zyn.

Raak Goden aan hun kroon, het word u noit vergeven,
Hoe schuldeloos gy hebt getrokken aan die lyn.
Hun wanbedryven of onzuiverheên te dekken,
Onnoozle Acteon, hiet gequetste majesteit.
Had gy Diana niet gezien in hare vlekken,
Het leven was u zoo moorddadig niet ontzeit.
Kan 't hof- en kerkgeheim geen onderzoek gedogen?
Til aan geen masker daar 't gemeen door wort bedrogen.

*Wat ge hoort, ontdekt of ziet,
Raak het heilig huisje niet.*

ZINNEPRENTEN.
DE LEEURIK EN HARE JONGEN.

109

Alde gūcd est semibus rerum prudentia major.

*Als de oudste wachtbond bast
Dan dient 'er op gepast.*

XXXVI. ZINNEPRENT.

Die zelf iets uit kan werken t'zyner baten
Moet op geen hulp van vrienden zich verlaten,
Maar zelf de hand aan 't werk slaan, wel gemoed.

De Leeurik had, uit zorg voor haar gebroed,
Een nest gemaakt in 't opgeschoten koren,
Niet denkende, of dat zoude naar behooren

O 3.

Wel

Wel vlug zyn eer het graan diende afgemaait.
 Maar ziende hoe het, vry wat vroeg gezaait,
 Gelykerwys vroeg opfchoot in zyne aaren
 En reeds begon in rypheit op te klaren,
 Daar 't veld vertoonde een tabberd geel van gout,
 De Jongen daar niet dienden lang vertrouwt,
 Maar wechgevoert, om 't onheil voor te komen,
 Waarvoor men hier met reden had te schroomen,
 Zoo dra de landheer met zyn majers quam,
 En 't ruime veld dien korenoegft benam,
 Waarschuwde zy de Jongen, ftil te wezen
 Terwyl ze om aas uitvloog; en niets te vreezen,
 Maar luifterfcherp te letten op al 't geen
 Voorvallen mogte in hare afwezentheên,
 En, weergekeert, haar dat bekend te maken.

Dus vloog zy uit, geruft op hare zaken.
 Maar onderwyl roept de eigenaar zyn' zoon,
 En zegt: Zie daar, het koren staat te fchoon
 Om aanftonds niet te worden afgefmeden.
 Verzoek, 't is tyd, de vrienden aan te treden,
 Opdat zy ons daar in te hulpe zyn
 Zoo dra de zon op morgen 't veld befchyn.

Met dit gezeg vertrekt hy. maar de Moeder,
 Nu weergekeert, beladen met haar voeder,
 En, heorende uit haar Jongen dit bedryf,
 Vast biddende om verandering van verblyf,

Gebood , als voor , hun , weder stil te wezen ,
Verzekert dat 'er nog niets was te vreezen ,
Dewyl de zaak quam op de vrienden aan ,
Heel niet gewoon zoo ree ten dienste te staan .
De Leeurik vliegt daarop weèr , vry van zorgen ,
Om aas uit met den opgerezen morgen .
De landheer wacht zyn vrienden ; maar geen een
Die , hoe verzocht , daar t'zyner hulp verscheen .
Des sprak hy : Hier is zoo niet door te raken .
Op vrienden , zie 'k wel , is geen staat te maken .
Begeven we ons van hier , myn zoon , en laat
Voor 't ryzen van den naaften dageraat
Ons maagfchap , met verwanten en gebuuren ,
Verzoeken om het graan te helpen fchuuren ,
Na dat het van hun vlyt zal zyn gefneên ,
Zoo raken wy door 't een en ander heen .

De Jongen , op dat woord van fchrik bezwcken ,
Vertoonen aan de moeder 't mislyk teeken
Te ramen uit dit zeggen naakt en bloot .

Maar deze sprak daarop : Nog al geen noodt ,
Myn kinders : die verwanten , die namagen
En buuren staan op zulk een enkel vragen
Zoo ree niet om eens anders werk te doen
Als hy wel meend : dus wilt niets quaads vermoèn ,
Maar letten wat 'er verder zal gebeuren ;
Want buuren en verwanten zyn maar leuren .

Het word weer dag. de Vogel vliegt weer uit.
 Maar hoorende op haar wederkeer 't besluit,
 Het laatst besluit des landheers, die, te onvreden
 Om 't uitstel en de schâ daardoor geleden,
 Tot zynen zoon gestoord zei: Vriend nog maag
 Verschynt weêr: elk is even luy en traag,
 Hoe uit verzocht om ons de hand te leenen:
 Dat zy met hun beloven zonder meenen
 Wel varen: ga en haal twee zeissen hier;
 Wy zullen, eer op morgen 't zonnevier
 Ter kimme uitryft en 's huismans hanen kraaien,
 Het koren met ons beiden zelf gaan maaien,
 En wachten naar geen mensch meer; sprak ze in 't end:
 Nu toegezien voor kommer en ellend,
 Myn kinders: nu, nu is 't hoogtyd te scheiden,
 En elders u een leger te bereiden.
 Want nu de baas zich zelf hier toe bereid,
 Zie ik het werk gedaan als 't is gezeit.

En daar meé trok de Leeurik met haar Jongen
 Van daar; terwyl de landheer, ongedwongen
 Van uitstel, met zyn' zoon viel aan het werk;
 Het gansche veld afmaaide kloek en sterk,
 En door dat doen ons toonde 't slecht betrachten
 Der menschen die op hulp van vrienden wachten,
 Of 't werk op hun gebuuren laten staan,
 Daar 't komt op nut en eigen voordeel aan.

Een oude spreuk, wel waardig op te merken:
„Schuif op geen' vriend dat gy zelfs uit kund werken;
Wyst aan, het geen de Fabel hier beschryft,
Dat niets zoo wel als eigen werk beklyft.

*Wie hulp by vremden waant te vinden
Denk aan den Landheer en zyn vrinden.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE AAXTER, VOGELAAR
EN VOGELN.

*Oratio Amici simplex est, fallere Volentis
fucatum habet nitorem.*

*Eenvoudig is der vrienden praat,
Maar vol van opgesmukt sieraad
Van 't volk dat op bedrog uitgaat.*

XXXVII. ZINNEP RENT.

HOe vriendlyker een vleier groet
Hoe meer hy toelegt op bedriegen
En elk door list in slaap te wiegen;
Als hier deez listige Aaxter doet.

Deez vuile Opdienster, wel gezeten
 By eenen Vogelaar, daar zy,
 Van alle dienstwerk vrank en vry,
 De ruimte had van lekker eten,
 En koelen drank by voedszaam brood,
 Wyl van het wild, door hem gevangen,
 Als voor de keuken opgehangen,
 Voor haar genoegzaam overschoot
 Om op geens anders broodkorf te azen;
 Werd in het end beducht dat zy,
 Zoo 's meesters vogelvangery
 Eens afnam, niet zoo vet meer grazen
 Nog zoo breed weiden zou en ruim:
 Des dacht ze, om deze schâ te ontvlieden,
 Hem liever hare hulp te bieden,
 Dan 't vet te ruylen voor het schuim.
 Dit vast gestelt, vliegt ze uit. gekomen
 Daar zy de Vogels, vlugt by vlugt,
 Doorkruiffen zag de vrye lucht,
 Of zich vermaken in de boomen,
 Gaat zy de lieve Diertjes aan,
 En zegt: Myn zusjes, waerd geprezen,
 En speelgenootjes lang voor dezen,
 Waarom, met zoo veel zorg belân,
 Den kost voor het nooddruftig leven
 Gezocht, daar altyd wat ontbreekt?

Wie altyd in de laagte steekt,
 En nimmer hooger tracht te streven,
 Verliest zich in zyn nestgezin.
 Volgt my, wilt ge uw geluk bejagen,
 Die roeme op betre levensdagen
 En kommerloozer broodgewin.
 My voed een Hoeder, noit volprezen.
 Ik leef zoo als het my behaagt,
 Van vogelroer noch net belaagt.
 Hier kunt ge myn gezelschap wezen,
 Die by een' heer woon, ryk en vet:
 Een heer, mild in zyn vee te spyzen,
 Dien alle Vogels eer bewyzen
 Waar zy neêrdalen in zyn net.
 Verlaat, verlaat dit angstig leven,
 En volgt my, die 'u leiden zal
 Daar ge, onbeschroomt voor strik en val,
 Alle onheil zult te boven streven.
 Wiens brood men eet wiens woord men spreekt.
 Dus laat het u 't begrip niet rooven.
 Dat ik u zoo veel durf beloven:
 Dat gaat u voor. en daar meê steekt
 Zy 't bosch uit op ontrouwe vleugelen,
 En baand den weg; terwyl de schaar.
 Der Voglen, reeds al by malkaar,
 Door haren voortogt niet te teugelen,

Als van haar' leugenmond misleid,
 Heur nastreeft op die quade gangen,
 Tor zy, in 's Voglaars net gevangen,
 Haar dood of slaverny beschreit.

Dat 's buyt! riep die: myn zoet Vertrouwen
 En fyne Vogelvangster: ga

Zoo voort, zoo komt ge my te stá:
 Op zulk een rent kan ik u houwen.

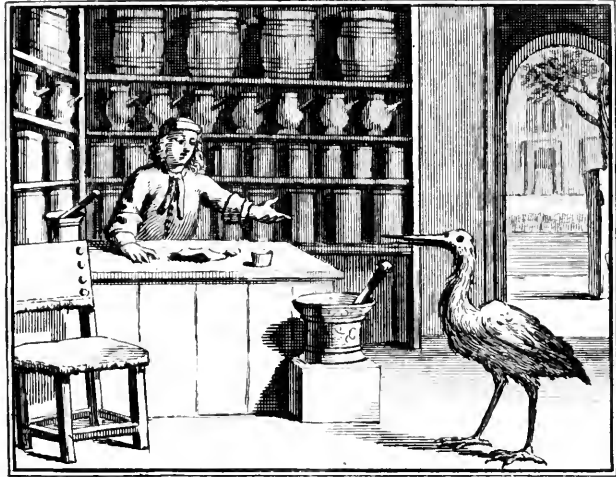
'k Zal maken, dat u niets ontbreekt
 Wilt gy my dus uw hulpe bieden.
 Geen ambagt of 't gedooft verspieden.

Wiens brood men eet wiens woord men spreekt.
 Wie, vry, zich dus niet wil zien teugelen
 Denk aan deze Aaxter en de Veugelen.

*Daar 't dus met beer en dienaar gaat
 Regeeren dief en diefjes maat.*

38

A teneris assuescere multum est.

*Dit met de pap is ingegeven
Wort nimmer uit zyn plaats gedreven.*

XXXVIII. ZINNEP RENT.

Heeft eens natuur haar vast gestel,
Haar wendzel word niet ligt vertreden.
Men scheid van oude schoenen wel,
Maar nimmermeer van oude zeden.
Een alopflokke Ojevaar,
Aan kikvorsch, stinkend aas en slangen

Gewend, zal, hoe vervuult en zwaar
Dat voêr hem in de maag blyft hangen,
Door geen Aptekers kost of drank
Dien ingefchapen aart verleeren ,

Maar, hoe gezuivert , tegens dank
Zelfs tot zyn' ouden drek weêr keeren .

Wat andren zoet is valt hem zuur .
De balssem walgt hem , nu genezen .

Gewoonte, een andere natuur,
Treed niet ligt uit haar eerste wezen .

Zoo zal een hooffsche dwingeland ,
Hoe overtuigt in 't boos geweten ,

Van 't quaad dat hem gaat aan de hand
Zyn snood aanwendfel noit vergeten ;

Maar, aan zyn tieranny verflaapt ,
Veel liever alle recht vertreden ,

Dan van het geen zyn roofzucht laaft
Een stip affchaffen , hoe gebeden .

Al grypt de Rede hem by 't hair ,
Noit zal die hem de kruin zoo scheeren ,

Of hy zal met den Ojevaar
Weer tot zyn eerste aanwendzel keeren .

Gewoonte, voor natuur een wet,
Word door geen heelkonst omgezet .

*Tot hun uitbraakzel weêr te keeren
Is geenen bonden te verleeren .*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE KIKVORSCH EN KREEFT.

Beati pacifici quoniam filii Dei vocabuntur. Matt. Cap. 5.

*Gelukkig die den vré bemind .
Een vreedzaam mensch is yders vrind .*

XXXIX. ZINNEP RENT.

Wie maakt u, snood gedierte, zoo vermetel:
Riep de opgeblaze Vorsch: wie heeft
U, scheeve en kromme Kreeft,
Zoo dicht aan onzen zetel
Te naderen veroorloft, stinkend beest?
Flux maak u voort van onze vloeren.

Geen dier mag 't water roeren,
Zoo onbeschóft van leeft.
Dus haast u, dat ge raakt uit deze streken,
Riep hy den stillen Kreeft weer toe:
Eer ik, dit samm'len moê,
Den kop u kom te breken,
En geve uw vleesch den visschen tot een 'proy!
En daar meê, waar 't de Kreeft ook heen mogt wenden,
Viel hy haar op de lenden.
Zyn woede hieldt geen roy.
De Kreeft, hierdoor geperst zich te verweeren,
Kreeg, wel gewapent voor gevaar,
Met zyne felle schaar
Den Work zoo by de veeren,
Of liever by zyn spikkelige huid,
Dat hy, gelyk gekerft aan mooten,
Van muil berooft en pooten,
Haar 't leven liet ten buyt.
Daar lag de Vorsch, daar lag de Work verslonden,
Voor zyn geweld met loon betaald
Zich op den hals gehaalt.
De Deugt, dus aangeschonden
Als de Ondeugt haar met schimp en laster tergt,
Ziet dus, wat plagen haar bestoken,
Zich meenigmaal gewroken,
Tot welk een' kryg gevergt.

Q

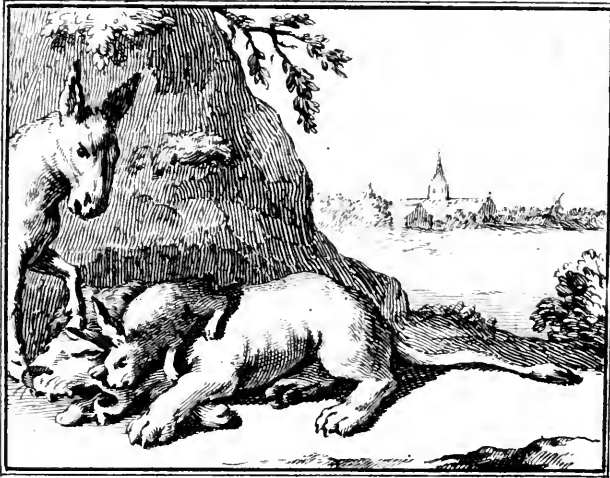
Wacht

Wacht u van iemand aan te schienden zonder reden:
Hoe traag de Wrake gaat, zy komt met wisse schreden

*'t Is ligt gewaagt,
Maar haast beklagt.*

DE LEVENDE EN DOODE LEEUW.

Mortuo Leoni et Lepores insultant.

Vertreden van het lot

Word ge yders schimp en spot.

XL. ZINNEPRENT.

Die 't ryksgebied in handen heeft
Leeft onbevreesd in zyn misdryven .

't Woud vreesd den Leeuw zoo lang hy leeft,
En elk tracht in zyn gunst te blyven :

Waarom? elk is om rapen uit .

Wie hierom tracht zyn hof te maken

Q 2

Op

Op hoop van inkomst, winst of buit,
 Zet flux den steven naar dat baken.
 Dus staat de Tyger, Wolf en Beer,
 Scheurzieke en hongerge dieren,
 Altyd gereed om zulk een' Heer
 Zyn ryksbewind te helpen stieren.
 De Vos, mé trekkende aan die lyn,
 Wil opperjagermeester wezen,
 En de Aap wil 's konings hofnar zyn.
 Zoo hebbe al 't boschgediert te vreezen,
 Daar elk den Leeuw dus styft in magt.
 't Gaat aan. elk krygt zyn rang en orden:
 Ontbreekt 'er iets, men trekt ter jagt
 En vangt het, al wat vet geworden
 Of met goet vleesch is overlaân.
 Daar ryft voor plonderen en stroopen:
 De vrees. daar gaat het vluchten aan.
 Maar 't is vergeefs 't Gedrocht ontloopen
 Dat, met de vos- en leeuwehuid
 Omhangen, elk weet te verstrikken.
 De Leeuw word groot en ryk van buit,
 En doet elk voor zyn komst verschrikken.
 Flux is zyn land ontvolkt, zyn vee
 Verjaagt of in de vlucht gegrepen.
 Maar komt hem in dit oorlogswec
 De doodt eens in haar' nest te slepen,

Dan word het werrelds loon zyn lot.
 Dan word hy, naulyx overleden,
 Van elk belastert en bespot
 En als een rykstieran vertreden.
 De Stier, noit van zyn' roof gevoed,
 Trapt, dol van wraak, hem op de lenden,
 En verft de horens met zyn bloedt.
 De Haas roept: Dat 's voor vryheidschenden:
 En krabt hem de oogen uit zyn' kop.
 Het Boschzwyn hierop, aangeschonden,
 Rukt hem den buik en ribben op,
 Het vee ten zoen door hem verflonden.
 Zelfs de Ezel durft op dit bestaan,
 Hoe bloode ook, aan dit spel zich wagen:
 Met hem de harffens in te slaan;
 En roept: Dit zyn verdiende plagen.
 Daar legt de Dwingeland geveld;
 De dwang in zyn gewelt vertreden.
 De vryheit, door zyn doodt herstelt,
 Ziet zich van elk weer aanbeden.
 Let, koningen, hoe hoog gy staat,
 Hoe slecht het hier den Leeuw vergaat.

*De zon, hoe hoog gerezen,
 Heeft de ondergang te vreezen.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE MAN EN ARENT.

Vivitur exiguo melius si noveris uti.

*Hy leeft het veiligst die 't zoo voegt
Dat hem zyn kleintje vergenoegt.*

XLI. ZINNEP RENT.

W At is hy dwaas en onbedacht
Die zich van middlen laat berooven,
Waar op hy veilig leeft en zacht,
Van quâ begeerte ver verschoven.
Want dat, op woeker uitgezet,
Veel vêts belooft voor schrale tyden,

Is meenigmaal een mes gewet
Om zich de keel mede af te snyden ;
Dat hier naar 't leven word beschouwt ;
Daar de Arend zyn geleende veeren ,
Den Jager op zyn beê vertrouwt,
Tot zyn bederf voelt wederkeeren .
De pyl , hem door het lyf gejaagt ,
Niet eer bestand om mê te grieven
Voor dat hem de arendsveder draagt ,
Waar op hy kan de lucht doorklieven ,
Wekt hem uit spyt een dubble doodt .
Want ziende aan 't end des pyls zyn veeren ,
Sprak hy : Wat leed was 't of wat noodt
Quam dit niet door myn dwaas begeeren !
Maar voor de hulp , zyn' laffen schicht
Bewezen om aan 't wild te raken ,
Die zonder deze viel te ligt ,
Heb ik een dubble doodt te smakejn .
Wat is hy op slecht voordeel uit
Die 't woord geloof gecft van een' guit !
*Leen noit geweer om andren te bestryden
Waardoor gy zelf te brengen zyt in lyden .*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE VOORZICHTIGE SLANG, ENZ.

Nusquam tuta fides.

*Al schynt het noch zoo heilig
De trou is nergens veilig*

XLII. ZINNEPRENT.

DE Slang, in een spelonk gekropen
Van geene dieren te belooopen,
Werd van den Vos met list gevraagd:
Waarom u zelven zoo geplaagt
En u, dat ydereen verwondert,
Van alle dieren afgezondert,

En van het boschbejag berooft
 Waar elk het zyn zich uit belooft?
 Of zoekt gy 't kluysgeslacht te wekken
 Door u der werreld dus te onttrekken,
 Als waart ge voor haar weelde bang?
 Blyf by ons, afgerechte Slang,
 Gy zult het nimmer u beklagen.
 Zyn winst en voordeel te bejagen
 Staat elk in bosch en velden vry.

Ja, sprak de Slang, ware ik als gy,
 Licht zou my dat gevley bekoren.
 Maar tot geen dieffe list geboren
 Of tot bederf van iemands staat
 (Waar uit de straf volgt op de daadt,
 U, eer gy 't denkt, voor al uw stroopen
 En steelen eerlang te beloop
 Hoe gy den Leeuw ook hangt op zy)
 Is dit geen wandelpad voor my.
 My lust in eindlooze angst en vreezen
 Hier geen vergulde slaaf te wezen
 Als al de hovelingen zyn.
 'k Gun u te trekken aan die lyn
 En in den strik te blyven hangen,
 Gezet op uw verkeerde gangen.
 Ik zoek geen' staat of magt van goed,
 Maar stilte en een geruft gemoedr.

R

Wie

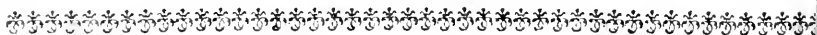
Wie dat op zich wil doen beklyven
 Moet een vergeten burger blyven,
 Die niemands akker zayt of ploëgt,
 Maar, in het zyne vergenoegt,
 Zich houd met klein beflag te vreden.

En daar meê dook zy naar beneden
 Haar hol in, van gevley noch waan
 Verschalkt; en liet den Vleyer staan.

Die 't wezen kent der hovelingen,
 En waar zy t'zamen 't hoogft naar dingen,
 Heeft naar den uitleg niet te raân
 Waardoor dees Fabel dient verstaan.

Geen wiffer huisbezorger

Dan een vergeten Borger.

ANDER, OP DEZELVE ZINNEPRENT.

Nergens vafte trouw.

OPmerkingen wys overleg
 Is tot geruftheit de eerfte weg.
 Dat zien we aan 't onbefproken leven
 Der menfchen, van geen zucht gedreven
 Tot quâ begeerte, pracht of ftaat.
 Wat 's welluft, weelde of overdaad

Of eigenbaat, gespist op streken
 Om boven andren uit te steken?
 Begeerzucht met haar listgenoot
 Steld zich voor veel gevaren bloot,
 Wyl zy, door andren te belagen,
 Zich wikkelt in verdiende plagen,
 Als daaglyksche ondervinding leert
 In die eens anders goed begeert
 En yvert naar verboden zegen,
 Hoe dwars hem 't noodlot ook bejegen
 Of wel zyn' ondergang bereit.

De Slang, die in voorzichtigheit
 Alle andre dieren gaat te boven,
 Is in dit stuk het hoogst te loven,
 Daar zy, begrypende de kracht
 Der dieren buiten haar geslacht,
 (Hoe vele zy 'er kan doen beven)
 Niet steund op 't wapen, haar gegeven;
 Maar, om geen dier in 't licht te staan,
 Zich neemt een eenzaam woonhuis aan,
 Een stille kluis; daar ze, afgeweken
 Van 't boschgewoel, zich kan verstekten
 Voor allen moedwil, af en aan
 Te duchten waar de dieren gaan.

Hier mede in een spelonk gekropen,
 Van haat noch wangunst te belooopen

Noch eenig ondier aangerand,
 Hoe fors geklauwt of fcherp getandt,
 Sprak zy: Dat vry de noordsche Beeren
 Met Wolf en Leeuw nu t'zamen zweren.
 Tot 's lands bederf: hier zyn we vry
 Van alle opstaande dwinglandy.
 Hier kunnen ons geen roovers plagen,
 Noch 't huisgezin ten bedde uit jagen
 Door muytend bosch- of woudrumoer.
 Die plaag drukt noit geen' burgerboer
 Die, in zyn lage hut gedoken,
 Zyn huisgezin voed onbesproken,
 In stads noch staatsgeschillen deelt;
 Maar voor vergeten burger speelt:
 Het veiligste om geruft te leven,
 Ons van het Godendom gegeven.
 Volgde yder dus het slangespoor,
 Wie gaf den dollen kryg gehoor?
 Wat watreu zou de Vreë niet peilen,
 En de Eendracht niet al lands bezeilen!
 Maar och! daar zal noit vrede zyn
 Zoo lang het M Y N regeert en D Y N.

Geen heil in 's anders nest.

Vergeten burger best.

DE BOEREN MET HUNNE HOENDEREN,
ENDVOGELS, DUIVEN, BYEN, ENZ.*Nihil ab omni parte Beatum.*

*Niets is 'er onder zon of maan
Of daar ontbreekt al ietwes aan.*

XLIII. ZINNEPRENT.

INwooners van alom te lokken aan
Past Heeren, die 's lands welstant gade slaan,
Wat moeite daar ook onder schynt te spelen.
Die winst wil doen moet geen gewoel vervelen
(Aan Holland en Venetien te zien)
Maar dulden dat de Landman zich bedien!

Van 't kouter, als de viffer van zyn netten ;
 De rentenier van gelden uit te zetten,
 De koopman van het zee- en beursgewoel
 En wat by ftraat- en havengekrioel
 Langs wal en gracht zyn voordeel moet bejagen,
 Hoe zeer dat fchynt der fteden ruft te plagen
 En 't welig dak te ftoeren in den flaap,
 Dat, ryk en zat, naar 't noodig raap en fchraap
 Niet om te zien heeft of daar voor te zorgen ;
 Maar op zyn tafch flaapt als op wiffe borgen,
 En liever dus de ftille landruft ziet
 Dan zoo veel zege, als zee- en koopvaart bied.
 't Moet razen en krioelen onverboden
 Daar ftad en land zyn aanwafch heeft van nooden.
 Want yder hond is baas op eigen erf.

Ontzeide een Boer zyn Hoenderen de werf
 Om 't kakelen, waar voor zy eiers leggen ;
 Of de Enden, al zoo min den floot te ontzeggen
 Om haar gequaek ; de Duiven om 't gekor ;
 En Byen om haar mommelend gemor
 Als om dat zy met haren angel fteken,
 Daar 't al om winft op alle waterftreken
 En berg en dal uittrekt voor zonnefchyn ;
 Wat zou dat haaft een arme huisman zyn !
 Want werkte hem dit Vee geen wafch of honing,
 Geen eieren of zuivel voor zyn woning,

Gelyk de Koe, om haar gebulk ook wech-
 Gejaagt, niet meer gaat zeulen langs zyn hegg',
 Maar zich verheugt eens anders juk te dragen,
 Hoe haast zou hy dier dwaasheit zich beklagen
 En roepen: Keer weerom, myn dierbaar vee,
 Bezit uw have en erve in vollen vrê,
 Want komt gy niet, 't is met my omgekomen!

Heeft iemand van 't geboert dit noit vernomen?
 't Gezelschap, hier in deze prent verbeelt,
 Heeft op die wyz zyns vaders erf verspeelt.

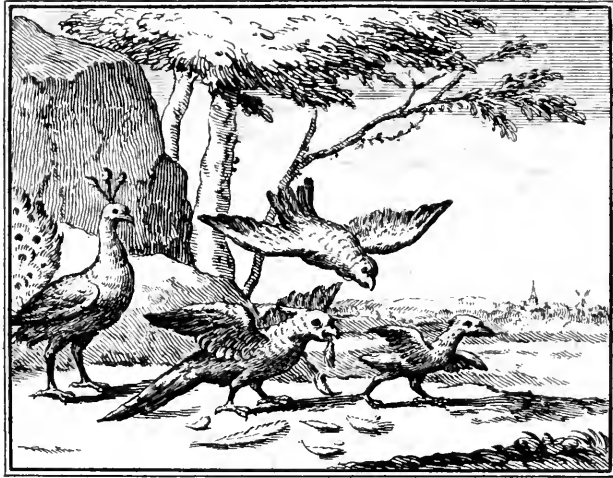
Zoo gaat het hun, wien alles schynt te storen
 Dat opzicht eifcht. zoo gaat het goed verloren,
 Der Wulpsheit nagelaten, noit voldaan,
 Want de onvernoegde is nimmer te verzaân.

Of 't glyd of baakt

't Is noit volmaakt.

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE KRAAI IN HARE BESCHAARDE
VEDEREN, PAAUW, PAPEGAAI, ENZ.

Magistratus virum arguit.

Niet het kleedt maar de man.

XLIV. ZINNEP RENT.

D At jonker Ezeloor op zyn gehuurde kleedt,
Zoo trots daar henen treedt,
Of hy, dus uitgerold, voor niemant had te wyken,
Doet hem zyn Zus gelyken,
De dieffche Kraai, hier by de Vogels afgebeeldt.
Dit Dier, dat op hem speeldt,

Had

Had zich uit ydlen waan dus ook cens op gaan schikken
 Met allerhande quikken
 Van vederen, de Pauw en andren loos ont draait .
 Zy, dus naar wensch verfrait,
 Scheid zich voort van haar volk en draaibilt heen en weder
 De straten op en neder,
 Voornemens nu niet meer met haars gelyk te gaan,
 Maar hooger maat te slaan .
 Maar als de Papegay en Pauw haar dus hoveeren
 En elkeen zag trotseeren
 Met pluim en veder, dieffchigewyze alom beschaardt ;
 Sprak yder naar zyn' aart :
 Wat zal der * Heeren trots in 't ende niet believeen ,
 Beginnen dit de dieven ?
 En daar meê vallen ze aan en grypen als verwoedt
 Den Vogel, trots van moedt,
 En slaan met klaauw en bek, en eigenen de veëren .
 Daar lag het weits spanceeren .
 Want zelfs de Zwaluw met den Leeurik, Vink en Duif
 En Kievit, net van kuif,
 Bestonden, wyl elk om het zyne had te spreken,
 Zich ook daar in te steken ;
 En namen yder 't geen hun vlerkjes was ontroofst
 Meê naar zich, hoofdt voor hoofdt ;
 Ja riepen overluit : Als de Apen klimmen willen
 Ziet elk hun naakte billen .

S

Daar

* Quid domini facient, audent cum talia fures? VIRG. ECLOG.

Daar stondt Madame toen zoo naakt gelyk ze was
 Eer haar de waan belas
 Zich boven anderen in hoogmoedt op te heffen .
 Maar nu was 't nog niet effen .
 Want toen zy, dus van elk beledigt en belacht ,
 Weêr quam by haar geslacht ;
 Werd zy, in plaats van daar heur hulp te zien besloten ,
 Van 't zelve ook uitgestooten ,
 En dat wel bitter: want elk riep: Laatdunkend beeft ,
 Waardt gy te vreên geweest
 Met uwen staat, als wy, ons van Natuur gegeven,
 Gy waardt ons by gebleven,
 En Pauw nog Papegay had u dus uitgedreven .
 Wiert AMSTELS EGLE, nu met Mopfusmaat getrouwt .
 Dus ook eens van haar goudt ,
 Opzichtig hooffch gewaadt en paerlen en juweelen ,
 Van die ze moeten deelen ,
 Hier uitgeschut, en in heur jakje en haar bonet
 Zoo kaal daar neêrgezet
 Gelyk zy hier is van den Yfroom aangedreven ,
 Zy leek de Kray naar 't leven .

Maat houdt staat ;

't Is niet eens hoe 't vergaat.

DE EZEL MET ZYNE VERSCHEIDE
MEESTERS.

45

*Sustine & abstinence.**Die blyft beklyft.*

XLV. ZINNEPRENT.

VErandering van Regenten is nooit goet,
 Waarom men daar niet ligt om wenschen moet,
 Want dat 'er zelde iets goets uit wordt geboren
 Laat de Ezel ons in deze Fabel hooren.

Een Ezel diende een' Tuinman, maar te onvreên
 Om 't werk dat hem te doen stont daar alleen

S 2

Voor

Voor sober voer in arbeids volle dagen .

Dus , ziende geen verlossing van zyn plagen ,
Bad hy Jupyn om eenen andren heer .

Genadig ziet de Vader op hem neer

Uyt zynen troon , en gunt hem op zyn beden
In dienst van een' Steenbakkers baas te treden .

Daar zynde had hy 't boozer dan voorheen
Door 't torfchen van de klay en zwaren steen .

Dus , zwoegende door slyk en diepe wegen ,
Roept hy den God noch eens aan , gansch verlegen ,
Hy zou hem toch dier slavernye ontslaan ,
En wyzen hem een zachter dienstwerk aan .

Der Goden Voogt hoort weder zyn gebeden .

Doch eenigzins hierom op hem te onvreden ,
Brenge hy hem in eens Leerbereiders huis .

Maar ach ! hier vindt hy een ondraaglyk kruis .
Want onder 't wigt der pakken , hem te dragen ,

De huiden van zyn vrienden en namagen
Beschouwende , om het leer dat daar uit sproot ,

Van zynen Baas om winst gebragt ter doot ,
Beklaagde hy zich zyner dwaze wenschen ,

En balkte en kreet : O ! overvreede menschen ,
Die , om uw beurs te maken , geenig leet

Ons aan te doen ontziet , hoe overreed
En overtuigt van onze dienstbaarheden !

Wee my ! die ben in dezen dienst getreden ;

Waar

Waar in ik moet de huyden brengen aan
 Van die ik hier heb nevens my zien gaan.
 Want kom ik in dien arbeit te bezwyken,
 En gaat het my als een van deze lyken,
 Zal deze vent, vol spyt om myne doot,
 De huyt my mede afrukken wreedt en snoot,
 Om op myn vel zyn schade te verhalen.

Verandering, wat wekt uw ziekte al qualen!
 Let, weiffelaars, eer ge u daar toe laat raân
 Hoe droevig zy den Ezel is vergaan.

*Geduldt in noodt
 Weerstaat de doot.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE HAAN EN VOS.

Quod sepe fieri non potest, fiat tui mors eligatur longa.
Senec. Epist.

Die eens gebeten is wacht zich.

XLVI. ZINNEPRENT.

EEn dief, eens uitgebroken aan den DAM,
Zag nau een' Schout of Diender, waar hy quam,
Of nam terstont (schoon onvervolgt) de vlucht.
Dit van zyn maats gehouden voor een klucht
Of zotte gril om dus zich zelf te quellen,
Begon hy hun dit spreukje te vertellen:
Een jonge Haan, gegrepen van een' Vos,
Maar ongedoodt gelaten weder los

Door

Door 't dondren van een onweër in de lucht,
 Waar voor de Vos verschrikt teeg op de vlucht,
 Kreeg van dat snood gediert zulk een afgryzen
 Dat hy 't ontweek op allerhande wyzen.

Want denkende aan het nypen van den noodt,
 Die hem eens had zoo na gebragt ter doodt,
 Verliep hy zelfs zyn voedzel waar het padt
 Slechts toonde dat een' Vos geloopt had.

Ja waar hy maar een voffenhuyt zag hangen
 Of leggen, ging hy strax dezelve gangen.

Maar als om zulk een vluchten voor een huilt
 De Hanen daar omtrent hem lachten uit,
 Sprak hy, en wel met overleg van geest:
 Waart ge in den muyl eens van den Vos geweest,
 Gebroeders, als my nimmer zal vergeten,
 Gy vloodt, van ruim zoo groot een vrees bezeten,
 Als ik; niet voor zyn vel of huyt alleen,
 Maar voor het spoor van zyn voetstappen heen:
 Ja 'k zag u zelfs voor zyne schaduw vliên.
 Wie noit de doodt heeft in den muil gezien
 Weet van het doodsgevaar ook niet te spreken.
 Dat ik eens zoo gelukkig ben ontweken.

*'t Lam, eens den Wolf ontsnapt,
 Wort zelden weër betrapt.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE EZEL IN ZYNE INGEBEELDE EERE.

Nosce te ipsum.

*Als niet komt tot iet
Kent het zich zelven niet.*

XLVII. ZINNEPRENT.

HOe komt de Langöör dus gepluynt,
Gepassément en ryk behangen?

Wie of hem dus de straat opruynt
Dat hy hier gaat zoo breede gangen?

't Is hem vergeten, naar 't gelykt,
Dat hy een Ezel is geboren:

Wan

Want wist hy waarop hy dus prykt,
Hy zou zich schamen zyner ooren .

De Plompert, met een beeldt belaân,
Door hem, den Koorpaap nagedragen,
Daar 't volkje bid dien Afgod aan
Demoedig, nedrig en verslagen,

Waant dat aan hem deze eer geschiedt.
Dus in zyn oog zoo hoog gerezen,
Kent hy, door waan, zich zelve niet,
En wil geen Ezel langer wezen :

Want of de Dryver hem zyn lot
Indachtig maakt, en zelfs met slagen
Hem toegrauw: Schóft, gy zyt geen God,
Maar hebt een godsbeeldt slechts te dragen

Waarvan deze eerbied word getoond;
Hy echter, dus van elk bekeken,
Wil met deze eere zyn gekroont,
En blyft in hoogmoedt onbezweken .

Maar toen zyn ról was uitgespeelt,
De Paap zyn wenschen had bekomen
Door 't omgevoerde staatsibeeldt,
Dat nu zyn' rug werd afgenomen,

En hy, gedreven naar den stal,
Zich weêr by de Ezels had te voegen;
Betreurde hy zyn ongeval,
In stierf uit enkel ongenoegen

T

(Ge-

(Gerechte straf) een ezelsdoodt.

Zoo gaat het hun die, te vermeten,

Als hun 't Fortuin valt in den schoot,

Wat zy geweest zyn strax vergeten.

Zoo gaat het hun die, noit vernoegt,

Uit welk een slaaffch gebroet gesproten,

Voort meenen dat hun alles voegt

Wat aan hun' trots zich kom te ftooten.

„Zoo ging het Delffchen P A S K A R E L

„Zoo dra hy, 't bont livrey ontkropen,

Zich meê zag aan de hofkapel

Om daar uit elk voorby te loopen.

Maar toen hy, van die pluim ontdaan,

Uit fchrik moest ader zyn gelaten,

Om ook de doodt niet te ondergaan

Tot ballast van de Haagfche straten,

Die nu zyn fchoenen flyten; fcheen

Hem 't lot des Ezels wel te wenken;

Maar hoe hem dat ook drukte ineen,

't Was toen te laat daar aan te denken.

Dus hoe hy balkt en huilt en kryt,

Zyn pluim en praalbeelt is hy quyt.

Hoe hoog ge zyt gerezen

Noch is de val te vreezen.

ZINNEPRENTEN:
DE ARENTE EN VOS.

147

Habet et musca splenem.

Een geveinsde vriendt is de gevaarlykste vyandt.

XLVIII. ZINNEPRENT.

Die de Eigenbaat meer dan de Vriendschap acht,
Die heilig is en ons zoo nut kan wezen,
Den plicht daar van te kort doet en veracht
Om vuil gewin, mag deze Fabel lezen.

Een Arent, die haar nest had op een' boom,
Was met de Vos in een verbond getreden,

T 2

Dat

Dat elk zyn hók zou houden , vry van schroom ,
 Zy boven , en de Vos daar recht beneden .
 Goet was 't weerzyds . des ging de vriendschap aan .
 De Vos lag aan den wortel met haar jongen ,
 Maar naulyx was ze om voedzel uitgegaan ,
 Of de Arent , door den hongersnoodt gedrongen ,
 Quam af , en sprak : Gestolen spys smaakt best .
 De vriendschap wykt voor wocker , waerdst te loven .
 Schoot toe , en nam de jongen uit het nest ,
 En vloog 'er mede al lagchende naar boven ;
 Nu wel voorzien voor zich en haar gebroedt .
 De Vos , weerom gekeert , kreet : ó Trouwlooze !
 Eedbreekster , vriendschapschendster , die verwoed
 My 't ledig nest dus laat : 't zal u , ó booze ,
 Hoe schamper gy ook met myn tranen lacht ,
 Hier na vergaan en eerlang zyn vergolden ,
 Dat zweer ik u ! neem op myn zeggen acht .
 Maar de Arent , hoe van haar ook uitgescholden ,
 Bespote heur uitvaren noch daar by .
 Dan och ! de wraak liet haar niet lang verlegen .
 Die komt , hoe traag , altydt op haar gety .
 De Vos , in haar benauwtheit allerwegen
 Omziende , ontdekte in 't bosch een' brandaltaar
 Met vleesch , den Goòn geoffert , reeds aan 't blaken .
 Hier heen gerukt , nam ze een stuk houts van daar
 Om daar meê 't nest des Arents zoo te raken ,

Dat zy de vlam daar niet af zoude ontgaan .
't Gelukte haar . de kruijn , in brand gevlogen ,
Des hoogen booms , stak al de takken aan ,
En 't nestgezin viel neêr voor 's moeders oogen ,
De Vos en haar gerechte wraak ten roof :
Die dezen buyt met fellen klauw en tanden
Verscheurde , voor des Arends klagten doof ,
De breuk ten zoen der vriendschaps heilge banden .

Wierd de een dus hier des anders offerhanden ,
Hy neme dit voor gangbre munt vry aan
Die zich niet schaamt zyn vrienden te verraân .

*Geen dier zoo klein geschapen
Of 't heeft al eenig wapen .*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE APENLANDERS EN EEN VREMDE
SCHIPPER.

Simia est simia etiamsi aurea gestet insignia.

Waar Zotheit heerscht moet Wysheit wyken .

XLIX. ZINNEP RENT .

Dat de onbeschaamste en stoutste menschen
Het beste deel des werrelts naar hun wenschen
Bezitten , en de Onkunde alom regeert ,
Waar van de Wysheit als onzinnig wordt geweert ,
En Onderwys gescholden voor wanschapen ;
Toont hier een Schipper in de Republyk der Apen ,

Waa

Waar hy door storm op zee gestrand,
En, onbewuft aan welk een' oord gedreven,
Aan 't heilloos apenonverftant
(Wat reden zich daar tegen kant)
Zig onghoort moet overgeven
Wil hy zyns lyfs verzekert zyn.

Want of hy zegt: Gy trekt aan een verkeerde lyn.
En, wilt ge naar geen' raadt of wyze leffen hooren,
Zie ik uw landt eerlang als gy myn fchip verloren:

Want dom en drieft kan niet beftaan.

't Antwoordt is: Zwyg, en speel maar nevens ons poot aan.

Wy weten wat 'er dient gedaan.

Dus overmant, valt hy met deze dwazen,
Door wiens onachtzaamheit, al 't vuur was uitgegaan,
Op een klein kooltje vuurs aan 't blazen.

Maar hoe zy blazen met elkaar,

Uit nat en vochtig hout is vuur noch vlam te maken,
Veel min uit wormen die van valsche glimpen blaken,
En 't vuur, waar 't vat, uitbluffchen dof en zwaar.

En of de Schipper fchreeuwt: Wilt gy een end van zaken,
Zoekt drooge bladen. 't werk is klaar.

Uit deze ftaan we aan vlam te raken

En zonder dat, wy blazen 't kooltjen uit.

't Geflikker dat gy zoo ziet blinken

Komt uit geen vier of vlam te ontftaan

Maar van de wormen, met die glansfen aangedaan.

Gaat gy dus voort het zal hier leelyk stinken .
 Hoe meer wy blazen hoe wy meer ten achtren gaan .
 Om hals zyn wy laat gy u niet ten besten raân .

Zy roepen: Vent, waar zou 't aan hinken?

Ziet gy de wormen daar niet blinken?

Als vuur en gloed blaakt hun de huidt .

Waar komt dat van dan van ons blazen?

Blaas jy maar voort wy winnen veldt .

De Schipper, ziende waar hem 't lot had neêrgestelt,

En hoe dat wormenschyn 't vuur blufte met geweld,

Voldeedt de reukelooze dwazen,

En blies met hun zoo lang op 't valsch geflicker aan

Tot heel het kooltje was vergaan .

Daer front men toen, van vuur verfteken

('t Eerst levensmiddel) bloot voor allerlei gebreken .

Want waar het vuur ontbreekt is 't al haast koudt en doodt.

Zoo ging het hier . de doodt , van zoo veel droeve ellenden

En zwarigheên als uitgenoodt ,

Verfcheen wel haast ten proy van Charons zwarte boot ;

En scheidt niet voor elk de levende oogen float ,

En zy den Schipper ook zyn dagen had doen enden ,

Die beter lot verdient had dan hy hier genoot .

Zoo gaat het hun die, om alleenig te regeeren ,

Dom liever sterven dan van anderen iets leeren .

Waar 't Aaps gebroet regeert

Is 't avrechts of verkeert .

EEN RIVIER EN HARE FONTEINEN.

5°

Ad principia recurrendum.

*Die zyn noodhulp niet en acht
Zit wel haast berooft van magt.*

L. ZINNEPRENT.

ô **G**Y, die trots op uw vermogen,
Als holpt ge u zelf alleen aan magt,
Uw mindren afwyft en veracht;
't Is dwaasheit op zich zelf te bogen.
Want waren 'er de kleine niet,
Wat was uw grootheid en gebiedt?

V

De

De grooten ryzen uit de kleinen ;
 Dit toont dees bogtige Rivier ,
 Die , trots op haren stroomlaurier ,
 Geteelt uit bronnen en Fonteynen ,
 De hulp van Waterval en Vliet
 Beschimpt , en minder acht dan niet ,
 En dus zich zeiven brengt in lyden
 Door deze Aanqueeksters harer Vloedt ,
 Voor vuich te schelden en onvroedt ,
 Als liepen die den weg ter zyden ,
 Van elk wel noodig in te slaan ,
 Zoude een Rivier uit haar ontstaan .
 Want deze waterstortende aderen ,
 Daar berg en dal van wordt verquikt ,
 Wen 't landt van hitte en droogte stikt
 En schreeuwt om vocht voor loof en bladeren ,
 Te onvrede om dit onheusch geblaf ,
 Begeerden daar voldoening af ,
 Of de Rivier de vlag benomen
 Dat zy heur waterryke magt ,
 Uit Bron en Vliet te saam gebragt ,
 Nu zonder die wist te bekomen
 En op den Regen kon volstaan ,
 Dus ving daar op de pleitrol aan .
 Maar toen 't gerechte vonniswyzen ,
 Hier op gewacht haar t' saam ontstondt

En, hoe elk zich beledigt vondt,
 Zelfs geen voldoening stondt te ryzen,
 Wert flux 't eenparige besluit;
 Geen watren meer te storten uit;
 Maar eens te zien hoe 't nu zou vloten
 Zoo dra men koos een' andren weg.
 Daar dorde weilandt, beemdt en lieg;
 Geen water quam 'er in de slooten;
 De Scheepvaart, noit weerhouden, zat,
 En stremde door gebrek van nat.
 De Stroom, eerst vaarbaar, nu bedorven,
 Droogde uit als een verteerend vuur.
 De plaag nam aan van uur tot uur.
 De visschen daar ze zwommen storven.
 De stroomtol, nergens schrapens moê,
 Had uit, en floot de geldkist toe.
 Wech was nu 't zegenryke bloeien
 Der opgeblazene Rivier.
 „Steun op vergankelyk laurier.
 Uit hoogmoed staat uw val te groeien.
 En neemt Fortuin dan eens een keer,
 Gy krygt die wankle nimmer weer.
 Daar zit men dan gelyk verloren,
 Dan vangt het jammerklagen aan:
 Vervloekte hoogmoedt, ydle waan,
 Gy hebt my dit verdriet beschoren!

Wys is hy die zich zelve kent
En op 't begin let als op 't endt .
Aan 't minst geachtste is 't meest verloren .
Vergaten dit de Vorsten niet
Daar quam geen kreuk in hun gebiedt .

*De stomme schepsels leeren
Hoe 't hier is te regeeren .*

DE EZEL IN EENE LEEUWENHUYDT.

Inscitia semper arrogans.

*Onwetentheit van waan bezeten
Durfst alles wonders zich vermeten.*

LI. ZINNEPRENT.

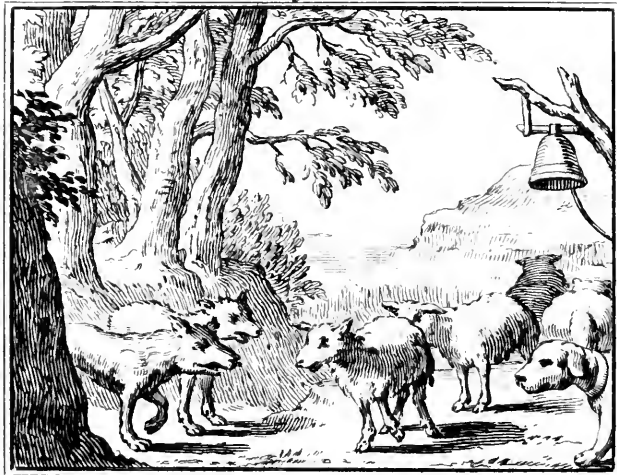
EEn Ezel, in een leeuwenhuydt
Uit zotte hoovaardy gekropen,
Maakte eens zoo yslyk een geluyt
Dat al 't gedierte trok aan 't loopen:
Want elk dacht: 't Is geen dralens rydt.
Daar dus de Leeuw op stelten rydt.

De Steiloor, hier door opgeblazen,
 Om zyn gebrul zoo ver gevreesft
 Als waar hy zelfs de Leeuw geweest,
 Riep: Nu zal ik al 't woudt verbazen,
 En loeide en balkte daar om heen
 Dat elk, van schrik verjaagt, verdween.
 Maar als hy onder dit braveren
 En dartlen op dien dwazen voet
 Elk dacht het hazenpadt te leeren,
 Quam hem de Vos juist te gemoet;
 Die sprak: Had ik u niet bekropen
 Wat was ik meê van schrik gaan loopen!
 Maar, kennende uw' verheven aart,
 ô Moedig beeft, en scheutige ooren,
 Was uw gebalk by my verloren
 Om dat ik wift wat Leeuw gy waart.
 Dus wilt ge u niet dicht af zien roffen,
 Laat af dat tieren door de bosschen.
 En zeker wel ter juister tydt,
 Want wyl de Vos nogh stontd te spreken,
 Quam op dat onverwacht gekryt
 Des Ezels baas ook aangestreden.
 Maar viel de moedt hem immer zwak,
 Hier woei 't afgryfelyk op zyn dak.
 Dus viel het Hermes op zyn schonken,
 Die, meê zoo trots op zyn geschreeuw,

Zyn' vyandt voor quam als een Leeuw.
Maar hoe dra hem die moedt gezonken
Was, als hy quam te na by 't vuur,
Toont aan 's Graafweg noch deeerste fchuur.

*Hoe stout de blaffers 't veld afstroopen,
Als 't hondje byt gaan zy vaak loopen.*

Tabula Tyrannorum plebs et rustici.

Burger en Boer, Heeren voêr

LII. ZINNEP RENT.

Die in een vrygestreên gewest
Eenmaal zyn woning heeft gevest
Van dwanggenoodschap afgescheiden,
Daar hy van eigen bron en vliet
Zyne akkers mildt besproeien ziet
Omringt van zuivelryke weiden;

Daar

Daar Vrede en Eendracht onbelaân
 De handen in elkandren slaan
 En Eigenbaat is uitgestooten,
 Altydt beluft op 's nabuurs voêr,
 Hoe zuur gehaalt van Burgerboer
 Die daar op uitziet onverdroten;
 Zie onder 't heerschziek vorstendom
 Naar geene bondgenoten om
 Tot hoeding van zyn vee en stallen,
 Gewoon op vryen grondt te gaan:
 Want zich met Wolven te beraân
 Zal 't Schapenveldt noit wel bevallen.
 Dus zetten, onbeschroomt voor straf,
 De Lamren hier de Wolven af,
 Tot hun beschermers eerst verkoren;
 Toen zy de Honden op hun' raadt,
 Getrouwe wachters voor hun' staat,
 Verzonden hadden pas te voren.
 Want ziende met wat dwinglandy
 Zy alles trokken op hun zy,
 Waar uit het argste stondt te vreezen,
 Wraakte elk dit opperste gebied,
 En sprak: „Hy zy eens anders niet
 Die hier zyns eigen zelf kan wezen.
 't Heugt Neerland, hoe dat woordt voorheen
 Het bloet der Dappren trok byeen,

Toen in Leycesters booze tyden
Een Wolf in 't Schapeneiland zat
Die wet en willekeur vertrad
En alles van zyn handt deed glyden.
Maar toen, na de uitgejaagde vrees,
De eenparige Eensgezinde rees,
Aan geene Wolven te vertrouwen,
Kreeg 't vry gebiedt weer 't oud bewind!
Wie dat te volgen is gezint
Zal 't met geen' hooftgebieder houwen.

*Wie op zich zelven kan bestaan.
Maak zich geen vorstenonderdaan.*

DE SLANG, MET HARE OOGEN, OOREN
EN STAART.

Consule quis atas longa magistra fuit.

Geen dwang duurt lang.

LIII. ZINNEPRENT.

Zoo lang de Rede buiten dwang
Mag volgen haren rechten gang

En miltziek Onverstandt haar niet bestaat te weeren,
Zal zy 't gebiedt, haar toevertrouwt, volmaakt regeeren.

De Slang, voor loos van al't gediert
Geächt, vondt zich zeer wel bestierdt

X 2

In

In 't geen den welstandt van haar lyf betrof en leden ,
 Zoo lang hare Oogen en hare Ooren , onbestreden
 Van tegenstant uit zwarte Nyt ,
 't Opzicht haar 's ligchaams bleef gewyd .
 Toen wierd ze vet en groot en groeide in zoo veel weelde
 Dat haar geen stip ontbrak van 't geen de wellust teelde .
 Zoo veel gerak gaf 't wys bestier
 Van 't Oor- en Ooggebiedt dat Dier .
 Maar toen de Blaas vol gals , de Mild , de Dartle leden *
 En leêge Darmen met de Maag daar tegen streden
 En famen spanden onvervaart
 Om dat te geven aan den Staart ,
 Den blinden Staart , gewoon het ligchaam na te slepen ;
 En 't nydig Muytgespan dit doordrong onbenepen ,
 Hoe 't Hart , de Lever en de Long ,
 Door hunnen advokaat de Tong ,
 Daar tegen inleide , en met kracht stond te beweeren ,
 Dat geene Staart , maat 't Hooft het ligchaam moest regeeren
 Indien men dat geheiligt Erf
 Niet storten wilde in wis bederf ,
 Was 't omgekomen met de Slang en hare leden .
 Want toen de domme Staart , van hoovaardy bereden
 (Gemeene voorbô van den val)
 Het Lyf rukte over berg en dal
 Door scherpe steenen , gruis en doornen , onbewogen
 Van 't kneuzen hares lyfs en 't quetsen harer oogen ,

Door

* Of de Teel eden.

Door zulk een onbefuift geweldt
Van 't licht ontblóot op 't koude veldt;

En dat om de aankomft vān een' Ruit̄er, ligt te kennen
Aan 't geen hy toonde, dus, tot elx bederf, te ontrennen,
Hoe zeer de Tong om 't leven riep
Eer noch de Kryger haar beliep;

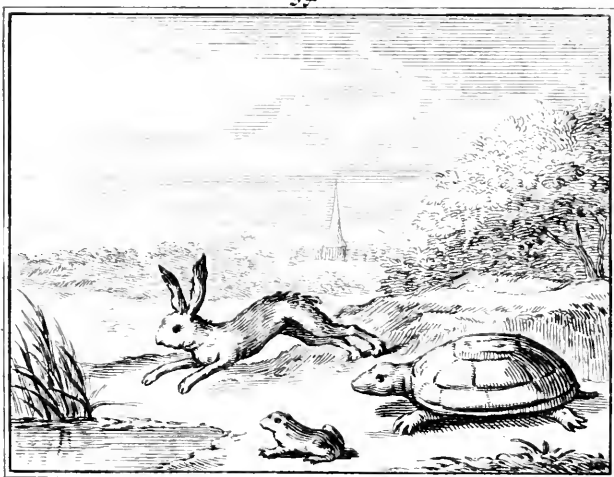
Was 't uit met haar: want zy was nauylx weér beneden,
Of lag van 's Ruiters zwaard te midden doorgesneden,
Den Landhontheisteraar ten roof.

„ Zoo vaart men daar men, blind en doof,
Het wys bestier verftoot der vaders van den Lande,
En een' Geweldenaar zyn vryheit geeft in hande.

*Die weet wat Kop en Staart verbeeldt ;
Hoe veel de een van den andren scheidt ,
En wat de Binnenleden zeggen ,
Behoeft men hier niets uit te leggen.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE HAAS EN SCHILDPAD.

Vivitur exiguo melius si noveris uti.

*Een weinig staans
Verlet veel gaans.*

LIV. ZINNEP RENT.

Die met een klein beslag te vreên
Zyn goedt naar maat weet te gebruiken,
Van Geld- en Staatzucht onbestreên,
Zal hier veel zorg en ramp ontduiken.
De Schildpad, van den Haas bespot
Om dat ze'er huis noit kost ontrennen,

Sprak

Sprak : Kende ge uw rampzalig lot ,
 Gy zoud u liefst aan 't myn gewinnen :
 Maar uw verwaantheit is te groot .
 Heb ik myn huys dus meê te dragen ,
 Dat houd me vry voor allen noodt ,
 Van u te duchten alle dagen .
 Hier staat de Windhond , daar de Gier ,
 Gins de Arend u verwoed naar 't leven ;
 Die op het minste jagtgetier
 U flux moet op de vlucht begeven ;
 Daar ik , gedoken in myn schulp ,
 Al 't Roofgedierte kan braveeren ,
 Als gy om bystant schreeuwt en hulp ,
 En my noch mensch nog dier kan deeren .
 En lust het u eens te onderstaan ,
 Die op myn traagheid legt te smalen ,
 Hoe 'k u zou knikkren uit de baan
 Als ons een honk stond te achterhalen ,
 Beide af te loopen ons gezet ,
 Mits geene eenzydigheit in dezen
 Plaats grypen zou . zie daar , ik wed
 Dat ik 'er eer dan gy zal wezen .
 Dat stond de Haas , noit rennens moê :
 Wat veld van hem was afgeronnen ,
 De loome Schildpad aanstonds toe ,
 En hield het spel reeds voor gewonnen .

Maar :

Maar 't einde wees het anders uit .
 Want wyl de Haas , vooruitgestoven ,
 Zich zelf vergat by blad en kruit ,
 Aan pleisterplaatfen , beemd en hoven ,
 Vergat de Schildpad (nergens ftit)
 Door dat verzuim geen weg te spoeden ;
 't Geen 't Haasje 't loodt joeg in zyn' bil .
 Want toen het pas op tweepaar roeden
 Het eind bereikt had van de baan ,
 En des verheugt quam aangesprongen ,
 Zag hy de Schildpad daar al staan ,
 En 't liedje voor hem uitgezongen ;
 't Geen hem zoo loens deedt kyken op
 En zoo verflaude in zyne gangen
 Gelyk een dief , die reeds den ftrop
 Bereid ziet daar hy in zal hangen .
 Gy , die om uw verweent bedryf
 Den kleinen lastert onbewogen ,
 Of wel houd voor uw tydverdryf ,
 Spot noit zoo met hun onvermogen
 Wat zege u kroont en gunstig lot ,
 Of denk aan 't Haasje , hier bedot .

*'t Is elkeen niet aan te zien
 Wat door hem al kan gefchiën .*

DE SCHAPEN EN VARKENS,
WEGENS HUNNE WACHTHONDEN.

55

*Alterius, non sit, qui suus esse potest.
Persequitur Deus piacula in parentes.*

*Die zyne ouders maakt verbolgen
Moet den beul of 't kalfsvet volgen.*

LV. ZINNEPRENT.

HY worde niemands slaaf of slet
Die hier zyns eigen zelfs kan wezen.

Baldadigheid, der tucht en wet
Ontsprongen, heeft de roê te vreezen.

„ Geen wonder houd het snood bestaan
„ Der vaderschenders 't hart verbolgen.

Y

„ Klein-

„ Kleinachting , de oudren aangedaan ,
 „ Zal Godt op alle wys vervolgen .
 De Schapen , vreedzaam van gemoedt ,
 En op de hoede en wacht der Honden
 Geruft , wyl van het Wolfs gebroedt
 Geen huaner Lamren wierdt verflonden ,
 Daar zy , bevryd van zweep en roê ,
 Geen tucht dan eigen wetten kenden ;
 Die namen zulx in weelde toe ,
 Dat ze , onbeschroomt voor rooven , ſchenden
 En plondren , wyd en zyd gevreeft
 (Daar laffe Honden , hunne wachters
 De Wolven dulden onbedeeft
 Of toegang gunnen aan de Slagters ,
 Van geene hoeders te vermoên
 Als hier het Schapenheir beheeren ,
 Die 't is om vleefch noch wol te doen ,
 Maar om de kudde te vermeerren)
 Opzongen : Lof zy 't vry gebiedt ,
 Daar de ingezete in ruft en vrede
 Zyn' vyge- en druivestok geniet .
 ó Landt , wat brengt gy welvaart mede !
 Geniet by zulk een opzicht elk
 Zyn inkomft , van natuur gefchonken ,
 En groeit de kudde in wol en melk ,
 Van landgeluk en weelde dronken ?

En ziet men weër aan de andren kant
 De Varkens, schoon van eige wachters
 Beschut, van Wolven aangerand
 Of wechgedragen van de Slachters?

Daar blykt ons uit, wie tucht en wet
 In eerbied houdt of treedt met voeten:

Het Zwyn, van vuil noit onbesmet,
 Maar steeds geneigt in drek te wroeten,

Ver af te weiden onbesnoeit

En 't Hondenwakend oog te ontduiken,

Daar 't moordhol schuilt en 't onkruid groeit

Voor Wolf en Tygers holle buiken;

Haalt zich die plagen op den hals.

Want lukt het hem den Wolf te ontloopen,

Het Slagers rot, zoo boos als vals,

Zal 't hem doen met zyn huidt bekoopen.

Wel zal hy hem in schuur of kot

Een' tydt lang lekker voedzel geven;

Maar wat volgt hem een droevig lot

Die, om een kort welluftig leven,

Nu vet gemest en ryk doorvoed,

Zulk een bedriechelyk onthalen

Zyn' Tuchtheer, nimmer zat gewoed,

Moet met zyn vleesch en bloet betalen.

Het woest gepeupel, uitgelokt

Om 't vry gebiedt den schop te geven,

Wort dus ter slagbank aangefokt
En boet zyn misdaad met zyn leven.
Is dit de kroon van 't Varkenskot?
Het Schapenhok voegt beter lot.

*Voogt of heerschap aan te schenden
Brengt den booswigt in ellenden.*

DE EZEL ZONDER HARSSENS EN
OOREN, LEEUW EN VOS.

Afinus ad lapidem non bis offendit eundem.

*Een wyze laat zich eenmaal maar bedriegen,
Maar zotten zyn heel ligt in slaap te wiegen.*

LVI. ZINNEPRENT.

HOe door gesmeed bedrôg en opgeschikte logen:
De Vorsten menigmaal, van hof en raad bedrogen,
Hun oogmerk missen en verkeerde wegen gaan,
Leert ons de Vos hier uit den zieken Leeuw verstaan.

De Leeuw, eens ziek en magteloos geworden,
En des om. hulp verlegen, zond zyne orden.

Zoo verre zyn wyduitgestrekt gebiedt
 Het tam en wilt gedierte weiden liet ;
 Dat al wat op den roof bestont te leven
 Ten hoof had te verschynen , en daar neven
 Hem van zyn hulp te dienen en zyn' raadt .

Zyn last ging door . maar geen die zich in staat
 Bevond om hem te redden in zyn qualen .

De Vos , hier meê verschenen , ryk van talen
 En vonden , sprak : Heer koning , 't eenige een
 Dat u weerom kan helpen op de been ,
 In kracht en moed herstelt gelyk te voren ,
 Is 't Harssenbrein eens Ezels en zyne Ooren .
 Die Harssens en die Ooren , braaf dooreen
 Gemengt , gestooft , gehakt of klein gesneên ,
 En tot een zalve of balsam t' zaam geronnen ,
 Is 't middel daar uw quaal door wort verwonnen .
 Gebruikt ge dat , gy raakt flux op de been
 En weer zoo' gaauw en sterk gelyk voorheen .

Goet , sprak de Leeuw . ga ; zie op deze brókken
 Den Ezel hier in ons geweld te lókken ,
 Op dat wy hem onthoofden vry van schroom
 En ik weerom aan myn gezontheit koom .

Het schalke Dier , vernoegt met het gezeide ,
 Stooft uit , en vond den Langoor in zyn weide ;
 Wien hy , na groete en eerbied hem gedaan ,
 Heel vriendelyk dus ving te spreken aan :

Heer broeder, door uw' geeft, zoo hoog verheven
 Als lyfsgeftalte, u van natuur gegeven,
 Is 't mooglyk dat ge u dus van ons vervremt,
 Daar yder in uw fterkte en wysheit ftemt?
 Uw matigheit in drinken en in eten;
 Uw ftem en luid gebalk, niet af te meten,
 En deugden, daar de faam de klok van luidt,
 Die munten zoo by onzen koning uit,
 Dat hy my hier om u heeft afgezonden;
 Ten einde uit zynen naam u te vermondend
 Dat hy u eifcht (let eens wat kroon van lof)
 Tot opperften ftaatsdienaar van zyn hof.
 Dus ga met my en laat dees dorre heide,
 Opdat ik u by hem ten hoof geleide.

De Plompert, door dien lof, hem toegevoegt,
 Geheel verrukt en by zich zelfs vernoegt
 Om 't eerampt, hem zoo plotslyk opgedragen,
 Bestond met hem de reis naar 't hof te wagen.
 Want, dacht hy, ben ik reeds een man van ftaat,
 Tyd is 't dat ik myn Ezelsvoër verlaat.

Maar als hy, dus van blydschap opgenomen,
 Ten hove was en voor den Leeuw gekomen,
 Die flux, hoe zwak, zyn' poot uitftak, om hem
 Te vatten en te krygen in de klem,
 En hy, hier af verschrikt vol twyffelingen,
 Dien doodendans gelukkig quam te ontfpringen,

Was 't uit; en in zyn doen de Leeuw mistrouwt :
Wyl de Ezel weer de vlucht nam naar het woudt.

De Leeuw, nu buiten hope van genezen
En op een nieuw den Steiloor te belezen;
Beweegt den Vos 't werk noch eens te onderstaan,
Of 't lukken mogt dat dit eens wierd herdaan.

Maar deze sprak met allen ernst daar tegen:
Vergeeffsch zal 't zyn hem daar toe te bewegen,
Heer koning: want daar de Ezel zich eens stoot
Komt hy noit weêr, maar hoed zich dezer noodt.
Doch wyl een loer ligt is in slaap te wiegen,
Ga 'k zien of ik hem noch eens kan bedriegen.
Des gaat hy weêr den lompen Ezel aan,
En zegt: Hoe dus, myn Broeder, heen te gaan,
Na dat ik u pas binnen had doen leiden?
De Vorst, in al zyn' handel zoo bescheiden
Als wys, begrypt niet wat u overgaat,
Dat gy zyn gunst en miltheit zoo versmaadt.
Hy steekt zyn' poot u toe om u te ontfangen,
Engy vlied heen als of men u wou hangen.
Wat onbescheidt, wat razerny is dit?
Ik zweer u dat niets quaats hier achter zit;
En blyve u borg dat u geen stroo zal deeren.
Dus laat ons maar weerom ten hove keeren.
En dat ging aan. want als 't moet zyn gezeit,
Een Ezel is haast van een' VOS verleid.

„ ô Huichelaar! ô valsche Logenpreker!

Want nu hy quam, nam hem de Leeuw zoo zeker
Dat hy 't bestierf; en stond zyn proy niet af
Voor hy hem doodt aan Reinard overgaf,
Om t'zyner hulp de Harffenen en Ooren
Voor hem te doen bereiden naar behooren .

Maar wat bestaat om winst geen valsche vriendt!
Best, dacht de Guit, my zelf hier van gediënt;
Want is, gelyk natuur ons openbaarde,
Dat kookfel van zoo groot een kracht en waerde
Dat daar de ziekte en doodt door is te ontgaan,
Waarom zou ik den Leeuw dat bieden aan
Die meê de doodt en krankheit heb te vreezen?
Zal 't hem goed zyn? my zal 't niet schaadlyk wezen.
En daar meê joeg hy 't kookfel in zyn maag.
Maar nu, wat nu den Leeuw op zyne vraag
Geantwoordt, waar 't heelmiddel is gebleven
Dat hem nu zyn gezondheid weêr zou geven
En 't lichaam weêr herstellen in zyn kracht,
Van hem met zoo veel ongedults verwacht?
O, zegt hy, daar toe weet ik weer een logen:
Op dat hy, als zyn Raadsheer, word bedrogen.

En 't ging zoo. want gekomen ter verslag
Van't geen hem stont te brengen voor den dag,
Sprak hy: Dit was geen Ezel naar behooren
Als de Ezels zyn: want in zyn dompige ooren

Z

Stak

Stak geen gehoor. en in zyn harffenvat
 Was merg noch brein. want had hy dat gehad,
 Heer koning, dan waar hy noit weergekomen
 Van waar hy eens gevluht is zoo vol schroomen.
 Want daar hem eens een Ezel quetft of stoot
 Stelt hy voor dat gevaar zich noit weêr bloot.
 Waarom hier uit met rede is te besluiten
 Dat dit maar slechts een Ezel was van buiten.
 Want was hy dat van binnen ook geweest,
 Gy waard gewis geholpen door het beest.
 Nu gis ik dat hy was een Quee geschapen,
 Berooft van 't geen natuur elk geeft ten wapen:
 En dat is vast, schoon zulk een mislyk Beest
 Noit onder 't mes eens vilders is geweest.
 Vermogt de Vos, toen noch de beesten spraken,
 Zoo veel, dat hy dus wist zyn' buyt te maken?
 Geen wonder dat der Vossen listigheid
 Noch hedensdaags veel vorften dus misleidt

Geen Vossen te vertrouwen

Waar Hoenders zich onthouwen.

DE SPINNEN, VLIEGEN EN ZWALUWEN.

Dat veniam corvis vexat censura columbas.

*Dat de Rave weet te stroopen
Moet de onnoozle Duif bekoopen.*

LVII. ZINNEPRENT.

WAarom of 't vrygeteeld gebroedt
Der Zwaluwtjes voor Mug en Vlieg,
Waar't slechts een Spinneweb ontmoet
(Als waar dat aller boozen wieg
En bakermat, onwaard geleên)
Daarop terstondt een' aanval waagt,

Z 2

En

En scheurt en ryt het Rach van een ;
 Tot Webbe en Spinnekop verjaagt
 En heel de plaats is schoon geveegt
 Van't nest dat deur en venster floot,
 Daar elk zyn kunst op 't zwaarste weegt ?
 Om dat dit stout, dikkoppig, snood,
 Vergiftig Spinnekops gebroed
 Daar in de Vliegen lokt en dood,
 En zich daar meê verrykt en voed ;
 Elk huis, waar voor't zyn Webben weeft,
 In zyn bezit houd onbenart,
 En op het smeer der Vliegjes leeft,
 In dit gespannen net verwart.
 Want schoon de lucht elk is gemeen,
 En geen eenhoofdig Spingebiedt
 Daar in de vrye vlugt vertreên
 Of schenden mag, tot elx verdriet,
 Dit Spinnekops gebroed nochtans,
 Van aart bedrieglyk, vol fenyn;
 En uitgeruft met spies en lans
 Van schyndeugt, Vlieg en Mug te fyn,
 Trekt dezer heerschappy zich aan;
 Wil huis en hof en kerk alleen,
 Als waar die magt het toegestaan,
 De eenhoofdige Outerdwang gemeen.
 Dit's de oorzaak dat het Zwaluwnest,

Van 't Vlieggespan om hulp gesmeekt,

Dus yvert voor 't gemeene best;

De Spinnewebben scheurt en breekt,

En yders vryheit op 't altaar

Wil heffen, met wat nydt bespied,

Van deze smachterige Schaar,

Stout op haar hof- en kerkgebiedt.

Want, zei het, als de vrye vlugt

Ons doch ontzegt moet zyn; zoo zy

Onze uitvaart liever t' uwer vrucht

Dan dezer Huis- en Kerkharpy.

ô Zwaluwtjes, ô heusch Gebroed

Der Vryheit, u zy onze schat.

Dus raakte op algemeenen voet

De Spin en Spinweb in de mat.

Hoe wenschlyk waar 't dat dit besluit,

Den mensch naar lyf en geest beving!

Zoo dreef men alle woestheit uit;

Zoo wierd noit regt door speer of kling

Gekreukt, gebogen of vermand,

En 't heil der Vryheit bleef in stant.

Liever zelve geregeert

Dan van andren overheert.

*Debiliores semper quod æquum est postulant,
sed fortiores illud parvi faciunt. Aristot.*

De zwakke is stil en vroed;

De sterke hoog van moed.

LVIII. ZINNEP RENT.

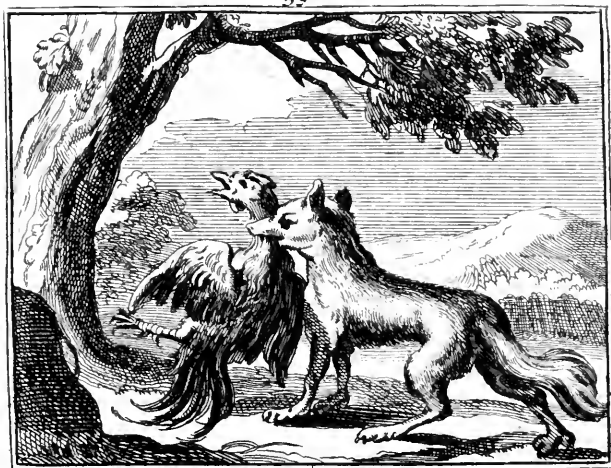
W At onder 't kruis legt zonder kragten
Is heusch en nedrig van gedagten.
Maar klimt het in vermogen op,
Flux zal 't zyn minderen braveeren,
Verfmaden, of wel overheeren,
Tot dat het zelf raakt op den schop?

Dat ziet men aan dees Hooge Boomen,
 Tê fel van wangunst ingenomen
 Om 't geen hier nevens hen geplant
 Of uit 'er aard van zelf gerezen,
 Hoe klein, meê toont Geboomt te wezen,
 En des met hun van eenen stant.
 Kon men dat met onzydige oogen,
 Als 't ligt de schaduw, flegts gedoogen;
 't Klein week het groot in aanwas niet;
 En de een hield de ander vry van schaden.
 Maar dat lyd hier geen Boom vol bladen
 Die over de andren henen ziet.
 De Heerschezugt, trots op hooger muuren,
 Agt hen voor te geringe buuren.
 Wat onder deze is moet ter neêr.
 Dus uit op schenden en vernielen,
 Bestaan ze al 't klein Geboomt te ontzielen,
 Tot stam en wortel legt omveer.
 Maar hoe die wrok hun komt te stude
 Die nu, voor 's onweers ongenade
 Genoodzaakt naakt en bloot te staan,
 Hun takken zien en kruinen breken,
 Getuigt de affchutting, hun ontweken,
 Daar zy door 't stormgewelt vergaan.
 Dus kan door haat en misvertrouwen
 De mensch zyn eigen onheil brouwen.

Best zich geschikt naar's hemels wil.
Hoe hoog 't vermogen is gerezen,
Noch kan 't zyn eigen Beul wel wezen.
Wie andren jaagt staat zelf niet stil.

*Dat Buuren wel bedyen
Moet hun geen Buur benyen.*

Non e fiero nemico chi non fa far l'amico.

*Geen arger fenyn
Dan Vrind te schynen en Vyand te zyn.*

LIX. ZINNEPRENT.

DOor snoode vleyery
En valschen vriends gestreel,
Dat menig brengt in ly,
Krygt hier de looze Vos den Haan ook by de keel.
Maar't argst daar in te vinden
Is, dat die trotse gast,

A a

Schoon

Schoon tweemaal dus verrast,
Den dans ontsprongen is die hem nu doet verslinden.
Die't oor leend aan verraat
Lyd daar voor zyne straf wanneer het is te laat.
ò! Kende ik dezer tyd
Geen vrinden, dus misleid!
Myn hart droeg minder spyt
Om zeker Roofgespan, zoo menigmaal voorzeit,
Dat, meê te laat bekeken,
Den Erfgenaam ziet van zyne erfenis verfteken:
Terwyl de Huichelaar,
Vast steunende op zyn magt,
Al dreigt hem lyfsgevaar,
Daar in zyn vuist om lacht.
De Haan, door dwaas vertrouwen,
Dat hy, voor een profect
Van ydereen gehouwen,
Voorzien konde yders leet,
Gelyk de Vos hem wist te spellen op zyn mouwen,
Met andre pluimen meer;
Waarop hy, uitgenood,
Te dwaafelyk besloot
Van uit den hoogen boom by hem te komen neêr,
Om 't vriendelyk verlangen
Des Vos te boeten, die
Vast met gebogen knie

Hem smeekte dus te omvangen ,

Om eenmaal mond aan mond

Met hem te treden in een eeuwig vreêverbond ;

Blyft , in de plaats van dat , in 's vleiers strikken hangen .

Wat floeg zyn zot vertrouwen mis !

De Vos , hem ziende zyn gevangen ,

Nam hem zoo zeker en gewis

Dat lugt en leven hem begaven ,

Terwyl hy hem voor 't laaftst nog toebeet : Wyze Haan ,

'Tweemaal myn' toeleg loos ontgaan ,

En nu in dees verkeerde haven .

Verziende geest ! ik meen profcet ,

Bewuft van elk aanstaande leet ,

Hoe komt het , dat ge hier u zelven dus vergeet ?

Of was ten derdemaal myn toeleg niet te ontdraven ?

'k Zal voor die deugt u in myn ingewand begraven .

Dat ging , als 't wierd gezeit .

Leert , haastverleide Jeugdelingen ,

Hieruit , wanneer een waard u vleit ,

Een hoer u streelt of lokt met zingen ,

Uw' staat hoog heffende en fatsoen ,

Dat zulx , wat pluimen ze u opdringen ,

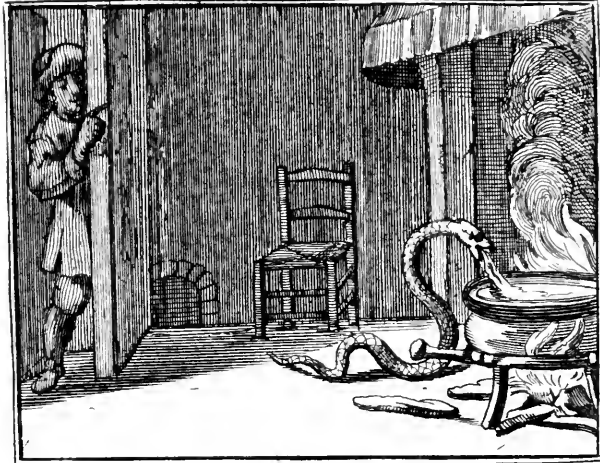
Niet is dan om uw beurs of wis bederf te doen .

Die zyn vuur niet wil zien blussen

Waag zig aan geen Judaskussen .

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE BOER EN SLANG.

60

*Chi manco offende perdona assai,
Chi piu offende perdona mai.*

*Red gy een Slang, van slaaute om't hart bezweken,
Gy slypt een' dolk om u in 't hart te steken.*

LX. ZINNEP RENT.

GEdrógt, in 't zedig kleed gedoken,
Dat, uit den afgrond opgebroken,
Genoten deugd met quaatdoen loond.
En dus uw' aart en afkomst toont;
Die, zoo wangunstig als wanschappen,
De Ondankbaerheit voert in uw wapen;

Gevloekte telg uit 's afgronds nacht,
 Der Deugt ten plage voortgebragt,
 Noit zat van goet en bloet te sloepen!
 Ondankbaarheid, waerd uitgeworpen,
 Waar niemand heul of trooft aan vind;
 Harpy! van God nog mensch bezind!
 Pest der Nature en goede zeden,
 Waar 't licht der Rede u hoort te kleeden!
 Toevlugt der godlooze Eigenbaat,
 Om uw bedriechelyk gelaat
 Waerd by een' winterwolf geleden
 Waar 't schaap den harder komt te ontbreken;
 Hoe menigmaal verwiffelt gy
 Van kleed, om uw bedriegery,
 Ten roof van iemands goet of leven;
 Den onbedwongen toom te geven!
 „ 't Zy 't koor- of outerkleedt u dekt,
 „ De troggelzak uw toevlugt strekt,
 „ 't Rabyns gewaad, doorzaait met spreuken,
 „ 't Vals lagchend oog, het hoofd vol kreuken:
 „ Of 't hartbetoverend gelaat,
 „ Met Judaskus en bybelpraat,
 „ Tot schâ van vrinden en vertrouden,
 Uw listighcên den teugel houden
 Waar gy het anker werpt ter neer;
 Zag ik u immer in een' beer,

Roofzieken vos of wolf herfchapen!
 Hier ftrekt het flangevel uw wapen;
 Hier oeffent ge uw gevloekte wraak
 In de gedaante van een' Draak,
 Niet minder dan de doot te vreezen:
 Hier zyt ge, in krullen opgerezen,
 Een Slang, wiens uitgebraakt fenyn
 De keukespyz zal doodlyk zyn
 Voor alle die 'er mond aan fteken.

Eifcht dit de weldaad, u gebleken?
 Is dit voor 't goet, aan u gedaan,
 Ondankbre Huispeft! kan 't beftaan
 Dat gy (op 't punt van om te komen,
 Van uwen Huiswaard opgenomen
 Van daar ge op weg bevroren laagt,
 Van koude en wintervorft geknaagt,
 Reeds vield de bittre doot in de armen)
 Zyn heufch medogen, zyn ontfarmen,
 Aan u zoo mild te'koft geleid,
 Zoo fchelmfchen kookfel toebereit?
 Gy waard, ó Slang, voor deze treken,
 Veel nutter daar den moort gefteken
 Dan door de warmte van zyn vier
 In kragt herftelt. °ondankbaar Dier!
 Komt zulk een dankbaarheid gerezen
 Uit zulk een weldaad, u bewezen?

Beloond gy dus genoten goet ?

Uw Huiswaard, ziende wat gy doet,
Zal u nog moorden nog ontlyven,
Maar als een' schelm zyn huis uitdryven,
En nergens u te woord meer staan:
„ Als Goedaart Valsaart heeft gedaan.
Een valsche Vriend, noit te vertrouwen,
Mag dit voor zynen spiegel houwen.

*Noem my 't afgryfselykste feit,
Geen snooder dan de Ondankbaarheid.*

Secundæ res sapientum animos fatigant.

*Voorspoet is een zwak gestel ;
Die bedriegt den wyften wel .*

LXI. ZINNEPRENT.

Die, hoe gering gegoed, leeft met zyn lot te vreden,
Van listen onbestreden
Die't hart tot gierigheid
Aanzetten, ziet voor zich den disch geruſt bereit.
Zoo leefden zy die (als de Aaloutheit plagt te zingen)
't Bezoek der Goôn ontſingen,

Philemon en zyn vrouw,

Van hebluft onbesmet, Gode en elkaar getrouw.

Zulk een gematigheit geeft de eëlste vergenoeging:

Die wekt den geest geen wroeging.

Maar daar de booze lust

Altyt naar meerder jooft daar heeft de ziel noit rust.

Een hól gety houd daar den mensch op woefte baren

Van dreigende gevaren,

Of stoot zyn levenschip

Eer hy de haven ziet aan stukken op een klip.

Kon 't Winterkoninkje, zoo klein, zoo ligt te voeden,

Dit eeemaal maar bevroeden,

Noit bragt het zig in ly,

Maar rekte 't leven op zyn voedsel vrank en vry.

Dog dit Gedierte, al meê te onvrede met de beetten

Welke uit der tandenreeten

Der Krokodillen mond

Voor hem te halen staan, op wederzyts verbond

Van onverzeert daar in en uit te-mogen vliegen,

Laat zig al meê bedriegen

Van welluft, die het noodt

Op dieper ingang: en dus loopt het in zyn doot.

Want als het doorschiet, om in 't ruim der ingewanden

De lever aan te randen,

Gelyk 't verschriklyk Beest,

In slaap gepeutert, hem dat toelaat onbevreesft,

Voldoet het wel zyn' lust aan 't lekker leverflikken,
Maar door zyn doodlyk pikken
Bezwymt de Krokodil,
En sterft en sluit zyn' mond, en dood de duif op 't til.
Dus vind het, daar het weid in weeldens ruimste haven,
Zig levendig begraven,
Daar 't leefde vrank en vry
Eer 't zich vergaapte aan deez verboden lekkerny.
Wacht u, die wellust zoekt om 't gretig hart te stillen,
Voor haar vergulde pillen;
Of denk, eer gy ze flikt,
Aan 't Winterkoninkje, in zyn lekkerny gestikt.

*De Wellust heeft een zoeten smaak,
Maar is den mensch een duur vermaak.*

ZINNEPRENTEN.
DE VOS ZONDER STAART.

195

*Nemo ad id sero venit, unde nunquam cum
semel venit, potuit reverti. Senec. in Hero. Fur.*

'T is haast gedaan
Dat lang kan schaân.

LXII. ZINNEPRENT.

DAt nimmer weer herdaan kan worden
Wanneer het eenmaal is gedaan
Dient niet te schielyk onderstaan,
Maar met volstrekt beleid en orden
Wel overwogen eer men 't waag
En zyner dwaasheit zig beklaag.

B b 2

't Ge-

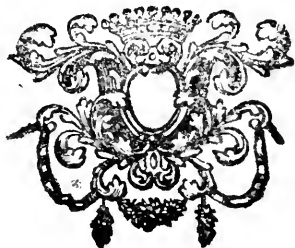
't Gebeurde , dat een Oude Vos ,
 Gedreven uit een donker bosch
 Daar hem eenjager had verrast ,
 Geraakte in boerestrikken vast ,
 En wel zoo vast , dat daar niet aan
 En bleek , of 't was met hem gedaan .
 Hy echter door een' dray en sprong
 Gelukkig zig den slag ontwong
 Die op zyn' nek was aangeleit ,
 En hy des met een abelheit ,
 Hoe veeg , nogtans de doot ontsloep :
 Maar juist zyn staart bleef in den loop :
 Wel was hy bly , dat hem de Boer
 Niet had gedood . dog zonder roer
 Nu zynde , daar zyn rif op dreef ,
 't Zy dat hem land of water steef ;
 En wel bewuft , dat droef geknies
 Niet boeten kon dit staartverlies ,
 Maar dat men hem (bedreef hy rouw)
 Daarover nog bespotten zou ,
 Wyl hy , voorhenen elk te rad ,
 Nu aan quam treên zoo kaal van g . . ,
 Besloot hy van den noodt een deugd
 Te maken . des van geeft verheugt
 Zoo 't leek , ging hy met heusch vermaan
 Waar hy verscheen de Vossen aan :

„ Dat hy, om onbeschoft fatsoen,
 „ Als om veel onheil te verhoên,
 „ Uit zulk een' langen zwaren staart
 „ Te duchten, 't zy die hong op de aard,
 „ Of dat ze omhoog stak als een mast,
 „ Waerdoor hy dikwils was verrast,
 „ En opgevat vol schrik en vrees
 „ By dezen ruigen Bollepees,
 „ Waarvan men wierd alom verraân;
 „ Zich van dien ballast had ontdaan,
 „ En hy nu elkeen was te gauw,
 „ Waar mensch of dier hem drong in 't nauw,
 „ Wyl hand nog tand, hoe fel geschaart,
 „ Hem nu kon grypen by den Staart,
 „ Maar zig bedroog, van wat gedrocht,
 Wyl dat niet vond het geen het zocht.
 En hy, daarom van min geprest,
 Uit zorg voor het gemeene best,
 Elk rade, 't boos gediert ten straf,
 Zyn' staart te laten kappen af.
 De Eenvoudigste, hierdoor misleit,
 En des heel in verlegentheit
 Geraakt, want goê raad was hier dier,
 Besloten onder zyn bestier,
 Nadien hy was een oude Vos,
 Berucht door weide, beemd en bosch,

Van wien geen quaat was te vermoên;
Zich hunner staarten ook te ontdoen:
Wanneer 'er uit den hoop een rees
Die dit besluit geheel afwees,
En wel met goede woorden sprak:
Houd, mannen broeders, houd gemak.
't Is haast verworpen dat noit weer
Te brengen is tot wederkeer.
Wacht van zulk eenen noit geluk
Die een gezél zoekt in zyn' druk,
Omdat hem die alleen aankleeft.
Wie aan zyn vryheit afscheid geeft
Werpt onder het gebied zich van
Den een of anderen tieran,
Die daar uit zyne grootheit gaardt,
En elk doet spelen op zyn kaart.
De Staart, ons allen ingelyft,
Is 't lot der vryheit dat ons styft;
En zoo men dien affnyden laat,
Uit is 't met onzen vryen staat,
Waarom deze afgesnede Guit
Niet dan op ons bederf is uit,
Wyl deze staartelooze Kwant
Slechts makkers zoekt door zyn verstant,
Om dus in 't net te krygen dat
Hem zoo heeft in de knip gehad.

Door ging die rede: en wel ter sneê.
Elk hield zyn' staart in rust en vree,
Terwyl de staartelooze Vos,
Zich ziende nu de smaet van 't bosch
Een yders walg waar hy verscheen,
Van spyt verging, en storf daar heen.
Wie 't roer verwerpt van 's welvaartschip
Is haast verzeilt op bank of klip,
Waar Godt ons allen voor bewaar;
Zoo loop 's lands vrydom noit gevaar.

*Wie zyn erf mist of zyn' akker
Zoekt altyt een' medemakker.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE VISSERS EN 'T BEROERD WATER.

*In discordiis pessimo cuique plurima vis pax
et quies bonis artibus indigent. Tacit.*

*Daar tieranny de vryheit drukt
Is haast de beste vrucht geplukt.*

LXIII. ZINNEP RENT.

Die, met zyn vangst te vrede uit zilverblanke stroomen
De waten niet beroert om 't uiterst te bekomen
Wat in de gronden schuilt, maar houd zyn vlieten klaar,
Vist nooit vergeefs, maar staat gemeenlyk wel by 't kaar.
Dat doet den Visser lang op matige inkomst leven.
Maar jaagt hy, van begeerte en woekerzucht gedreven,

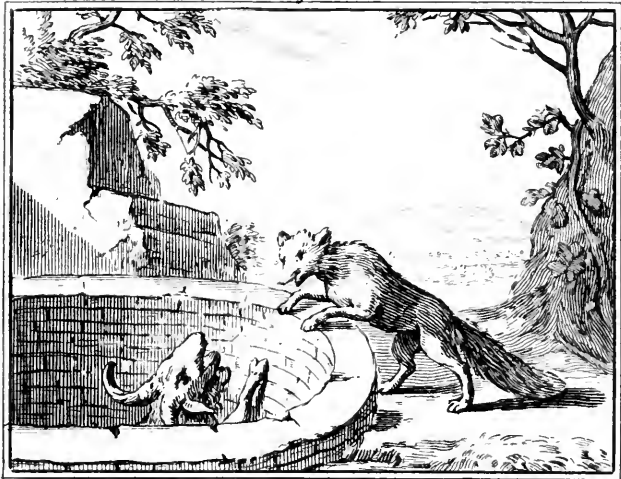
De kleine visjes met de grootere in zyn net,
 Eer zy volwassen zyn en waerd te koop gezet,
 Om andren van hun winst en neering te berooven,
 Den plas hierom ontwyd, en roert zyn gronden boven,
 Waardoor de visch, van lugt berooft, naar boven moet,
 Om niet te stikken in den modderigen vloed;
 Dan heeft hy haast gedaan, en loon naar werk gekregen:
 Wanneer door zulk geschrob de vliet, van zynen zegen
 Te onmenschelyk door zulk een dwanggeweld berooft,
 Hem laat het ledig net en een onzinnig hoofd,
 Om 't slyk en steenig gruis, waar meê't is overladen.

Zoo kwalyk is in zyn beroep de mensch beraden
 Die, niet vernoegt met zyn gewonelyk gewin,
 Het alles dwingen wil en buigen naar zyn' zin.
 Zoo wierd het werreltse als het geestlyke bedorven
 Toen HEERSCHZUCHT, onvernoegt in 't geen'er
 wierd verworven,
 Door 't nedrig visnet van der menschen vissers, trôts
 Het hoofd opstak, en riep: Men zoek den Vryburg Godts
 Daar 't Roomsche Vatikaan uit zyne hoogte dondert
 En blixemt op al wat zich, zyner afgezondert,
 Zyn hart, zyn' schat, en wat de daaglyksche inkomst geeft,
 Niet offert aan den staf, waar'it al voor schrikt en beeft.
 Door dus in mogentheit de kam omhoog te steken
 Is de eerste Godsvrugt uit de Kristen kerk geweken.
 Toen vong men zielen door 't geloove, aan deugt gesnoert:
 Nu is 't vergeeffsch gevist daar 't water is, beroert.

Die met vissen wil bedyen

Moet het water niet ontwyen.

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE VOS EN BOK.

*Fugienda est amicitia, eorum animus incertus
et dubius est. Plutarch.*

*Schuw de vriendschap van 't geslagt
Door hun vossenaart verdacht.*

LXIV. ZINNEP RENT.

VErtrouw in noot, wat hulp gy meugt behoeven,
U nimmer op het woord van snoode boeven
Voor wys befaamt by 't onverstandig grauw,
Op dat ge, als hier de Bok, niet raakt in 't nauw,
Door zyn te goet vertrouwen schelms bedrogen.

Dees Lompert, met den Vos op reis getogen,
Der hinderlage ontweken eener jagt,
Ontdekten saam, van heeten dorst verfmacht,

Een' put , maar vry wat diep , om uit te drinken .

Zy lieten 'er zich evenwel in zinken ,
En laafden 't hart met water , elk zyn best .

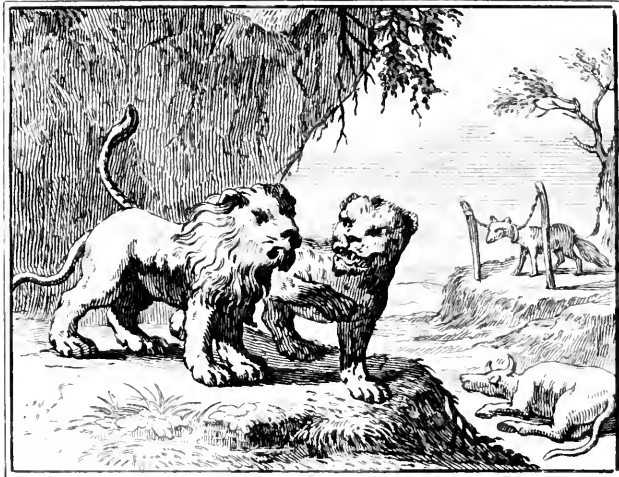
Maar als de dorst weerzyds nu was geleest ,
En elk van angst en vrees wierd ingenomen
Hoe nu weer uit den diepen put te komen ,
Liet zich de Vos dus hooren wel gemoed :
'k Weet raad , myn vriend , zoo gy ze keurt voor goet .
Gy moet u (dat geen zaak ons kan beletten)
Aan dezen muur regt overeinde zetten ,
Opdat uw lyf my tot een ladder strek ,
En ik dus langs uw horens 't werk voltrek ,
Waar af ik my weet door een' sprong te bergen .
Verschoon my , dat ik u zoo veel moet vergen :
't Is te onzer heil ; want als ik boven ben
Zie ik geen' weg dien 'k zoo gemaklyk ken
Als deze , om u mede uit den put te trekken .
Goet , zei de Bok . de Vos klom langs hem heen ,
Sprong uit den put , maar liet zyn' Maat beneên
Als eenen , waerd van yder te begekken .
Jou Lomp ! riep hy hem toe , jou regte Jan .
Wie zich beknipt ziet bergt zig zoo hy kan .
Gehorend Beest , daar stajé nu te kyken ,
Net als voorheen zich Mopsus uit liet stryken ,
Toen hy , gekroont als gy , armzalig knegt ,
Met Ritzaarts Hoer zich binden liet in de egt .

Die iets bachlyks wil beginnen

Moet vooraf zich wel verzinnen .

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE VOS, LEEUW EN OS.

55

*Pro regno velum Patriam, Penates, Conjugem flammis dare
Imperia pretio quolibet constant bene. Senec. Theb.*

*Hoe 't quaat alom zyn' meester loond
Word ons hier in den Vos getoont.*

LXV. ZINNEP RENT.

DIe 't water draagt in de eene hand
En 't vuur in de andre, om 't zoo te maken
Dat de een, van de ander aangerand,
Hierdoor om 't leven kom te raken,
Of dat ze beide door 't geweer,
Te hevig op elkaar getrokken,

In hunne woede storten neêr,
 Ziet na zyn onregtvaerdig wrokken
 Zyn opzet dus wel eens geslaagt;
 't Zy hem de Nyt hier toe vervoere,
 Of hy, van de Eygenbaat gejaagt,
 De aanlokkende ervenis beloere .
 Maar beurt het, dat op zulk een ty
 De stoker dezer bloedkrakkeelen,
 Bespied, beluifcrt van ter zy
 Wat moordrol hy bestaat te spelen,
 Eens in zyn' handel wort ontdekt,
 Dan staat hy, in zyn list bekropen,
 't Kwaat dat hy andren heeft verwekt
 Met zynen hals haast te bekoopen .
 Gelyk de Vos hier in den strop,
 Waar in hy heeft den Os gevangen,
 Wiens bloet hem nu druipt op den kôp,
 Blyft als een zielbelager hangen .
 Ga by den Leeuw niet : zei de Guit
 Tot de Os, of 't geld uw hoofd: en tegen
 Den Leeuw : De Os, op uw leven uit,
 Heer Leeuw , maakt u gevreesde wegen .
 Dus myd dat sterk gehorend dier,
 Eer 't u den moordsteek kom te geven;
 Of breng 't, eer 't u bespringe, alhier
 Liefst te uwer hoede zelf om 't leven .

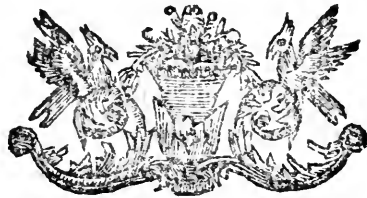
Dan zyt ge veylig voor altyt
En overal bevryt voor lagen.

Dit van den Luiper wyd en zyd
Verspreid, toen de Os reeds lag verflagen,
En zelfs den grammen Leeuw gemeld,
Was 't vonnis, over hem gestreken,
Haaft uitgevoert, en hy geveld
Voor 't quaat, zoo schelms door hem besteken.

Wacht u die met de V O S S E N zyt
Gescheept op holle of stille baren,
Dat hun qua raad u niet verbyt
Als 't lot u dwingt met hun te varen.

Want word ge in hun gezigt te groot,
U dreigt de kerker of de doot.

*Geen ongelyk, geen leet zoo zoet te wreeken
Dan 't geen daald op den kop van hem die 't heeft besteken.*

ZINNEPRENTEN.
HET PAERD EN DE EZEL.

207

66

Est miser nemo nisi comparatus. Senec. in Troad.

*Niemand oorzaakt zich verdriet
Dan die op zyn meerder ziet.*

LXVI. ZINNEPRENT.

Wie andren hulpe ontzegt wanneer zy daarom vragen
Zal zich te laat dier onmedogentheit beklagen
Wanneer de noot hem op gelyke wys bezwaart:
Hier aan den Ezel regt te zien en 't moedig Paerd.
Een heer had deze twee elk met een pak beladen,
Maar niet van eene grootte of eenerley gewigt,

Het

Het Paerd, op bel en pluim en verdere sieraden

Volmoed, teeg blyde op weg, want dat het droeg was ligt.

De Langoor onderwyl met kugchen en met steenen

Het volgende, boog in, gedrukt door zynen last:

Des bad hy 't moedig Paerd hem dog wat hulp te leenen.

Dan och! dat spotte met den afgesloofden Gast,

En ging zyn ouden gang, als had het niets te vreezen.

Toen gaf het de Ezel op: die zeeg op weg ter neêr,

Verloor den adem, en bestorf 't als een verwezen

Ter onmedogentheit van zynen vrekken heer.

Maar toen zag 't moedig Paerd wat fout het had bedreven,

Wanneer het doode dier, ontdaan van zynen last,

Gevild, en met de huid het pak hem wiert gegeven,

Dat door zyn zwaarte 't beest had met de doot verrast:

Nu moct ik (riep het) niet alleen zyn pakken dragen

Dat ik hem wegierde, doe 'k welig liep vooruit:

Maar by al 't wigt dat hem ter neder heeft geslagen

Komt daar, tot overmaat, nog by zyn doode huid.

Wie iemand hulpe ontzegt als 't is in zyn vermogen,

En daar door oorzaak wort dat hy verloren gaat,

Quyt zich niet beter, wie 't ook houde voor gelogen,

Of hy hem zelf versloeg, hoe vry dier snoode daad.

Maar zoo de kleine zich gered vind van den grooten,

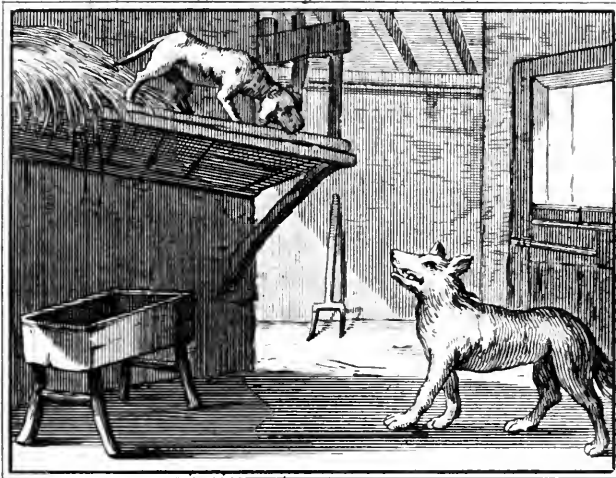
Is voor hun beide niets dan alles goets besloten.

Na men andren heeft gedaan

Staat het ons weer te vergaan.

ZINNEPRENTEN.
DE HOND EN WOLF.

209

Quod male juratur pejus praefatur.

*Als de noodt staat voor de deur
Dan het beste beentje veur.*

LXVII. ZINNEPRENT.

Ontslagen, en eens wonderlyk gerêd
Door eed en woord, terwyl ik zat in 't nêd
(Zong 't vogeltje uit het hoogste van de boomen)
Ben ik de doot en vinkeman ontkomen.
Nu lach ik, hoe belaagt, met zynen vond.

O! dat gevalt my, sprak daar op de Hond,
Den Wolf en zyn geweld dus mede ontkropen,
Na dat hy, in den slaap van hem beloopen,

D d

Op

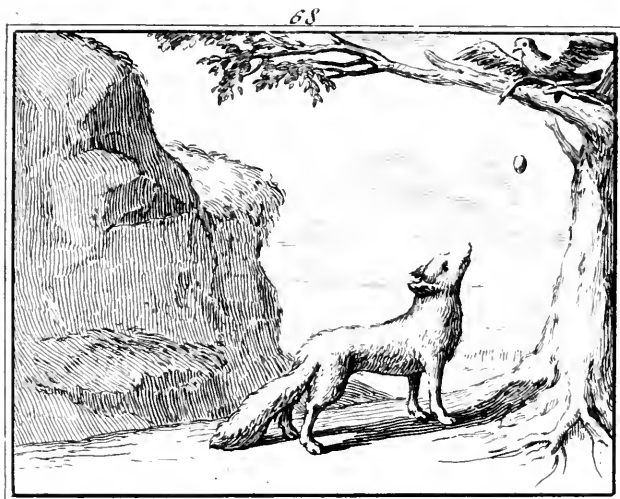
Op eed en woord van hem ten proyte zyn,
 Zig had gered door opgeraapt en schyn,
 Als of hy, na drie dagen banketteerens
 En bruiloften en overdadig smeereus,
 Hem schenken zoude een lighaam glad, en vet,
 Om voedsel, waerd den tand daar in gezet:
 Daar hy nu, gansch vermagert door quâ dagen,
 Geen nut kon doen aan hongrige magen:
 Gelyk de Wolf, hier meê gezonden voort,
 En hem weerom bezoekende op dat woord,
 Zich vond bedodt. want ziende hem gezeten
 Op 't hoogste van de hoyschuur, en vermeten
 Genoeg om hem te spuwen in 't gezigt,
 Zag hy wel haast hoe hy was opgeligt;
 Byzonder toen met schimpen en braveeren
 De Hond hem zey: 'k Gun u weerom te keeren,
 Heer Wolf: want my, om u, hier te verdoen,
 Is by 't geslacht der Honden geen fatsoen.
 Dus, als ge my, gelyk nu laatst geleden,
 Eens wederom ter roeft vind daar beneden,
 En niet zoo hoog gelyk ik hier nu sta,
 Wacht dan niet tot ik weer ter bruiloft ga.

Zot zyn ze die op eed en woord vertrouwen,
 Uit noodt gedaan om 't leven te behouwen.

*Die eens 't gevaar heeft doorgestreên
 Krygt men zoo ligt niet weer by 't been.*

ZINNEPRENTEN.
DE VOS, RAVE EN DUIF.

211

Cum bene valentibus aegris recte consulimus

*Zoo lang ons ramp nog onheil kwell
Staat onze raad by andren wel.*

LXVIII, ZINNEPRENT.

WEL is hy voor een' plompert te agten
Die andren raad geeft met verstant,
Hoe voor zyn' vyand zich te wachten,
Wanneer hy, daarvan aangerand,
Zich echter avrechts laat berechten:
Want weet hy voor diens lage ontzet,

D d 2

Ten

Ten minften hoord op hem te hegten
 Waar meé hy andren heeft gered.
 Had dit de Rave in agt genomen
 Toen dat geval haar viel te beurt,
 Zy zat nog boven in de boomen,
 En lag niet van deſt Vos verſcheurt,
 Die met een' drang van hoflykheden,
 Loffpraak en opgefmuikt gevlei,
 Haar wift te lokken naar beneden,
 Als of geen dier in veld of wei
 Het by haar' trotſen gang kon halen,
 Wanneer zy moedig trad langs de aard.
 Want toen ze, om dus te zegepralen,
 Zich achtte dezer glori waerd,
 Wierp zy zich in de dieffche klauwen,
 Waar uit zy had de Duif verloft,
 Wien 't daaglyx uit een doots benauwen
 Een ey had of een jong gekoſt,
 't Geen ze aan den Vos had moeten geven,
 Toen zy, gebrandschat in den boom,
 Door raad der Rave van een leven
 Verloft wierd zoo vol ſchade en ſchroom.
 Want, ſprak die, laat ge u zoo bedriegen,
 Onnoosle Duif, dat ge uw gebroed
 Den Vos toewerpt, die niet kan vliegen.
 En ydle dreigementen doet,

Als of hy zoude uw neft verbreken?
 Geloof me: kost hy u begaan,
 Gy zoud, hoe veel hem toegesteken,
 By hem daar mede niet volstaan.
 Een raad, die haar van druk verlostte,
 Maar die, toen zulx de Vos vernam,
 De Raadsvrouw zelf het leven kostte:
 Want die, hier om verwoed en gram,
 Uit wraak van zyn geleden schade,
 Beet haar toe: Snoode, weet gy raad
 Voor andren? dat ze u koom te stude
 Eer dat ge my hier 't leven laat.
 Nu zal uw vleesch de schade boeten
 Die 'k heb geleên door uw bestier.
 Gaat gy op zulke wisse voeten?
 Wat zyt ge een snel tweevoetig dier!
 'k Zag my noit blyder tafel dekken
 Dan op de beurs van zulke gekken.

*Die iemand lof geeft dat hy 't hoord
 Gaat om met quade streken.
 En hy, die daardoor wort bekoort,
 Is van verstant verfteken,
 Hier aan de Raaf gebleken.*

214 STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
HET HART, NA 'T ROEMEN ZYNER HOOR-
NEN EN VERACHTEN ZYNER BEENEN.

*Pauci dignoscere possunt vera bona, atque illis
multum diversa. Juven: Satur: 10.*

*Schaars zyn ze die zig laten leiden
Om 't ware goet van 't schyngoet te onderscheiden.*

LXIX. ZINNEP RENT :

MEt schrale beenen kan men loopen
Wanneer de noodt tot vluchten raad;
Maar niets voor trotsse horens koopen.
Gevolglyk een onnut sieraad.
Waar dit van my in agt genomen
Ik was 'er niet door omgekomen.

Maar

Maar zoo verkeert is ons bestaan,
Zoo avrechts drayt het rad der zinnen .

Dat ons bederf is bidden we aan
(Een dwaasheit, nergens te overwinnen)
En dat ons zege en heil belooft
Veragten we onbefuift van hoofd .

Zoo klaagde 't Hart, daar 't, aangeschonden,
In 't loof van 't kreupelbosch verward,
Van 's jagers aangehitste honden
Zich vond aan allen kant benard
En, van de woede in 't vleesch gegrepen,
Nu zag wat doot het wech zou slepen .

Ik, sprak het, roemde zonder toom
Myn horens, waar ze my verschenen,
Daar ik my spiegelde in den stroom,
En spotte met myn schrale beenen,
Als te ongevoeglyk naar de maat
Van zulk een pragtig hoofdsieraad .

Maar dat sieraad heeft my verslonden .
Had daar myn kruin niet meê gepraalt,
Geen jagtgespan van snelle honden
Had in de vlucht my agterhaalt .
Nu wort my door myn ramp gewezen
Wat ik te dwaaslyk heb geprezen .

Zoo voeren ze die vrank en vry
 Geboren, of wel vrygevogten,
 Te zwak, om buiten dwinglandy
 Te leven, lieft een hoofd aanzogten
 Met kroon en hoffieraad gehuld:
 Als waar men daar best meê verguld.

Maar hoe de Waan dat is bekomen
 Heeft zelfs in het Beloofde Land
 Het volk van I S R A E L vernomen,
 Dat, hoe gered door R E G T E R S hand,
 Niet rustte voor het, dus gesleten,
 Wierd van zyn koningen verbeter.

Door zoo veel ramp van ouds geleert,
 Veel liever zig op snelle beenen,
 Die vryheit voeden onverheerd,
 Vertrout, dan 't oor een hoofd te leenen
 Dat met zyn horens stooten kan.
 Zoo blyft de vryheit buiten ban.

*Veragt of prys noit, dwaas van oordeel,
 't Geen tot bederf strekt of tot voordeel.*

Univcrsus mundus exercet histrioniam.

*De werrelt, een groot guichelspel,
Is de eene een hemel, de andre een hel.*

LXX. ZINNEPRENT.

W At zie ik? vreeft het Schaap, gegrepen,
En van den herder trouw ontzet,
Min voor den Wolf, hoe fel genepen,
Dan voor den Wachthond die hem red?
Geen wonder: 't is een dwaaz betrouwen
Op wacht te steunen, trouw in schyn;

E e

Noch

Noch minder zal men 't vee behouwen
 Daar zelf de Honden Wolven zyn,
 Die, veinzende om de koy te waken,
 Zich zelf der kudde meester maken .

Dit aan 't geredde Schaap gebleken
 Was oorzaak dat het min geschreeuw
 Aanhief, hoe van den Wolf bekeken
 Of loos begluuryd van den Leeuw,
 Dan, als het hok den Hond stont open .
 Want deez heerschzieke Huichelaar,
 Stil in een rammevacht gekropen,
 Had onder dat vermomd gebaar
 De kudde met zyn juk beladen ,
 Had dat geblaet hem niet verraden .

Verzeilde oyt fchip op zulk een baken ;
 't Heugt Neerland , hoe die breuk van trouw
 Elk proeven deed de bittere smaken
 Zoo van Leicester als Anjou ,
 In fchyn van vriendschap toegedronken ;
 Toen elk het hoofd ftak in 't kaproen
 Daar Hof- en Kerkgezach meé pronken
 Als 't om den fcepter is te doen .
 Geen wreeder Wolven, waar ze huilen,
 Dan die in lamrevellen fchuilen .

Tracht ge aan dat vuur u niet te branden ,

Wien 't roer des Staathulks is vertrouwt ,

Geef dat uw dienaars noit in handen .

Te veel toegeving haaft berout .

De staf, eens uit de hand gegeven ,

Keert al te spade wederom .

De Huichlary, hoe vuil van leven ,

Blanket zich altyt met haar mom :

Want als men toch moet zyn verflonden ,

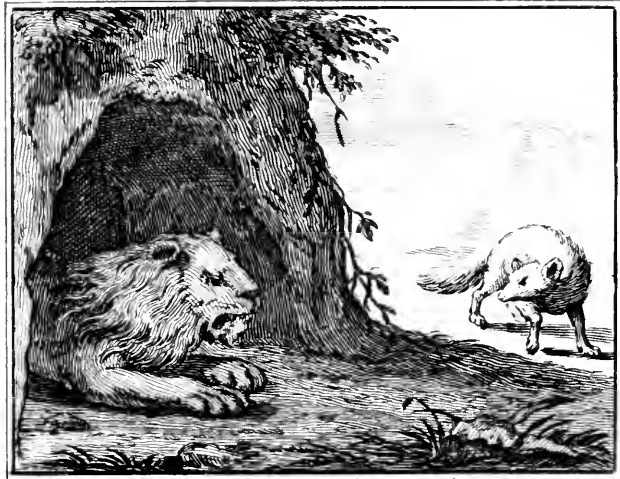
Dan lieft van vremde als eigen honden .

Geen boozer hond in Plutoos kot

Dan die zyn' heer byt naar den strot .

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE OUDE LEEUW EN VOS..

Cum Principibus ut cum igne .

*Waar gevaar dreigt zich te hoeden:
Is het werk van wyze en vroeden .*

LXXI. ZINNEPRENT.

Dat op geen vriendschap is te bouwen:
Die om gewin wort onderhouden,
Te zien aan hooge als lage staat,
Zal ons de schalke Vos hier leeren,
Die daarom tot des Leeuws begeeren
Zich geenerwyz bepraten. laat .

Dus,

Dus, hoe die Koning van de dieren
 Hem ook mag pluimen en laurieren
 En smeeken, dat hy hem, nu heel
 Gekreukt, verzwakt, en oud van dagen,
 Toch zyn bezoek niet wil ontdragen;
 Noch komt hy niet op dat gestreel.

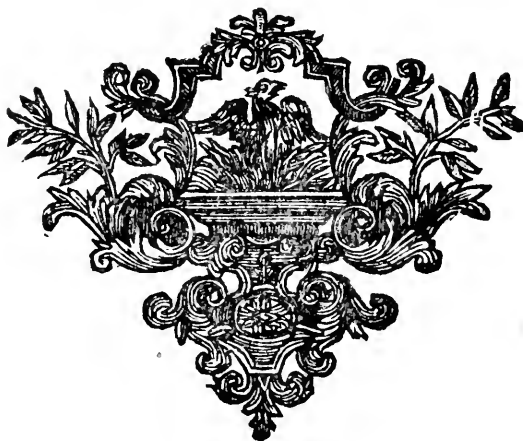
Maar ziende aan't bloet, aldaar gevonden,
 Wat beesten telkens zyn verslonden
 Die naar zyn hól zyn toegegaan,
 En voor't bezoek, den Leeuw gegeven,
 Door hem berooft van 't lieve leven:
 Blyft hy verbaast van verre staan.

Noch veinst hy zich (als ingenomen
 Van's Leeuws ellende) vry van schroomen;
 Doch nadert verder niet dan 't pad
 Hem wyft naar 't leeuwenhol de schreden:
 En waagt zich aan geen verdre treden,
 Hoe hem de Leeuw daar ook om bad.

Neen, zegt hy, 'k zou wel by u komen
 Zag ik niet wat hier staat te schromen
 Aan de voetstappen, hier gedaan:
 Naar u toe loopen ze alle hene:
 Maar van u af geene enkele eene:
 En dat doet my hier blyven staan.

Uit deze blyken, hier vernomen,
Zyn te veel zwarigheên te schromen,
Heer Leeuw. ik heb myn huid te lief
Om die aan mondgesprek te wagen.
Weet gy geen wild meer te bejagen?
Pardon! ze ruik niet aan dien brief.
Vangt ge andren dus; ik ga myn gangen.
Geen Vos is voor een gat te vangen.

*Zoo strekt de stomme Beestenspraak
Het driest gezicht een bril en baak.*

Fallere fallentem non est fraus.

*Die andren is gewoon door list en logen
Te vangen, wort dierwys met recht bedrogen.*

LXXII. ZINNEPRENT.

't **G**Ebeurde, toen de beesten spraken,
Dat zekre Vos, om spys begaan,
Het oog liet vallen op een' Haan,
Om, wilde 't lukken, dien te taken:
En, zoo dat mogt naar wensch beslaan,
Daar van zyn middagspys te maken.

Maar

Maar, nu gereed dus af te steken,
 Kwam daar de Boer juist van den Haan
 Gewapent met een' knuppel aan,
 Bequaam om hem den nek te breken,
 En niet alleen van dit bestaan
 Maar meer dieftallen zich te wreken.

De Hoenderdief, hieraf verflagen,
 En zoo beteutelt in zyn poort
 Of hem de Delfsche magre moort
 Bereids had in haar hol gedragen,
 Riep tot den Haan: Ach! geef me uw woort
 Dat gy me hier niet zult belagen,

Of melden waar ik zit verfteken.
 'k Belove u, dat noch Hen noch Haan
 Van my oyt worden zal misdaan;
 Maar dat een vriendschap, noit te breken,
 Van ons hier t'zamen aangegaan,
 U duizent weldaân aan zal kweeken.

U kan geen hand vol bloets toch baten
 Die, tot verflinden ongereed,
 Noit vleesch, maar graan en koren eet,
 U zoeter dan de honigraten.
 Zoo gy me dus te redden weet
 Zal u noit welftant hier verlaten.

Goet, sprak de Haan, kruip onbezweken
 Daar in dat uitgespannen net,
 Gins, om te droogen uitgezet.
 De Vos, uit schrik van reën verfteken,
 Deed dat: maar om te zyn gered
 Had hy zich noit zoo slecht verkeken.

Hier zat hy, van zich zelf gevangen;
 Terwyl de langbelaagde Haan
 Dit flux den Boer ging dienen aan.
 Die sprak: Nu zal men hem doen hangen.
 Op zoo veel quaats, ons aangedaan,
 Past loon. zoo ga het regt zyn gangen.

De Vos, zyn doot dus ziende aantreven,
 Riep, Ach! wee my! die onberaân
 Het woord vertrouwt heb van een' Haan,
 Wiens krooft ik heb berooft van 't leven!
 Zou die te myner hulpe instaan?
 Dat waar de Muis de Kat gegeven
 Om haar te hoeden voor den nootd.
 'k Ly naar verdienste deze doot.

*Wat is hy van een slecht beraad
 Die op zyn' vyand zich verlaat!*

Amicus est qui re jurat cum re est opus.

*Blazer, niet te hoog te flygen .
Die geen handen heeft moet zwygen .*

LXXIII. ZINNEP RENT.

EEn dierenkryg ontstak een vry gewest .
Wie 't vaderlant bemindé vloog ter wapen .
En yverde en verdadigde 's lands vest
Gelyk een held , tot 's lands behoud geschapen .
Maar die het heir aanvoerde was een bloet ,
Een weiffaar , een Trompeter zonder moed .

De Deugd, des voor het driëft gewelt te zwak,
 Verloor den slag, en boog voor 's vyands zegen.
 't Wert afgemaakt wat in de wapens ftak,
 Op't hofschavot onthalt of wel doorregen.
 Maar als men de gevangens famen bond,
 En onder deze ook hun' Trompetter vond,
 Van top tot teen met dootangft overlaân:
 En deze op zyn beroep zich wou verſchoonen,
 Als of door hem geen' vyand was misdaan,
 Die niets dan zyn trompet had te vertoonen,
 Geen wapens droeg, naar niemands leven dong,
 En des met regt nu ook genade zong;

Beet hem met ſmaat de triomfeerder toe:
 Gy, Vuidige! gy vrygaan! die te bloode
 Voor 't wederftaan van 's oorlogs ftrenge roê,
 Daar andren nog toe opwekt! Overſnoode,
 Die hier voor Muis en daar voor Vogel speelt,
 En dus weerzyds de Floddermuis verbeelt!

Men zal u, als dat heilloos Nagtgebroet,
 Gewoon de huik naar allen wind te hangen
 Waar noodt roept dat men zyde kiezen moet,
 Hoe loos gy veinf, in eige ſtrikken hangen.
 Want zoo de kat u voor een muis vangt, gy
 Maakt, als gevlerkt, u voor een' vogel vry.

En vangt zy u in 't vliegen door de lucht,
 Daar 't landgedierte in kryg is met de veugels;
 'k Ben, zegt ge, een muis die onder de aarde zucht,
 't Gezicht heeft u bedrogen: 'k heb geen vleugels,
 Min twist met u. en dus, wel digt ineen
 Gedoken, roldt gy door de pieken heen.

Maar toen het gaande en vliegende gediert
 Door land en lucht de krygstrompet liet hooren,
 En gy gelyk een overlooper wierd
 Ontdekt, waar de overwinning schein geboren,
 Als die 't niet scheelde aan wien ook thuis gebragt,
 Joeg u de ban, in eindeloozen nacht,

Als 't ooge onwaard van land- en lugtgediert.
 En dat zal (was het tweede woort) uw lot zyn.
 Geen krygsman wort door 's Huichlaars beê gepiert,
 Of 't moest een Roerdomp, Kerkuil of een zot zyn.
 En daar meê viel een eindelooze nagt
 Den vuidigen Trompetter op zyn vagt.

*Wierd de Onweerkraayer dus alom den nek gebroken,
 Hy zou hier zoo veel quaats niet stoken.*

VAN DE RYKE EN ARME MUIS.

Pauper ubique jacet.

*Steun op geen goet, boe wel 't u ga,
Want de Armoë loopt den Rykdom na.*

LXXIV. ZINNEPRENT.

DIe vleiers sfreelt en aanfokt tot zyn vrienden
Zal zich wel haast daar van bedrogen vinden.

Uit dezen text preekt t'hunner smart en kruis
Ons hier de Ryke en Arme Muis.

ZOo lang dit Muisje, ryk en weelig, geenes dings
Gebrek had, maar zich mogt vermeiden rechts en links,

Geruft op 't voeder dat het zich wift te bezorgen,
 Als op den voorraad, in zyn hol van hem geborgen,
 By tydt van noodt bestant hem niet alleen te voèn,
 Maar zyne vrinden daar veel goets ook af te doen,
 Gelyk het deze en gene 'er ftaag af mededeelde,
 Ontbrak het geen bezoek dat zyne mildheit ftreelde,
 Zyn heusheit vleide, en het (als dat gemeenlyk gaat)
 Afmaalde zoo volmaakt van geest als van gelaat.
 Zoo ver vergaten zich de vleiers, waar zy fmeerden,
 Hun buiken vulden, en op 's Muisjes kosten teerden.
 Geen Muis zoo zegenryk droeg, in hun oog, het land
 Als deze in grootte, fterkte en fynheit van verftant.

Maar hoe gezwint verdween dat hof met zyn pluimaadjes
 Zoo dra men hoorde hoe, van onder de muraadjes
 (In welkers puin de fchat der Muis verholen lag)
 Die buit hem was ontroofd, waar yders wensch op zag,
 En 't Ryke Muisje, eerft in elk oog zoo wys als fchrander,
 Nu arm geworden, ruim zoo gek heette als een ander!
 Men vond het niet alleen verfteken van bezoek,
 Maar elk ontvlood het zelfs als yders walg en vloek,
 Die door zyn dwaaz gedrag en al te moedig brallen
 Was naar verdienften tot dien droeven ftaat vervallen.

Toen fprak de droeve Muis: Zoek vrinden in den noodt,
 Gy vind 'er geen, dan om 't genôt van wyn en brood.
 Dat is de dankbaarheid, voor weldoen, hier te vinden.
 Voed wolven met uw bloet, nog zullen ze u verflinden.

Maar

Maar als hem , op dat woord , de huiswaard met een' slag
Den kop te berste floeg , en het zyn einde zag ,
Riep het voor 't laast : God loon 't : want beter dus te sterven
Dan door de tanden van ondankbre en vratige Erven .

*Zoo lang Fortuin u toont een bly gelaat
Zal't aan geen' stoet van vrinden u ontbreken :
Maar valt ze u af , gy zult , van elk versmaat ,
Alleinig in uw onheil blyven steken .
Wie 't onheil van dit spook van 't leven kent
Denk aan de Muis en haar rampzalig end .*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE YDELE HOPER OP DE AFGODEN.

Quod finxere timent.

*Roep vry de Goden aan , waar op ge uw hope vest ,
Maar doe ook zelf uw best .*

LXXV. ZINNEPRENT.

SLa hand aan 't werk , waar rampspoet u bejegen ,
Begeert gy op uw handel 's Hemels zegen .
Wie leeg zit stelt daar op vergeeffche hoop .
Voor arbeit is der Goden gunst te koop .
By deze helpt noch prevelen noch preken ,
Verzuimt men zelf hand uit de mouw te steken .

Een

Een Heidens Man, op beeldendienst verzot
 (Waarom Paapjan van Geusbuur wort bespot)
 Liet, buiten dien, zich geenes dings behagen,
 Maar sleet als een afgodisch mensch zyn dagen
 Met offers en gebeden af en aan,
 Op hoop, dat hem Jupyn eens by zou staan
 En denken aan het geen hem was bewezen:
 Zoo mogt hy eens geraken buiten vreezen
 Voor armoê, niet te weeren, zoo hem dacht,
 Dan door de hulp van 't goddelyk geslacht.
 Doch als hy, van dien dollen waan bezeten,
 Zich eindlyk tot op 't hemd toe had gesleten,
 En hy, voor 't geene aan deez' of genen God
 Geoffert was, zich vond gelyk bespot,
 Wyl de een hem liet als de ander gaan verloren,
 En hem de moed ontzonk, ontfak de toren
 Een vuur van woede in zyn vergramd gemoed.

Is 't (riep hy) daar 't Altaar de Kerk meê voed
 Maar ydle hoop (hoe veler offerhanden
 Den mensch ten nutt', den Goôn ter eere, branden)
 Voor ons; en klopt men dus vergeefs den zak
 Daar niets uitstuift dan tot der Goôn gerak?
 Veel nutter dan hun beelden afgebroken,
 Dan langer aan die levenlooze Spoken
 Zich dus vergaapt, noit schatverslindens moê.

Hierop, een byl gegrepen, treed hy toe,

En hakt het beeld des Dondergods aan stukken.
 Dat rolt daar heen. maar wien zou 't zoo gelukken?
 't Gebroken Beeld werpt uit zyn ingewant
 Een' gouden fchat van munt hem in de hand,
 Van't Bygeloove oudsher daar in verborgen.

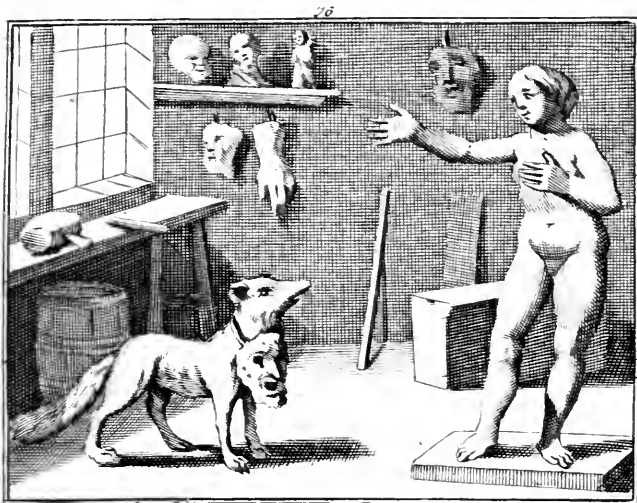
Dus van zyn' ramp verloft, en vry van zorgen,
 Daar hem zoo groot een zege viel ten buit,
 Riep hy verbaast en vol van blyfchap uit:
 Nu zie ik eerft waar de offers ons toe nooden,
 En wat de dienst aan deez berookte Goden
 Vermag, die, in hun beelden aangebeën,
 Niets hebben dan men zelf hun geeft te leen.

Wys is hy die, van hooger geest ontsteken,
 Hun beelden doet als hunner hulde breken;
 't Geen zich betreft alleenig gadeslaat,
 En 't ovrige de Almagt bevolen laat.

*Wie in 't stuur niet tracht te dolen
 Laat den Stuurman 't roer bevolen.*

ZINNEPRENTEN:
DE ONTMASKERDE VOS:

235

Bene agere & letari. Ecles. 3.

*Wel te doen en vrolyk wezen
Heeft noch ban noch boet te vreezen.*

LXXVI. ZINNEPRENT:

Vertoon, hoe't lot speel met uw' staat,
U noit in ongedaan gelaat,
Maar hou een opgeheldert wezen,
Ver van gemaakte ootmoedigheên,
Het werk der valsche Farizeen,
Schyndeugden, graag hierom geprezen.

G g 2

Want

Want trekt ge, om nevens hun te gaan,
 Het masker van geveinftheit aan,
 Waar door uw tong en oogen liegen;
 Gy zyt, geloof me, haast verdacht
 Dat gy naar eenig schelmftuk tracht,
 Bequaam de werrelt te bedriegen.

Want hun, die met het koorkleed om
 De onnooslen doeken door dat mom
 En ftout aldus den heilig fpelen,
 Is't om geen zielgewin te doen,
 Maar om, gedekt van dat kaproen,
 Hun' evennaaften te besteelen.

Wiert dit aan zulk een' Huichelaar
 De Merwe en Maaz onlangs gewaar,
 En verdre fynen, haast te noemen;
 Het mist wel eens, hoe loos bestaan.
 Want trekt het zich de Waarheit aan,
 Dan geld noch veinzen noch verbloemen

Zoo staat de Vos alhier verfpied.
 Nu hem de naakte Waarheit ziet
 Ontvalt hem 't masker; en zyne oogen
 Zien hoe de Schyndeugt zich befmet,
 Daar hy, als in zyn hemd gezet,
 Gelyk een vloek wort uitgefpoogen.

Want

Want zoo lang als dat deksfel hem
Beschutte, had hy yders stem

Waar de eer of deugt wierd voorgedragen.
Maar toen hem dat onttrokken was
Viel al zyn heerlykheit in de as,
En elk ontweek hem, als verflagen.

Wiert dus de Huichlary alom

Verrast, waar zy blinkt in haar mom,

De Schyndeugd waar zoo niet te vreezen.
Maar hoe men daarom wroet en tóbt,
't Is voor een doofmans deur geklôpt.

De werrelt wil bedrogen wezen.
En 'k zie dat blad niet omgekeert
Zoo lang als oom Sintjuin regeert,

*'t Is zoo geweest, en 't zal zoo zyn
Zoo lang men 't grove scheid van 't fyn.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE BOER EN SATER,
OF
DE ONWISSE VRINDSCHAP.

77

Mendaci non creditur et jamve verum dicenti.

*Een tong, gespist op liegen,
Zal zich het eerst bedriegen.*

LXXVII. ZINNEP RENT.

IK haat den man gelyk des afgronds poort
 „ Wiens hart niet stemt met zyn gesproken woord:
 Riep overlang, daar Waan en Logen suften,
 Een van Apòls geslepenste vernuften
 Met lof ons toe uit Hollands hooffen Haag,
 Waar Themis vierfchaar houd voor hoog en laag.

Regt-

Regtzinnigen zal ligt behaaglyk wezen
 Het geen hieraf de Fabel geeft te lezen .

Een Sater leefde in vrindschap met een' Boer .
 Doch 't had haast uit om 't geen hun dus weêrvoer .
 De Winter, uit zyn sneuspelonk gebroken,
 Kwam al het woud met felle kou bestoken .
 Wie zich wat, om te branden, had vergaart
 Ging schuil, en zocht den Zomer aan den haart .
 De Boer, verkleumt en aan het klappertanden,
 Begon hierop te blazen in zyn handen .
 De Sater vraagt: Waar toe dit? hy daar op:
 Dus warm ik my, en geef de kou den schop .
 Het leed niet lang of, famen aangezeten
 Om van een kom met pap, die heet was, te eten .
 De Boer blies weer. Waar nu dit blazen voor?
 Riep Sateroom. 'k Verkoel de spyz hierdoor,
 Opdat ik my daar aan niet koom te branden .
 Geen grooter Loer in zeven heeren landen
 (Sprak hier de Boxvoet op, geheel verstoort)
 Kwam my met zulk een bakkes oit aan boort
 Dat heet en kout uitblaast om eene rede .
 Schrikdier, ik ga, en laat u hier ter stede,
 Begeerende geen' omgang met een' mond
 Die anders spreekt dan 't legt in 't hart gegrond .
 Wys is hy die zich wacht voor zulke lippen,
 Te duchten als op zee de blinde klippen .

Een afgerichte Logenaar

Wort niet geloofd al spreekt hy waar .

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE KAMEEL EN OS.

*Contentum esse suis rebus, maxime sunt
certissimaque divitiæ.*

*Zie daar twee Goelykers , beide om hun lot vol torrens :
De een is zyne ooren quyt , en de ander pronkt met borens .*

LXXVIII. ZINNEP RENT.

DIe met het zyne zich vernoegt
Bezit een' rykdom hier op aarde.
Maar zoekt hy staat van hooger waerde,
Hem van natuur niet toegevoegt,
Dat doet hem aan zyn' wensch niet raken,
Maar ligt zyn lôt noch arger maken.

Zoo ging 't den bultigen Kameel,
 Te onvrede met zyn spigtige ooren;
 Waarom hy met een heefche keel
 Zich dus voor 't Godendom liet hooren:
 Wat is 't, vermogende Jupyn,
 Rampzalig, weereeloos te zyn!
 Wie is 'er die voor my zal bukken
 Hoe langgebeend ik ben en groot?
 Een dier, hoe klein, dat van zich stoot,
 Weêrstaat ze die het willen drukken.
 Maar ik, van alles onvoorzien,
 Heb niets, om weer of punt te biên.
 Jupyn, in al zyn doen rechtschapen,
 Bespote zyne onnutte klagt
 En sprak: Gy, voor geweer noch wapen,
 Maar slechts ten lastdrig opgebracht,
 Vuig dier! ga heen. en des vol toren
 Ontnam hem daar by noch zyne ooren.
 Daar stont Oomkool, en keek zoo plat
 Of hy zyn lepels had verloren;
 Zyn kop, rondom zoo glad geschoren
 En kaal, geleek den aap zyn g...
 Toen was 't: Wie 't zus of zoo wil voegen:
 Geen grooter goet dan goet genoegen.
 Zoo sprak ook de Os daar nevens hem,
 De Os, wien het zelfde was weêrvaren,

Toen hy op een gelyke stem
 Zyn' kop zag met twee horens paren,
 Na dat hy, eer hy daarom bad,
 Niets anders dan twee ooren had.
 Wel had die nu zyn' wensch ontfangen
 Met dezen gaffel op zyn' kop:
 Maar die strekt hem nu voor een' strop,
 Waar in hy, eer hy 't merkt, blyft hangen.
 Want, daar by aangegrepen, moet
 Hy naar den ploeg of naar den kloet.
 Luft het den Boer hem te verrassen,
 Of roept de Slagter om zyn vleesch,
 Een touw zal om zyn horens passen,
 En dan verwekt hy schrik noch vrees.
 Dus hoe hy roemt op zyn vermogen,
 De horens hebben hem bedrogen.
 Die deze fabel niet begrypt
 Heeft zeker niet te veel gelezen:
 Of 't moet een Dommedaris wezen,
 Zoo hy zyn harffens daar op slypt.
 Leicester heeft ons lang voor dezen
 Dat uit zyn kerkboek voorgelezen.
 En heer Anjou, zyn kameraat,
 Verhing zich aan dien zeiven draad.
*Naar de allerhoogste magt te staan
 Is dikwils zich het eerst verraân.*

DE WITTE LAKENBEREIDER
EN ZWARTE KOOLBRANDER.

79

Vulgus amicitias utilitate probat.

*Is maar om aan de kluit te raken
Daar 't Grauw tracht maatschappy te maken.*

LXXIX. ZINNEPRENT.

SPilpenning quam by zuinige Aart,
En sprak, om hem tot zich te troonen:
Spitsbroeder, laat ons famen woonen,
Zoo word ons goetje bestbewaart.
Vier oogen kunnen verder gluuren

Dan twee, daar vrees de wacht houd voor ontrouwe buuren.

H h 2

Neen

Neen, zeyde Peukelpenning, neen,
 Dat zou my geenerwys gelyken.
 Gy, niet gewoon de vlag te ftryken
 Daar 't fmulgenootfchap komt byeen,
 Maar dag aan dag te banketteeren,
 Zoud door uw buurfchap my haaft helpen uit de veeren.

Gelyk tiert beft by zyns gelyk.
 Ik zuinigjes gewoon te leven;
 Gy, mild voor elkeen op te geven,
 Hielpt alle beide ons op den dyk.
 En dunkt u dit een mislyk zeggen,
 * Weet door een Fabeltje u dat nader uit te leggen.

Een Lakenwever, dik bekocht,
 Hoe wel doornaeit hy leek en fchrander
 Wert van een' zwarten Kolenbrander
 Op deze wyze eens aangezocht,
 Om nevens hem te mogen woonen
 En dus hun beider werk met zegen te doen kroonen.

Maar eer hy was naar eifch verftaan
 Sprak die: Gy zult hier niets verwerven,
 Uw zwart zou al myn wit bederven.
 En dan waar 't haaft met my gedaan,
 Wat ik fchoon maak zoud gy befmetten,
 En dat ftryd tegens myn konftregelen en wetten.

Wy zouden avrechts zyn gepaart.
Wie zynen tydt wil overbrengen
In rust, moet nimmermeer gehengen
Dat een van ongelyken aart
Met hem in maatschappy zich voege.
'k Heb u genoeg gezegt; dus neem hier meê genoeg.

*Oneensgezintheit baart verdriet,
En de aarde pot lyd de ys're niet.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE SLANG, BOER, EN BROEIENDE HEN.

80

Naturæ sequitur semina quisque suæ .

*Hoe schoon het zing , hoe zoet het fluit ,
Een Slangenei geeft Slangen uit .*

LXXX. ZINNEP RENT.

Veel nutter 't onkruid uit te roeien
Dan zich te los te wagen aan zyn zaad .
Gy ziet hoe slecht het hier de Hen vergaat ,
Die , door Slangeciens uit te broeien ,
Haar van den Boer verboden en ontraân ,
Haar doot bewerkt door aan dat krooft zich te misgaan .

'k Heb

'k Heb (zei de man) de Slang geborgen,
 Daar die van kou bevroren lag voor doot.
 Maar, voor 't Gedrocht te redden uit den noodt
 En zyn herstelling te bezorgen,
 Schoot die Harpy, voor't goet aan haar gedaan,
 Den pyl van haar fenyn flux op myn leven aan.

En dat had my gewis bedorven,
 Ten ware ik, dus gewaarschouwt, in der yl
 My had voorzien, en haar met deze byl,
 Gelyk ge ziet, de huid doorkorven.
 En broeit gy heur verlaten eiers uit,
 ô Hen! wat wacht de doot aan u een' wiffen buit!

't Ging ook gelyk hy had gesproken.
 Want naulyx was dit Adderengebriet
 Door 's moeders zorg gequeekt en opgevoed,
 Of 't schoot, in krachten opgeloken,
 De Hen op 't lyf, als alle ondankbre doen,
 En zoog zich zat aan 't bloet van 't afgemaakte Hoen.

Noit slaagt een avrechts mededogen.
 Sta 't zinloos Grauw noit by, hoe diep in noodt.
 Want helpt gy 't op, het wort uw plaag of doot.
 Dat Ras, van u in top getogen,
 Zal't eerst en felst uw glori randen aan,
 En voor alle andren in uw goet de klaurwen slaan.

Dit gaf het * schrikkeljaar te aanschouwen,
Toen't Plondergrauw de Nederlandsche Steên
Beroerde, en trapte op wet en Overheên,
En 't Vee, uit veler hand gehouwen,
Den klauw 't eêrste aan zyn kostbezorgers sloeg,
En wees, hoe zwaar by hun genoten weldaad woeg.

*Dit, aan het huis van VAN DER AA gebleken,
Doet van die plaag de Rotte en Maaz noch spreken.*

* 1672.

DE ZIEKE OF BYZIENDE VROUW,
EN OOGMEESTER.

Eripit interdum modo dat medicina salutem.

*Terwyl de Apteek uw kwaal verzacht
Beneemt ze uw beste levenskracht.*

LXXXI. ZINNEPRENT.

EEn herder, die zyn schapen schrappt noch vild,
Maar noodig scheert, is overal gewilt;
Want daardoor zal hy 't vee naar wensch, doen tieren.
Wie anders zich gewend dat te bestieren,
Niet zynde dan op eigen voordeel uit,
Maakt zich een' dief die uitgaat op vrybuit.

Hoe van zulk volk eên zieke wort genezen
Dat kan men hier uit deze Fabel lezen.

Een Vrouw, die met quade oogen was gekwelt,
Bood zekren Arts een schoone hand vol gelt,
Mits hy van dat gebrek haar zou genezen,
En weer zoo klaar doen zien gelyk voor dezen.
De looze Vrek nam flux den voorslag aan,
Die niet, dan tot zyn voordeel kon beslaan.
Hy tyd aan 't werk. de Lydster, op hare oogen
Met pleisters, dik van zalven, gansch betogen,
Was blinder nu dan zy te voren zat;
En hy hier door, van 't huisraad, 't geen zy had,
Volkomen baas, gebleken alle dagen
Door telkens daar een stuk van-meê te dragen
Gelyk hy deed, zoo dik hy haar quam zien.
De Vrouw, in 't end geholpen, en doordien
Aan 't loon verplicht, hem van haar toegewezen,
Gelyk hy dat ook eiste zonder vreezen,
Ontzei den Boef zyn' eisch, en wel met reên.
Want, sprak ze, ik zie nu minder dan voorheen.
Eer gy hier kwaamt zag ik uit twee zwakke oogen
Myn kamer ryk van huisraad overtogen:
En nu ge my daar van genezen roemt,
Geen stuk of stól daar van, hoe ook genoemd:
En durft gy noch op uw genezing bogen!
Gy hebt my niet geholpen, maar bedrogen,

Ja flimmer noch gedrongen in het nauw
Dan of ik 't had gewaagt met Dokter K...
Gedane dienst , wat goets hy heeft bedreven,
Vervalt, wen die uit ondieft schept zyn leven.

*Die zyn' eigen doot wil sterven
Maak geene Artzen tot zyne Erven.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE DIEF EN ZYN MOEDER.

*Sua conservare private domus de alienis
certare regia laus. c. Tacit.*

*Door 't quaatdoen te verschoonen
Ontstaan verlooren zoonen.*

LXXXII. ZINNEP RENT.

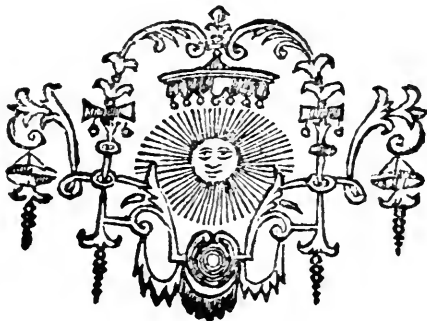
IS 't nu niet wel het kind gestreelt,
Gekoeftert, en als in den schoot gedragen,
En dus mal moertjes rol gespeelt,
't Gemeen gevolg van diergelyke plagen?
Daar staat men nu, 't gemeen ten spot.
De booze Dief, ge reed staande om te hangen,

Bid,

Bid, ter verzachting van zyn lot,
 Van Moeder eerst den laatsten kus te ontfangen .
 Met dat verlof tredt zy hem toe .
 Maar hy, in schyn van haar goên nacht te kussen,
 Zegt: Dit's voor't sparen van de roê .
 En byt zyn Moêr den neus af ondertuffen .
 „ Had gy me in tyts, als dat behoort,
 „ Gestraft, my was dit leet niet overkomen .
 „ Gy zyt het die uw' zoon vermoort .
 „ Door u wort my het leven hier benomen .
 „ Toen ik van 't pad der deugt afweek
 „ En my behielp met kleine dieveryen,
 „ Dat in myn kinderscholen bleek,
 „ Aan boekenroof, in geene jeugt te lyen,
 „ Trokt gy daar zelf uw voordeel af,
 „ En preeft myn doen: waardoor ik, vry van vreezen,
 „ Geheel tot stelen my begaf,
 „ Waarom ik nu een galgenaas moet wezen .
 „ Is nu de strop daar voor myn loon
 „ Daar voor zal, na myn doot, u elk verwyten
 „ Wat gy hier ziet aan uwen zoon?
 „ En u daarvan de schult in 't aanzicht smyten .
 Dus houdende van spreken op,
 Liet hy haar staan, met regt van elk verwezen;
 Klom op, en bood zyn' hals den strop,
 Als had die wraak van doodangst hem genezen .

Toelating, al te slap en zacht,
Daar de ondeugt lokt, bederft de kinderjaren.
Hiervoor beveelt u 't Regt de wacht,
Slappe ouders, dus gewoon de roè te sparen.
Waar tucht ontbreekt ontbreekt het al.
De tuchtroè, hoe gevreesd in 's kinders oogen,
Bevryd de jeugd van haren val,
Een voorschrift, zelfs afdalende uit den hoogen.
Houd, vaders, in de opvoeding vry dat spoor:
Maar treed, bemint ge uw krooft, omzichtig voor.

*De les, het kind in zyne jeugd gegeven,
Ontboud het al zyn leven.*

ZINNEPRENTEN.
DE EIKENBOOM EN HET RIET.

255

83

*Si vis omnia tibi subdicere, subdige te rationi
et legibus patriæ.*

*Hoe groot gy zyt, hoe ryk van sterkte en krachten,
Gy moet daarom de kleinen niet verachten.*

LXXXIII. ZINNEPRENT.

HOe Goliath, vol trôts en ydlen waan,
Zich van de hand eens Davids liet verslaan,
Getuigen ons de aâloude Joodse schriften
Alleen niet: maar men vind dezelve driften
In velen van dien aart, langs onze baan.

Een groote Vent zat met een' kleinen aan,

Wiens

Wiens praat hem dacht te ryzen te verheven;
 Waarom hy hem dit flux heeft toegedreven:
 Klein Gasje, bind uw zeil een reeffen in
 Eer 't u bedrieg: want blyf je dus van zin
 Gy zult al mede in Hermes vyzel raken.

Begin maar, sprak de Kleine, aan deze zaken;
 Uw levenstyt is hier dan haast geweest.

Hoe (riep hierop de Snorker, woest van geest)
 Uw krachten by de myne te gelyken!
 Waar zou dat heen? gy zoud 'er voor bezwyken.

Geen noodt (die weer) als 't wort zoo dier gewed.
 Een zakpistool, u voor den kop gezet,
 Waaraf de haan ligt over is te halen,
 Zal over u my haast doen zegepralen:
 En dat zal wis uw kermis zyn, bestaat
 Gy slechts uw woord te vesten met de daad.

De Snoever zweeg, hoe trots op pen en degen:
 Want 't scheen met hem als met den Eyk gelegen
 Dien we in de prent hier by het Riet zien staan.

Wat geld uw rif als ons de storm komt aan
 By mynen stam, beschut van tak en bladen
 (Sprak de Eikenboom) ik durf den wind versmaden
 In tarten, daar gy, zwakke, om hulpe smeekt,
 Wanneer hy op myn kruin zyn krachten breekt;
 Want ik sta vast tot in het hart der aarde.

Gy, wanklend Riet, gy, spruit van geener waerde,
 Geen

Geen wonder, dat gy 't lyf buigt naar den wind
 En duikt: gy zyt het slapste dat men vind
 In steel en pluim. het Riet, gewoon te zwygen,
 Dacht by zich zelf: Gy zult uw loon haast krygen
 De storm begon te blazen over 't veld:
 Het Riet ontdook door buigen zyn geweld.
 Uit welk een' hoek de donderbuien sloegen,
 't Wist heen en weer zich naar de vlaag te voegen;
 Gelyk het ook bleef overende staan:
 Daar de Eikenboom, geknakt in tak en blaân,
 Zyn' stam vond door den storm van een gereten.
 Toen was 't: Helaas! wat heb ik my vermeten
 Het wankle Riet te tasten in zyne eer!
 En daarop sloeg de wind hem gansch ter neêr.

De Fabel leert, dat niemand op zyn krachten
 Moet steunen, min, daar andren om verachten.
 Grootmoedigheid is klein, mist zy verstant.
 Toegeventheyt bezeilt wel 't beste land.

Te hachlyk is 't, wat krachten ons vergrooten,
 De hielen in de prikkelen te stooten.

*Geen mensch, hoe fors en sterk hy ook mag wezen,
 Of hem staat noch een' sterkeren te vreezen.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE BLYDE EN DROEVE VOGEL.

34

Cor ne edito.

*Geef aan de Wanboop geen en voer,
Want haalt gy ze in zy eet uw bloet.*

LXXXIV. ZINNEPRENT.

JA, 't is het Zwaluwtje dat, aan
De schuur en boerestulp gezeten,
Om zyne droefheit te vergeten

Tracht met de menschen om te gaan;
Als zynde, om rouw geen' voet te geven,
Zoo nut niets dan 't gezellig leven.

Maar

Maar schoon zich 't vrolyk Diertje dus
 Vermaakt met op en neêr te vliegen
 En 't hartenleet in slaap te wiegen,
 Op dat het allen naween fuff',
 De Nachtegaal voed hare zorgen,
 En blyft in 't eenzaam woud verborgen.

Die Zuster, haar zoo lief en waerd
 Als 't vrindlyk licht van bei hare oogen,
 Word (van de Hop te schelms bedrogen)

Van hare droetheit noit bedaart,
 Maar blyft heur haatlyke echt betreuren,
 Hoe de ander haar tracht op te beuren.

Spaar (zegt ze) eenmaal uw droef gefchal,
 En laat eens andre toonen hooren
 Dan die, uit uw verdriet geboren,

Met u doen fchreien berg en dal.
 De zon treed noit uit 's hemels deuren
 Of fchynt om uw verdriet te treuren.

Maar 't is niet dan vergeeffche trooft.
 De Nachtegaal, niet te bewegen,
 Zegt: Zuster, volg gy uwe wegen:

Men zal, waar 's hemels aanschyn blooft,
 Wat wraak daarover is genomen,
 Dat zielsverdriet in my niet toomen.

Kunt gy met myn' gefchonden echt
 In u de zufterkracht vergeten?

Die wond, waar 't hart van is doorbeten,
 Houd my aan de eenzaamheit gehecht;
 Daar zal ik steeds de Hôp ontwyken
 Die met ons beider eer ging ftryken.

* Houd zich dus 't Nachtegaaltje fchuil,
 't Zy 't zonnelycht heeft uitgefchenen;
 De fchaduw, aan het overlenen,
 De dagtoorts wekt, en blind den uil;
 Het Zwaluwtje, onder 't dak gezeten.
 Leert van den menfch zyn leet vergeten,
 Zegt dezer wyz den rouw vaar wel,
 Bedroefde, die, in 't hart geflagen
 Van zielsverdriet, uw beffe dagen
 Verslyt in eindeloos gekwel!

Het Zwaluwtje, zyn' rouw ontdeven,
 Nood yder op een vrolyk leven.

Wil Tifsis hof en menfch ontvliên
 Om met den Nachtegaal te treuren;
 Het Zwaluwtje, wel 't beft te keuren,
 Roept: Damon moet weer menfchen zien.
 Die de Eenzaamheit zoekt naar te jagen
 Beftaat niets dan zich zelf te plagen.

*Geen menfch van wat verdriet gebeten,
 Of leert noch eens zyn leet vergeten.*

DE

* Van deze Vogelfabel is de eigentlyke historie breeder te vinden by Ovidius in zyne Herschepping, waar Tereus, met Progne getrouwt, de zufter Filomele verkracht, die hier de Zwaluw is.

ZINNEPRENTEN.
DE DRONKAART EN ZYN WYF.

263

85

Quid non ebrietas designat. Horat. Epist.

*Wie van quâ gangen wort genezen,
Een Dronkert laat zich noit belezen:
Want Bacchus, hoe begaaft van geest,
Is minder te achten dan een beest.*

LXXXV. ZINNEPRENT.

Vergeefs tracht gy, verlegen Vrouw,
Den Dronkaart in zyn' rén te toomen:

Noit zal hy, hoe hy zich beschouw,
Tot dien gewenschten inkeer komen.

Kk 3

Wat

Wat monfter hem uw' fpiegel biedt,
 Door lift gefchildert, voor zyne oogen,
 Hoe menigmaal hy daar in ziet,
 't Heeft op zyn zinnen geen vermogen.
 Verander hem door 't konftig glas
 Vry in een' weerwolf, aap of tyger
 Of ruigen beer of bloode das,
 Of hoofdeloozen Venuskryger,
 Waar 't al voor fchrikt en loopen gaat;
 Hy wykt van Kittebroeders orden
 Niet af, wat kunft u koom te baat,
 Al deed g' hem zelfs een' Duivel worden.
 Heeft die inkankerende fmêt,
 Hoe vuil, hoe fchandlyk zy mag wezen,
 Die quâ gewoonte eens ploy gezêt,
 Zoo wacht noit hope van genezen.
 Gewoonte is fterker dan Natuur.
 Heeft die eens vafte plaats genomen,
 Dryf haar door water uit of vuur,
 Zy zal eerlang weer boven komen,
 Voor dreigement beducht noch ftraf.
 Wat fchrik of angft hem doe bezwyken,
 Hy spoelt ze met den wyn weer af,
 En laat de tucht zyn hielen kyken.
 Geen middel nader dan geduld.
 Al kreeg hem 't Naberouw te vatten,

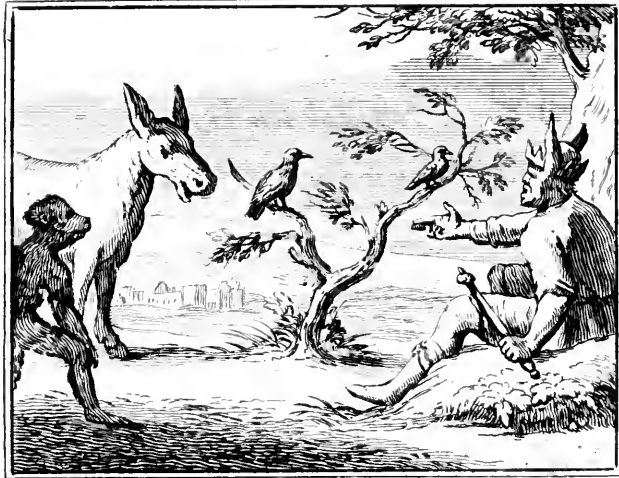
Gewoonte, hoe belaân met schuld,
Is toch genegen uit te spatten.
Hy, zwak en haast van geest ontbloot,
Red u eerlang door zyne doot.

*Hoe zoet oom Gerrit trok ten kryg,
Hy was zyn Vrouw een bitter vyg.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE EZEL, AAP EN MIDAS.

86

Terras Astrea reliquit.

*Sins ons de milde Astre verliet
Liept met de Konst en 't Regt in 't riet.*

LXXXVI. ZINNEP RENT.

W At Regters staan hier, om met hun zangkundige ooren
Den zang van nachtegaal en koekoek aan te hooren,
En over dat geding, daar yder zingt om pryz,
Een vonnis te uiten dat regtvaerdig luid en wyz?
De een is mejonker Aap en de ander sinjeur Ezel:
Die zegt: De koekoek mist in toon of maat geen vezel,
Maat

Maar is zich zelf alom gelyk: dat fpant de kroon-
 Regt zoo: zegt de Aap hierop: hy blaast den hoogften toon.
 Dus moet het (wien men daar tot Rechter toe wil kiezen)
 De Koekoek winnen, en de Nachtegaal verliezen.

Arkadie, waart gy van zulke Regters vry,
 De fchaal van Themis hield zoo dik geen eene zy.
 Wat fpind een boerfche hand al onbarmhartig garen!

'k Zal, zegt de Nagtegaal, dat nader doen verklaren:

'k Zie koning Midas gins aankomen: blyft wat staan.

Wy heffen andermaal voor diens gehoor eens aan.

Daar kreeg 't heelal, met dat zy aanhief, een nieuw leven.

Daar zag men de eiken en de dennen, opgeheven

Van vreugd, zich fchudden op dien zang, en in 't verfchiet

De Nimfen danffen op dat hoogverheven lied,

En Rodope en Parnas uitzien met gunftige oogen

Maar hoe zy doorfloeg, en al 't woud hield opgetogen,

En des, naar alle recht, staat maakte op den laurier,

Hier zat al wederom een Ezel aan de Lier,

Die 't aan den Koekoek gaf, als de andere, gewonnen.

Toen fprak de Nachtegaal: Noit zou 'k gelooven konnen

Dat dus natuur en konft door u zou zyn belaagt,

Zag ik niet van naby welke ooren gy meê draagt.

Dwaas is hy die zyn' zang (fchoon voor volmaakt gekoren)

Ten dans leid op de maat van Midas ezelsooren.

Want hoe hy die bedekt met opgefierden tuyt,

Noch kyken ze om zyn kroon van alle kanten uyt.

'k Ben bly dat ik van u, als de andre, ben verwezen,
 Want zoo 'k van Midas en zyn' aanhang waar geprezen,
 Ik zou vol vrees zyn dat Minerva my doemen zou.

Zoo kykt, ô Dafnis, de Aaphier daaglyks uit de mouw.
 Dus laat het u noit aan de koude kleedren raken
 Hoe † Bouwe en Meewis, of wel oom Sintjuin u laken!
 Want wiert uw zang of dicht van dat Geschoor geroemt,
 't Wierd van verstandigen en wyzen wis gedoemt,

† Bouwe, Meewis. *Bavius, Mevius.*

*Hoe volmaakt uw recht mag wezen,
 Alle vinnis staat te vreezen.*

82

Honores mutant mores, sed raro in meliores.

*Mer kent geen man uit leer of leven
Voor hem 't geluk heeft opgebeven.*

LXXXVII. ZINNEPRENT.

HOe * Sixtus, eer de pauselyke kroon
Zyn schedel drukte, aan 't aaklig ryk der doon
Eer schein gewyd dan aan 't Romeins gebied,
Verzwygt ons het verhaal zyns levens niet,
Maar maalt 'er wel met een omstandig by,
Hoe ongeneigt hy schein naar heerschappy,

L 1 2

En,

De vyfde.

En, van de pracht der werrelt afgescheurt;
 Hy egter, toen de staf hem viel te beurt
 (Waaraan hy was gekomen als een lam)
 Zoo dra hem 't volk op 't Vatikaan vernam,
 De schapevacht afwierp, en wierd een Leeuw.
 Zoo speelt (als dacht de Guit aan Sixtus eeuw)
 Een Monnik hier, op heerschappy verzot,
 Gelykerwys met zyn onzeker lot.
 Dees Knaap, die op den ledigstaanden stoel
 Der hooge Abdy den mond maakte in 't gewoel
 Der dringende en hoogstbiedende offerschaar,
 Beloofde (als waar hy van den hemel daar
 Gezonden om der kerke een stut te zyn)
 Dat hy den noodt zou strekken brood en wyn
 En manne en dauw, waar zich 't benaude hart
 Bevinden mogt in prang van bittre smart,
 Indien men hem tot Abt van 't klooster koos.
 Behoefte zou opluiken als een roos.
 Wyl hem noit zucht den geest zoo had geveid
 Dan die zich maakt tot yders dienst bereit.
 Waarom uit hem geen Abt moest zyn verwacht
 Maar ABBAS; dat is, vader, min op magt
 Dan liefde tot zyn kinderen gezet.
 De geestlykheit, gelokt van 's hemels wet,
 En 't rigtsnoer van 's mans leven derwaarts heen,
 Gelyk hy toonde in vierige gebeên

Waar 't Monniksheir, geblind door dezen trek,
 Hem zag, als met Gods mond in stil gesprek.
 Het deuntje van den schalken Vinkeman,
 Als 't vogeltje dryft om zyn netgespan,
 Gelokt door 't zoet van zyne toverfluit,
 Wyft hier de zaak op 's Monniks wenschen uit,
 Die door 't vernis van zyne huichlary
 Dus meester word der hooggeëerde Abdy.

Maar hoe bequam die keur de kloosterfchaar?
 Hy, nu gewyd tot prins van 't hoog altaar,
 Sprak, waar de noodt om hulp voor hem verscheen:
 Geen Monnik maak zich met den Abt gemeen,
 De stoel der Kerke, aan ons gezach betrouwt,
 Lyd van de Cél geen lastig onderhoudt.
 Gehoorzaamheit past u, ver van geschil,
 Ons 't heerschen en gebièn naar eigen wil.
 Dus ga maar heen, en let op eed en plicht.

Toen riep 't Convent, van blinden waan verlicht:
 De mensch wort wel verandert van figuur,
 Maar geene magt verandert de natuur.

*Als niet komt tot iet
 Is 't allen mans verdriet.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
EEN BOER MET ZEVEN TWISTENDE ZONEN.

88

*Concordia res parvae crescunt, discordia
maximae dilabuntur.*

Eendragt maakt magt.

LXXXVIII. ZINNEP RENT.

GEzegende Eendragt, waardig by
Een' bondel pylen vergeleken,
Geen Hydra zal de banden breken
Die u vast fluiten zy aan zy.
Laat vry alle opgeprest geweld
Hier tegens hals en kop opsteken;

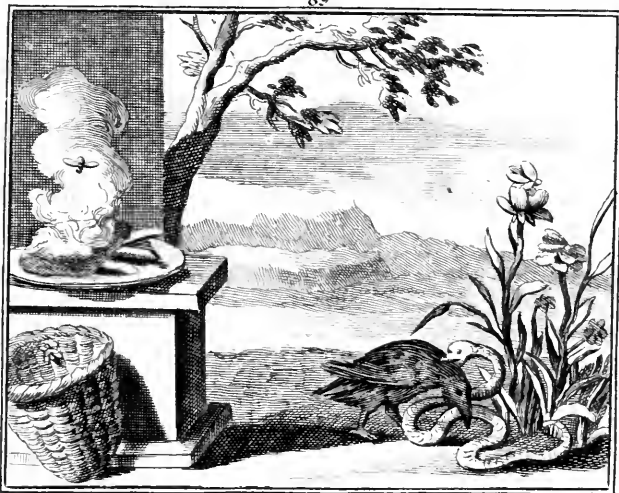
't Zal door dien ysren muur niet breken
Zoo lang ge elkandren dus verzeld.
Maar wort de band dier zeven pylen
Gebroken en gefcheurt vaneen,
Flux valt uw hooge magt daar heen.
Mist zy deze onverwrikbre stylen,
Zy valt door 't missen harer kracht,
Een enkle pyl, dier hulp verfsteken,
Is ligter met de hand te breken
Dan zyne aaneen verknochte magt.
Geen paerd laat zich den staart ontrukken:
Waar die zich dus te samen fluit:
Maar trekt men hair voor hair daar uit
Dan kan dat opzet ligt gelukken.
Zoo gaat het met den pylbos ook.
Zoo lang die dus blyft saam gebonden
Wort hy door geen geweld verslonden,
Maar acht alle aanval wind en rook.
Leert dit een Boer zyn zeven Zonen,
Terwyl zy twisten met elkaar
Wie dit of dat zal nemen waar
Om best byeen te blyven wonen,
Terwyl dat eindeloos geschil,
Die tweedragt en dat staag krakkeelen,
Hun morren doet om 't staag smaldeelen,
Tot dat zy volgen 's vaders wil?

Wat:

Wat heeft een vry gewest te schroomen,
 Op 't licht der Zevenstar gebout,
 Zoo 't zich dierwys gesloten houd
 Van geene tweedragt ingenomen?
 Geen Eensgezintheit wort ontlyft
 Zoo lang zy sluit de tweedragt buiten.
 Haar schotdeur, door geen list te ontsluiten,
 Maakt dat haar welvaart boven dryft.
 Had op deze onverwinlyke ermen
 De Leeuw van 't vrygestreên gewest
 Zyn' hooggerezen muur en vest
 Dierwys niet weten te beschermen
 Toen 't Fransch en Britsch gewelt hem neep,
 Lang had hy, onder 't puin begraven,
 Zyn nestgezin gezien tot slaven,
 Gemuilband aan de roede en zweep.
 Houd Eendragt, zyt ge u zelf genegen.
 De Hemel schenkt geen grooter zegen.

*Geen duivel overwint
 Gebroeders, eensgezint.*

DE BYE IN DE BLOEM, DE Vlieg IN DEN HONIG,
EN DE RAVE MET DE SLANG.

Impia sub dulci melle venena latent. Amor. Ovid.

*Wacht uit quâ neiging geen belooning ;
't Fenyn schuilt in den zoeten boning .*

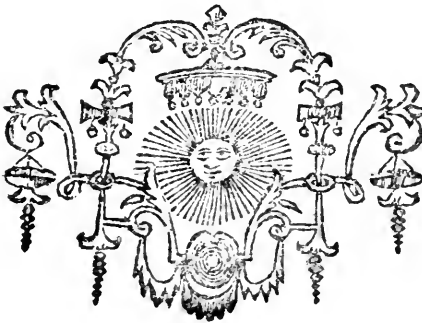
LXXXIX. ZINNEPRENT:

LAat u de Wellust niet bekoren
Op welke zoetigheên zy nood:
Hoe zy u streelt , gy gaat 'er door verloren .
In 't schynschoon steekt niet dan verderf en doot:
Want op wat zekerheit gy 't zekerst waand te kiezen
Gy zult 'er doch u zelve in verliezen .

Zoo deed de Vlieg, die onbelaân
 Zich in het honigvat vermeidde
 En, om haar' lust ten vollen te verzaân,
 Van daar niet, met wat ernst gewaarfchout, fcheidde
 Voor zy, met poot en vlerk in 't zoet dat haar verried
 Wel vast gekleeft, daar in het leven liet.
 Toont dit, hoe dwaas zy zich vergeten
 Die, aan het likkepotje vast,
 Niet rusten voor zy, gansch terneër gefmeten,
 't Zeil ftryken, door hun gulzigheit verrast?
 De Honigby had van geen beter lot te roemen,
 Die, door den fmaak van een der zoetste bloemen:
 Verrukt, daar in haar' wensch genoot
 En zuigen bleef tot de avond daalde,
 Waarmeê de bloem hare open bladen float,
 En op de Bye aldus haar schâ verhaalde,
 Die, nu gekerkert in het midden van de blaân,
 Het leven liet, van Venus bloem verraân.
 Kan dit de harffenen niet flypen
 Van hun, die Bagchus of Sileen
 't Hart geven, of aan Venus zich vergrypen,
 Die voor een kort vermaak fchenkt lang geweent?
 Dat die eens tellen gaan hoe veel 'er door het plukken
 Van hare vrucht thans springen gaan op krukken.
 Dat de onverzade gulzigheit
 Zoo min als de andre is te vertrouwen,

Maar dat gedrocht zyn eigen straf bereid .
 Is uit de Rave en Slang hier te beschouwen ;
 Die van het Slangevlees uit krielen lust geuod ,
 Der wraak ten zoen , wort van 't Serpent gedoodt .
 Des sprak ze op 't ende van haar leven :
 'k Heb dit verdient : ik ben dit waerd .
 Wat zyn ze dwaas die zich dus overgeven !
 De holle keel verslind 'er meer dan 't zwaerd .
 Dat voelen ze die , als de hongerige Raven ,
 Niet rusten voor zy dus zich zelf begraven .

*De wellust geeft een zoeten smaak
 Maar is den mensch een duur vermaak .*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE VERWEZEN SLAAF, OLIFANT
EN KONING.

Interea fiet aliquid O chi ha tempo ha vita.

*Tyd gewonnen , veel gewonnen ,
Waar het vlas dient afgesponnen .*

XC. ZINNEPRENT.

WEES noit wanhopig, wat gevaar
U dreigen mag op 't lyf te komen!
Geen druk, geen onheil valt zoo zwaar,
Of word door list wel wechgenomen
Of van zyn grootste kracht ontbloot,
Wort maar wat tusschentyd gewonnen.

Schoon!

Schoon gy verwezen zat ter doot,
 Tyds uitstel zoude u redden kunnen.
 De tyd, vol wisselvalligheên,
 Geeft ligt een ommekeer van zaken,
 Waardoor men, van wat angst bereên
 Van doot of kerker, vry kan raken.
 Al moest ge zelfs een Olifant
 Op lyfsverbeurte leeren spreken:
 Men zag, bood slechts de tyd de hand,
 Den strop u van den hals gestreken:
 Dat een verwezen Slaaf hier toont;
 Die, ter behoudnis van zyn leven,
 Den Koning tot dat opzet troont,
 Mits hem word tien jaar tyds gegeven.
 Want (zegt hy) 't ware te ongemeen
 In 's werrelts wisseling van zaken
 Dat wy, hier met ons drien byeen,
 Dien tyd te boven zouden raken,
 Bevryt van dat 'er iemand storf
 Of zyn gezondheid quam te missen,
 Of eenig ander lot verworf,
 Eer te verkrygen dan te giffen.
 Want wentelt die, wien 't vleyd of spyt,
 Hier menigmaal het onderst boven?
 't Is wis, dat deze tusschentyd
 Een onzer 't leven zal ontrooven:

En dan heb ik aan 't recht voldaan.
 Want sterft de Koning, 'k ben behouwen;
 Sterf ik, geen halsrecht zal my slaan;
 En sterft dit Beest, myn hoogst vertrouwen,
 Zyn doot maakt my van banden los.
 Want is dat van Natuur besteken,
 Hier zoo te duchten als in 't bosch,
 Kan ik hem ook niet leeren spreken;
 En 't een of 't ander zal gewis
 In zoo veel jaren tyts gebeuren,
 Waardoor ik loop de halsstraf mis,
 En dat 's genoeg om niet te treuren.
 Des gaat 'er een van drien maar schoot
 (Waaraan ik ligt geloof kan geven)
 Ik sterf geruſt myn eigen doot
 Of ik geniet een ſtrafloos leven.
 Wie weet (gebeurt 'er zoo ligt iet)
 Wat in dien tuſſchentyd geſchiet!

*De wanhoop moet noit man van geest bevangen,
 Al waar hy zelfs verwezen om te hangen:
 Dat zien we aan dezen Kampioen.
 Een oogenblik kan wondren doen.*

ZINNEPRENTEN.
DE VOS EN HOUTKLIEVER.

279

Non verbis, sed rerum testimoniis opus.

*Geen praatjes gelden in den noodt:
Maar hand aan 't werk weerstaat de doot.*

XCI. ZINNEPRENT.

Vertrouw ze noit die uit geveinst medogen
U vleien en verraden met hunne oogen.
Een dieffche Vos, door't onverwacht geluit
Van 't jagtgeschal gejaagt ten velden uit,
Heeft, door den angst en blinden schrik gedreven,
In't schut van een' Houtkliever zich begeven.

Daar

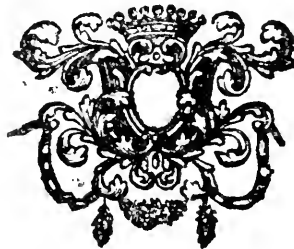
Daar schuilende, bad hy den man, hem niet
 Te ontdekken, maar te bergen, onverspied
 Van 't Jagtgezin dat gins quam aangestoven.
 'k Zal 't doen, zegt die. maar onder dit beloven
 Quam daar verhit de Jager aangezet:
 Die vraagt den Boer, naar 's weimans recht en wet,
 Of daar geen Vos by hem was ingelopen?
 Neen, zegt de Schalk; dat wild is u ontkropen.
 Maar wyl hy dus den Vos ten voordeel' sprak,
 En naar zyn woord quanfuis het Dier verftak,
 Betoonde hy niet duister zyne logen,
 Maar wenkte zelfs den Jager met zyne oogen
 Waar 't schaadlyk Beest zich schuil hield in zyn hut;
 Als met zyn hand door wien het was beschut.
 Doch deze, niet gevat op zulke talen,
 En yvrig om hem echter te achterhalen,
 Ging, zonder meer te vragen, op dat woord
 Verzonden, met zyn Jagtgespan weer voort,
 Den Vos ten troost, door zyn vertrek behouden.
 Nu ziet ge, wat van vrienden en vertrouden
 De hulp vermag in 't nypen van den noodt.
 Heb ik u hier geborgen voor de doot,
 Vosneef (sprak de Houthakker toen) by leven,
 Gy moet my ook behoorlyk bergloon geven,
 Als zynde dit nu 't minste van uw' pligt.
 'k Zou, zei de Vos, dat doen, was uw gezigt

Geweest gelyk uw woord . maar uw valsche oogten ,
Waar door ge my hebt als een schelm bedrogen ,
My hadden voort gewisselyk verraân
Had Dommekracht hun wenken slechts verstaan :
Want ik heb niet alleen , hoe diep gedoken ,
De woorden hier gehoort , van u gesproken ,
Maar ook uw hand- en ooggewenk gezien ,
Waardoor ge my getracht hebt te verspiên ,
En ik u heb gelyk de pest te schouwen .
Maar even als ik ben door u behouwen
Zal ik , heb maar een' korten tyd geduld ,
Uw hoenderkot betalen deze schult .
Dus fluit , ô Guit ! waerd aan dien boom gehangen ,
De Vinkenman om 't vogeltje te vangen ,
Totdat het valt in zyn gespannen net ;
Gelyk de strik , my hier van u gezet ;
Niet door uw hulp , gelyk ge roemt , ontkomen ,
Maar 's Jagers dom begrip , geen' Vos te schroomen .
Dus kryt , wanneer hy hongert , om zyn' wil
Te erlangen , aan den Nyl de Krokodil ,
Dat roofziek beest , gevloekt aan stroom en wegen ;
Als of een kind , om 's moeders borst verlegen ,
Te schreien lag in 't opgeschoten riet ,
Waar uit hy legt te loeren onverspied
Wat mensch of dier 't geschrei te hulp mag komen .
Verschynt 'er een , flux schiet hy uit de stroomen

Hem toe, en vat en sleept hem in den vloed,
Tot hy zyn' balg heeft met dien roof gevoed:
Het recht bedryf der schelmsche huichelaren,
In u te zien, die 't my dus dacht te klaren.
Die Vinkeman, die Krokodil zyt gy,
Gebleken aan uw snoô verradery,
Waardoor ge my getracht hebt te bederven,
In plaats van my te hoeden voor zulk sterven:
Terwyl ge zulk een doen quansuis vervloekt,
Die op dezelve wyze uw voordeel zoekt,
Te zyner tyd, gelyk ik zeg, te wreeken.

Deur ging de Vos hier mede, en liet een teeken
Aan al wat voor de jagt verschrikt in 't woud,
Dat op zyn woort geen huichlaar dient betrouwt.

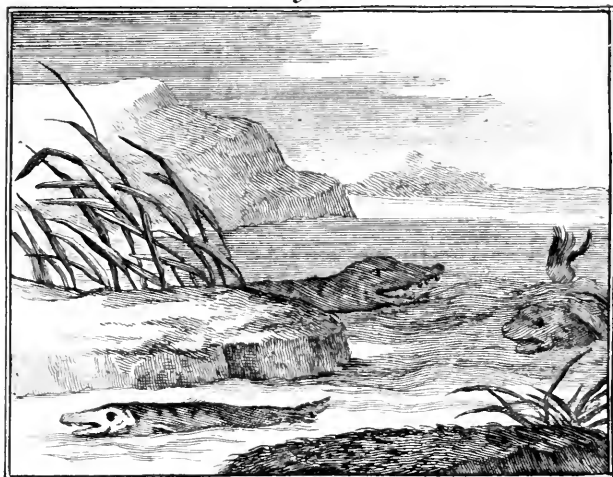
*Als 't loopen voor stilleggen,
Zoo ver gaat doen voor zeggen.*

ZINNEPRENTEN.
DE GESTRAFTE SNOEK.

283

92

*Plures arrogantia quam desperatio perdit,
vana sine viribus ira.*

't Hoogmoedig brallen
Is 't naast aan 't vallen.

XCIJ. ZINNEPRENT.

DE Snoek, hier in den stroom gewond
Door Haye en Bruinvis te brav eeren,
Kan alle rustverstoordero leeren,
Hoe dwaas hy steunt op hand en mond
Die, om dat hem de kleinen vreezen,
Ook poogt der grooten schrik te wezen.

N n 2

Dez

Deze onverzade Waterplaag,
 Van'ouds een Vyverwolf geheeten,
 Had zoo veel kleinen Visch verbeteret
 Dat elk hem vlood, hoe loom en traag
 En magteloos om 't beest te ontduiken,
 Wyl 't meer verslond dan de open fuiken .

't Gevreesde Dier, hierop vol moest
 En waan om hooger op te streven,
 Verliet den zoeten watervloed
 En ging zich t' zeewaard in begeven,
 Om in dien ongemeten plas
 Ook eens te toonen wie hy was .

Maar hoe't zich daar voor hem liet vinden,
 Vernam de Vischopslokker gauw,
 Toen hem een Hay, tuk op verslinden,
 En Bruinvisch, voor geen' Snoek in 't nau,
 Zoo vinnig in de zyde grepen
 Dat hy 't nau binnen wist te slepen .

Dus weder in den verschen stroom
 Geweken, met het lyf vol wonden,
 Waaraan hy lag byna verslonden,
 En merkende, hoe vry van schroom
 De kleine visch hem nu begekete,
 Die hem voorheen tot spys verstrekte,

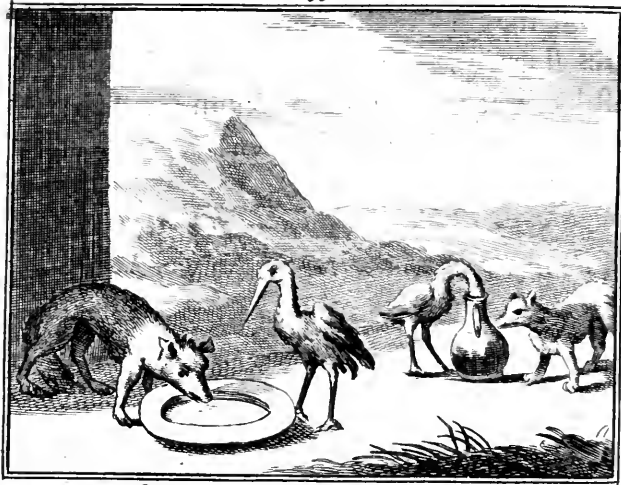
Riep

Riep hy , in 't prangen van dien noodt :
Dat ik te hoog heb willen streven
Dat kost me nu het dierbaar leven .

Dus stervenze een verachte doot ,
En stikken aan vergulde brokken
Die alles trachten in te slokken .

*'t Is dwaas in moedwil op te steken
Als daar de krachten toe ontbreken .*

Justice me fraus est concessa repellere fraudem.

*Hoe zich de Spotter ook verblyd,
Hy krygt zyn' loon al op zyn' tydt.*

XCIH. ZINNEP RENT.

Die iemant quaat doet en hem noch bespot daar by,
Zal van zyn wanbedryf de wraak niet ligt ontloopen.
De Vos, in 't woud berucht voor een doornaaide pry,
Legt uit haar snood bejag hiervan het boekjen open.
Maar als men 's werrelts doen daaruit wil gadeslaan,
Wat zyn ze schaars die niet dezelve gangen gaan!

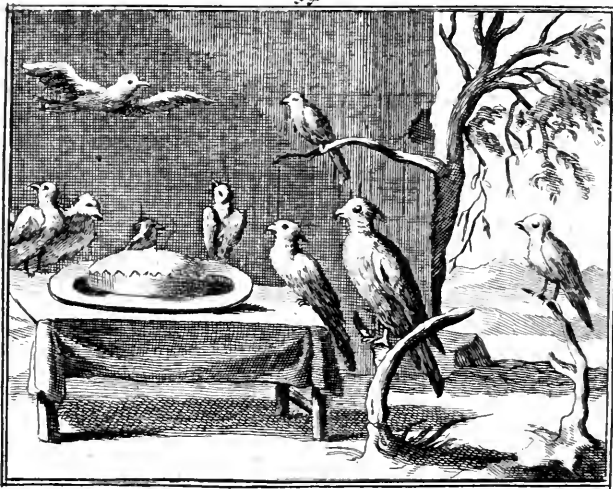
Dees Woudbelaagster, tuk op elkeen te begekken,
Dacht by zich zelf: Nu moet ik Govert eens betrekken,
Daar

Daar zy den Oyevaar, op kikkervleesch beluft,
 Zag treden langs den floot, haar 's schalkheits onbewuft.
 Zy nood hem vrindelyk by haar te komen eten.
 Goet, zegt de Langbek: 'k neem dat aan niet te vergeten,
 Maar u te komen zien op 't vrindlyk middagmaal.
 Hy kwam; maar nimmer zoo gefopt op een onthaal:
 Want, daar hy hier zyn net heel wel dacht uitgeworpen,
 Vond hy een' fchotel, plat van bodem, om te florpen,
 Vol vleefchnat opgedift, waar af onze Oyevaar
 Niets had te bet, hoe hy ook pikte hier en daar.
 Dus ftont hy daar by met zyn' langen fneb te kyken
 Gelyk de Pokarts by 't uitdragen zyner lyken,
 Door zyn bedorve konft gezonden naar beneên:
 Terwyl de fchalke Vos ging met al 't vleefchnat heen.

Hier ftont oom Kool en keek. maar hy, dus afgebeten,
 Noodde op dezelve wyz' de Vos by hem ten eten;
 Die quam. maar toen zy weer aan 't likken dacht te gaan,
 Vond zy een lange fles vol melk en brokken ftaan.
 De Vogel ftak zyn' bek hier in naar zyn genoegen,
 En riep de Vos vast toe; zy zou zich daar naar voegen.
 Kunt gy uw' kop, fprak hy, daar dus niet fteken in,
 Dat is myn fchult niet. elk houd huis naar zynen zin.
 Hebt ge andren dezer wyz' tot uw vermaak beledigt,
 Uw eige vond heeft van uw quaatdoen my verdedigt.

Die anderen brengt in 't verdriet

Beklaag zich hunner wrake niet.

Mors in olla.

*Geen arger gedrogt, geen boozer feyn,
Dan vriend te schynen en vyand te zyn.*

XCIV. ZINNEP RENT.

W At is hy grof en onbedacht
Die, daar hy vreedzaam leven kan,
Zyn lyf vertrouwt aan een' tieran,
Berucht door zyn gevreesde magt!
Want hoe zulk eene u drait op zy,
Hy loerd noit dan op schelmery.

De Heerschezucht, op dat oogmerk uit,
 Daar twist ryft om het hoog bestel;
 Verkrygt dat door de leeuwenhuid,
 Of door het listig vossenvel.
 Maar hoe die hachlyke uitkomst slaagt
 Heeft menig zich te laat beklaagt.
 Hier legt, door vrindschapschyn bekoort,
 De Vryheit in haar magt geknot,
 Gemartelt op het hoffschavôt
 Of onder 't feestbanket vermoort.
 Daar valt, ten plaag van stad en land,
 De hoed en speer haar uit de hand.
 Best daarom (dat wel 't veiligste is)
 Gebleven by zyn wet en lôt.
 Want hoe de schynvriend nood ten disch;
 De doot zit altyd in zyn' pôst.
 De goude schotel, waar ze vryd,
 Bedekt het doodlyk akonyt.
 Had dit de onnoosle Vogelschaar,
 Welke op des Giers Geboortetaart
 Zoo vrolyk hier by een vergaart,
 Wel overwogen met elkaar
 Eer elk zich hier dus vinden liet,
 De Neêrlaag zong hare uitvaart niet.
 Maar, door de Vleyery verraân,
 Met aanbôd van een vréverbond,
 Dat noit bescherming zou ontstaan
 Wat Baatzucht naar heur welzyn stond,
 Mits zy den onverwonnen Gier
 Bekroonde met den staatlaurier;

Viel zy, betrouwende op dat woord,
 Zoo dra hy voogd wierd van de wet,
 In 's vogels loos gespannen net
 Daar 't al den onverzoenbren moord
 Ten roof viel wat aan 't schynverbond
 Zich had verknôgt met hand en mond.

Uit had de Vryheit: en het woud
 Weergalmde na dit feestgeschal
 Niet dan van gruwlen, jong en out.
 Zelfs stroide door gebergte en dal
 De logenfaam, dat dit geweld
 Door 't Voglenheir zelf was bestelt.

Men had den Gier voor een tieran
 Gescholden, en vol euveldaân
 Dien vorst nar 't leven zelfs gestaan,
 Hoe streng verboôn op boet en ban.
 Wierd des het quaat met quaat betaalt,
 Men was in 't feit slechts achterhaalt.

Bezoekt, ô Vogels, vry vanaart,
 Zoo lang ge u zelf bedropen kond,
 Noit Gier op zyn Geboortetaart!
 Hy is uw vyand in den grond.
 En zulk een, door u zelf verhoogt,
 Is te gevarelyk een voogd.

Wie niet begrypt wat dit wil zeggen

Miz 't van den Gier zich uit doen leggen:

DE KAWOERDE EN DADELBOOM.

25

Quod cito fit, cito perit.

*Het prachtig Rome blinkt wel prat:
Maar Duuren is de schoonste stad.*

XCV. ZINNEPRENT.

WIE GRUNNUS in zyn klead van staat beschouwd,
En daarom 't lot mistrouwt,
Als of het, wars van 's werrelts trooft en hulp,
Een' Ezel stak in 't sulp,
En kleadde een Sim in vorstelyk gewaad,
Ten spot van stad en staat,

O O 2

Om

Om dat de Deugt door deze onheblykheên
 Veracht ſchynt en vertreên ;
 Wyl GRUNNUS waan en winderig gedrag ,
 Vol ingebeeld gezach
 En mogendheit , ſtads eerſt fatſoen , hoe hoog ;
 Gezeten , ſteekt in 't oog ,
 Daar hy , gelyk gekropen uit het ſlyk ,
 Zich vind van arm , nu ryk ,
 Door tyd nog vlyt , maar 't lot dus opgejaagt ,
 Elk met zyn byzyn plaagt ,
 Als waar de Deugt by hem maar apenſpel ;
 Begrypt de zaak niet wel .
 Het kan der Deugt niet deeren , dat een zot ,
 Geſtreelt van zyn Marot ,
 Zich zelve vleyt en kittelt in zyn' waan ,
 Of wyzen durft verſmaàn ,
 Daar hy op zyn geroofde goudmyn zit ,
 Op zotten lof verhit .
 Een adderſlang , gekropen uit een pier ,
 Kent noit zyn herkomst hier .
 Zoo kent een Niet , geklommen tot een Iet ,
 Uit waan zich zelve niet .
 't Verworpen zaad , tot ampt of ſtaat gebragt ,
 Miszaakt ſteeds zyn geſlagt .
 Verhef een ſlaaf , hoe nederig hy ſchyn ,
 Hy zal noit anders zyn .

Het zaad, dat voor zyn' tyd in vrucht uitbot,

Is voor zyn' tyd verrot:

Gelyk ons de Kawoerde hier verbeeld,

Waar GRUNNUS geeft in speelt.

Deze, aan den voet eens Dadelbooms geplant,

En flux in hooger stant

Gerezen dan de Dadel zelf, vroeg zy

Dien Boom uit spotterny

Wat jaartal hem tot deze hoogte had

Gebragt, die zy bezat.

En, hoorende van meer dan hondert jaar;

Riep zy met luid gebaar:

Dan komt my, wat ge u ook laat dunken, hier

Voor u de boomlaurier,

Die, minder dan in hondert dagen, my

In hoogte u zie voorby:

En dat ik daardoor waerder dien geschat

Is hier haast uitgevat.

De Dadel zweeg en spotte met haar' waan.

Want toen de Herfst quam aan;

De ryp en kou met haar verottend nat

De wortels had gevat,

Waar door de droogte ook de Kawoerde ontbrak,

Viel zy, van voet te zwak,

Ontwortelt met haar' stam op de aarde neêr,

En sprak: Ik geve u de eer.

Gy wint het, want vermogen gaat voor waan.

Dus zal het GRUNNUS gaan,

Want komt 's lands opzicht eens zyn doen te ontleên;

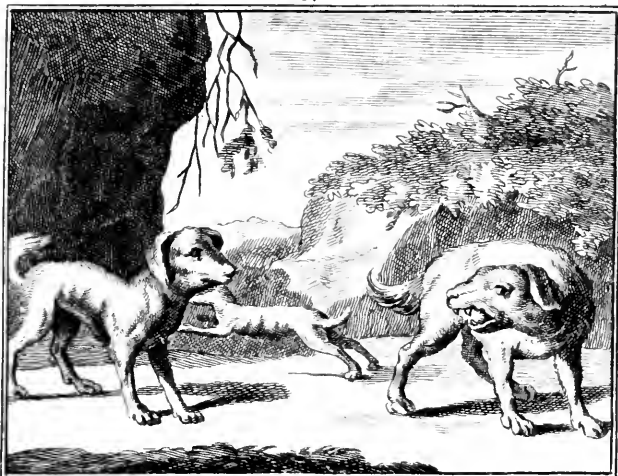
Daar meê gaat GRUNNUS heen.

Wel zegt het lot:

Vroeg ryp vroeg rot.

DE VLUCHTENDE EN STAENDE HOND.

Tu ne cede malis sed contra audentius ito. Virg. Æneid.

*Vlie voor de moedwil niet, maar sta
Haar tegen, wen ze u kom te na.*

XCVI. ZINNEPRENT.

HOe haast voelt zich de wrôk bedaren!
Hoe hevig dat ze ook bruld en woed,
Wanneer zy wederstant ontmoet,
Bereid haar in den schild te varen,
Flux zakt de moed; en 't driest geweld,
Waar meê ze in 't eerst quam uitgeschoten,

Of 't al met open muil en pooten
 Door haar moest zyn terneêr geveld,
 Verdwynt, en laat zich zien noch hooren.
 Wort zulk een netelig gebroet,
 Altyd beluft op weerloos bloet,
 Dus best de ruige lok geschoren,
 Zoo heeft de prentkunst niet gedwaalt
 In hier twee Honden te vertoonen,
 Die brullende malkaar verschoonen,
 Hoe kampens reede ook afgemaalt:
 Want dat die wrok geen hooger woede
 Verwekt, en hun niet helpt aan een,
 Ontstaat uit de verscheidenheên
 Van hunnen aart, niet eens van moede.
 De een, vredig en gewoon te vliên,
 Wat heet gebakerde, aangestoven,
 Hem op te komen dreig van boven,
 Gaat door, en laat geen tanden zien
 Voor hem de noodt dringt om te kyken:
 Dan staat hy als een Batavier,
 Voor schoot noch 's vyands moordrapier
 Beducht, waarvoor de blooden wyken:
 Gelyk hy, stout op zyn gebit,
 Zich hier vertoont: daar zyn bestoker
 Nu geen en pyl heeft op zyn' koker,
 En hem als om den vrede bid.

Zoo staan, wanneer men hun valt tegen,
De Blaffers met gesloten muil.

Als 't hondje byt gaat moedwil schuil,
Hoe trots op zyn' getrokken degen.

Ontmoet ons dit in 't domme vee,
En wyten we die quâ manieren
Den aart der redenlooze dieren!

Wat mensch sleept deze vlek niet mee?

Wien zou 't, die alles hier liet sleuren,
Doch beter gaan wanneer de nyt

Op haar scheurzieke tanden byt?

Wien zou die Hydra niet verscheuren

Wierd zy met onversaagde hand,
Van geen Windbrekers af te stooten,
Niet stout weer in haar vlerk geschoten

En dus gehouden in den band?

't Bleef al in angst voor haar bravade.

Nu duikt ze, uit vreez voor ongenade.

Die alom het schaap wil beeten

Wort haast van den wolf verbeteret.

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
VAN DEN STARREKYKER, WICHELAAR
EN TOVERESSEN.

Incantamenta sunt muliercularum figmenta.

*Te hoog gevlogen,
Te laag bedrogen,*

XCVII. ZINNEP RENT.

W At maakt dit volk hier een misbaar?
Eik schynt in zyne rust gesteurd
En slaat de handen van malkaar
Als of 'er ware iets vreemts gebeurt.
Geen wonder; ieder staat verstemt
Van 't geen hem deze man vertelt.

Kyk.

Kyk (zegt die) hier een zeldzaam ding!

Een Man, in geest en kunst zoo hoog
Dat hy den heelen hemelkring

Doorwroet met zyn wiskunſtig oog,
Valt, daar hy 't rond des aardbols meet,
En in 't geftarnte zich vergeet

Om yders nootlot te verſpiên,
Terwyl hy door de wolken kruipt,
Daar in de haven, en verzuipt.

Wie heeft oyt grooter gek gezien?
De Vent, op 't hemelsche afgerecht,
Ziet niet wat aan zyn voeten legt.

't Gaat hem gelyk den Wigchelaar,
Die, t'wyl hy yders lot voorſpelt
En, wat elk zal gebeuren, meld,

De tyding krygt met luid misbaar
Dat al zyn huisraad is gerooft.

Want, zoo als hy dat eerſt gelooft

En daarop aan het kermen ſlaat,
Roept hem dus mede een ſpotter toe:

Maakt u dit zoo verlegen, Maat,
Die weet, op welk een' tyd, en hoe

Ons dit of dat gebeuren zal,

En wiſt ge niet van dit geval?

Zoo zyt ge een Weetniet, blind en dom.

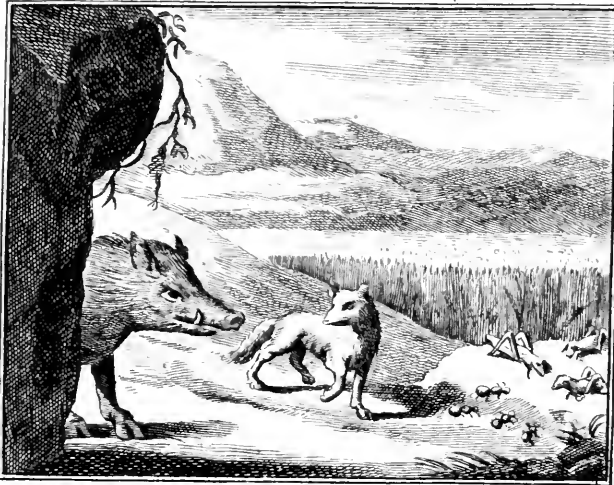
Want die voor zich geen wysheit heeft,

Maar wel voor andren, waar hy kom,
 Bezit een konst daar niets aan kleeft.
 Waar de uwe des voor dient gekeurt
 Ziet gy aan 't geen u hier gebeurt.
 Zoo blyft door ligtgeloovigheid
 En 's menschen diepgedronken waan
 Des Handbekykers konstgreep staan.
 Zoo wort een Hex ter straf geleid
 En voor een toveres verbrant,
 Door droom en waan, hun ingeplant.
 En of de rede daar voor vecht,
 En roept: Verstont zy tovery,
 Zy toonde dat haast aan 't gerecht,
 En toverde zich zelve vry;
 En: Wee! den genen dan door wien
 Dit onrecht haar quam te geschiên:
 Dat geld niet: harffenschildery,
 Uit papen- of ouwyven droom
 Geboren, kent noch maat noch toom.
 De werrelt, in die razerny
 Verzopen, gaat, hoe omgezet,
 Zoo min als de Ezel uit haar' tred.

*Wonderfpoek en tovery
 Ouderwyben droomery.*

'T WILD ZWYN, DE MIEREN
EN SPRINGKHANEN.

98

Tempore Pacis de Bello cogitandum.

*Noit nutter aan den kryg gedacht
Dan als de vree zit in haar kracht.*

XCVIII. ZINNEPRENT.

Wie op geen wapen denkt voor hem de kryg verrast
En te overrennen dreig met zynen wagens
Zal zich te jammerlyk dier zorgloosheit beklagen.

Hoe ver ons Leewendal door zulk een blind vertragen
Voorheen verzeilt is, en in wat gevaar gebragt,
Getuigt het * Jaar, aan 't welk met schrik noch wort gedacht,

P p 3

't Op-

't Oproerig Jaar, waerin het alles schein verloren,
 Door zulk verzuim, hoe lang gewaarschouwt van te voren.
 Waarom geen heerschappy in lof zich zoo verhoogt
 Dan die in stillen vrede op 't vuur des oorlogs oogt,
 Om, op alle onweer reede, uit welken oord te vallen,
 Den storm te keeren en te houden van haar wallen.

Dat leert het Woudzwyn, ons ten voorbeeld hier gezet,
 Dat, van geen jacht gedreigt, zyn stompe tanden wêt,
 En daar niet uitscheid voor ze in staat zyn van verweeren,
 Om op dat scherp gebit den jager te braveeren,
 Wanneer het jagtgeschal al 't boschgedierte ontroert,
 En Wind en Brak om 't felste op dolle wiltvangst loert.
 Wyz is hy (riep het tot den Vos, hier vluchtens reede)
 Die zich ten oorlog rust in 't lief bezit der vrede.
 Roep, overrompelt, om een' schutsmuur in den noodt!
 De vyand heeft u wech eer ge uw geweer ontbloot.
 Wy heugen 't, en het zal den Nazaat uitzien leeren.
 De Leeuw, de wacht vertrouwt, zal 't slangenhol wel keeren.

Nam 't Springkhaans wuft gebroet zulx als de Mier in acht,
 Daar 't in het zomergroen zich bakert, speelt en lacht
 En zingt en quinkeleert, in weelde niet te toomen,
 Als of 'er na die vreugt geen droefheit stont te schroomen,
 En nimmer Winter, zyn verderf, voor handen was,
 Het sprong en huppelde zoo zorgloos niet door 't gras,
 Maar luisterde naar 't geen de Mier het preekt te voren.
 Doch hoe die Vroede, hem ten nutte, zich laat hooren

En toeroept: Maak by tyds u hopen; spaar uw graan
 Voor hongeriger lucht als koude en rimpel slaan:
 De Herfst en Winter staan den Zomer kort te volgen.
 Dan vriest de stroom tot ys: en't onweer, gansch verbolgen.
 Op loof en kruid, rooft al wat voedsel geeft van de aard,
 En laat het zorgloos hoofd niet dan een' kouden haart.
 Neemt gy den tyd met ons niet waar, gy zyt verloren:
 't Is al vergeeffch. Wy, uit een edler zaad geboren
 (Is flux het antwoord) en geen slaaffch geslacht als gy,
 Verstaan geen boerenwerk, min zomerflaverny.
 Een lucht en zon is de in- en uitgang van ons leven.

En na dat zeggen staat hun vonnis ook beschreven.
 Want als de Mier zich heeft geborgen voor den noodt,
 Legt de edle Springkhaan, styf van koude en honger, doot.

Laat noit den moed, hoe wel 't u ga, zoo hoog u heffen,
 Of overweeg altyd wat onheil u kan treffen.

*In weelde zie toe,
 Noit uitkykens moe.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE FORTUIN EN DE MENSCHEN.

*Nullum Numen abest si sit Prudentia, sed te nos
facimus Fortuna Deam Cœloque locamus.*

*Noem uw Fortuin noit quaat , wat tegenspoet u druk ,
Want die voorzichtig leeft is meester van 't geluk .*

XCIX. ZINNEP RENT.

W At is 't Fortuin in 's menschen oogen
Een koningin van groot vermogen!
Van hem gemaakt tot een Godin,
Bestiert zy alles naar heur' zin.
Om dus haar groot gezach te toonen
Speelt zy met scepteren en kroonen

En boerenvork en herderftaf,
 Want van haar gunft hangt alles af.
 Wort iemand in zyn lot vertreden,
 Hy wyt zyn wederwaerdigheden
 Zich zelf niet, maar heur boos bestaan.
 Zyn quá Fortuin heeft dat gedaan.
 En komt zyn handel wel te flagen,
 Waardoor zyn luifter komt te dagen,
 Zy heeft 'er de eer af; want zyn goed
 Geluk houd met hem eenen voet.
 ô Bygeloove! ô ydle droomen!
 Verwarde inbeelding, niet te toomen,
 Waar hebt gy 't fterfelyk geflacht
 Uit dollen waan niet toe gebragt!
 Die nergens iets weet vast te maken,
 Maar naar den uitflag zyner zaken
 Steeds oordeel veld met wuften zin,
 Schept zich daaruit flux een Godin.
 Een Dronkert, uit zyn' droom verzezen,
 Roept dus verbaaft: „ ô Bed vol vreezen!
 „ Ik leg op 't kantje van den floot,
 „ En des geen handbreet van myn doot.
 „ Had dit myn quá Fortuin geweten,
 „ Ligt ware ik in den plas gefmeten.
 „ Nu zag 't myn goede juist, die my
 „ Waarfchuwde, als zy me trok voorby.

Q q

„ Dus

„ Dus heb ik de andre niets te wyten

„ Hoe zy my ook tracht te verbyten.

En of daar tegen wort gestreên ;

Fortuin richt alles hier beneên .

Niet wyzer laat een Boer zich hooren .

Al heeft hy have en erf verloren ,

Door misbedryven opgevult ,

Noch draagt zyn quâ Fortuin de schult .

Zoo roept een Viss'er, bloot van korven :

Myn quâ Fortuin heeft my bedorven .

De Koopman, tot bankroetgaan reê :

Myn quâ Fortuin versloeg me op zee .

Wie kan, wanneer 't Blind Wyf wil woeden ,

Voor hare plagen zich behocden ?

Geen Koning is dier zake wys .

De Siracuzer Dionys

Liet daarom insgelyks zich hooren :

„ Dat ik myn Erfryk heb verloren

„ Komt door de vrekke heerschezucht niet ,

„ Geoeffent in myn streng gebied :

„ Myn vader heeft my wel zyn staten ,

„ Maar zyn Fortuin niet nagelaten .

„ Had die myn' sceptor onderschraagt ,

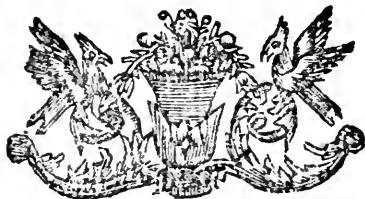
„ Men had my 't ryk niet uitgejaagt .

„ Nu is 't myn quâ Fortuin te wyten

„ Dat ik dien wrok heb te verbyten .

Zoo scheidt zich elk een Lukgodin
 Na hem verlies volgt of gewin.
 Zou ik nu, om eens af te vliegen,
 My dus in slaap meê laten wiegen,
 Die, uit ons Fabelwerk gesticht,
 De Onkunde voorga met dat licht
 Om buiten 't zelve niet te dolen?
 Dat waar de kat de kaas bevolen.
 Neen, veiliger gebleven t'huis
 Dan zich verhangen aan dat kruis.
 Zoo word ons goet noch bloet ontstolen,
 Daar elk roept: 't Is hier niet te pluis.
 Wys zyn ze die hun levensdagen
 Geheel aan 's hemels wil opdragen,
 Van goed noch quaad geluk ontrufft.
 Den zulken volgt al wat hun lust.

*Daar ryst veel ramps: maar waar ze dryf,
 Zy valt den dwazen meest op 't lyf.*

STAAT- EN ZEDEKUNDIGE
DE OUDE MAN EN DE DOOT.

100

Qui non est hodie, cras minus aptus erit.

*Die op de Deugt oogt en hare erven
Is nimmer onbereit te sterven.*

C. ZINNEP R E N T :

W At zyt ge bang voor 't henenreizen!
Wat kleeft ge, om 's. loggen ligchaams last,
ô Sterveling, aan de aarde vast!
Wat zit ge hier doch te overpeizen,
Daar ge uwen uitgang zeker weet,
Dat ge u daar toe noit vind gereed?
Wat afgezanten, u gezonden,
Des doods u doen indachtig zyn;

Wat

Wat quaal dien flag dreige; of wat pyn
 In 't ziekbedde u hou vastgebonden;
 Of koorts of teering u den weg
 Tot 's lyfsbehoudenis ontzeg;
 Noch laat ge u, als de doot komt, hooren:
 Neen, magre Speelman, hoe gy queelt
 En op uw dorre klofscheen veeld,
 Myn sterfdag is noch niet geboren.
 Dwaas is hy, die zyn' boom uitdelv'
 Eer hy, ontwortelt, val van zelv'.
 Zoo praat hy meê die, daar gezeten,
 't Geraamt tot zyn gezelschap krygt
 En schier van schrik ter aarde zygt.
 Gy hebt u in den tyd vergeten,
 Is 't woort: en des geen tyd van gaan
 Voor uw akkoort eerst zy voldaan.
 Goet, zegt de Veedlaar: ik wil toonen
 Hoe eerlyk ik myn woord bewaar:
 Daar is 't verbond, voor dertig jaar
 Van u gereekent, waerd te kroonen;
 Dat houd me dezer wantrouw vry.
 Daar! lees het zelve buiten my.
 Hier meê de maat u vol te meten
 (Was't toen) waar nietwes van gewigt;
 Maar, wyl 't my mangelt aan 't gezicht
 En ik myn' bril juist heb vergeten,
 Diene ik voor deze maal daarvan
 Verschoont. Ja twyfloos; dat gaat an!
 Had ik dat toch voor u verzonnen,
 Wyl gy niet zien kunt: sprak de Doot:

Nu, kraak me dan eens deze noot,
 Of 't spel daardoor mogt zyn gewonnen.
 Och! neen, riep de Oude man; ô spyt!
 'k Ben juist al myne tanden quyt.
 Sa dan! eer dat we henen trekken
 Of blyven, liet zich 't Spook toen uit;
 Dans een courant op dit geluit
 'k Zal u de snaren daartoe rekken.
 Maar dat was weder misgetaft;
 Want Lammert zat aan 't poodje vast.
 Toen sprak de Doot (en 't was ook meenen)
 Hoe vèr zal hier der zotten waan,
 Uit schrik voor my, in 't end noch gaan?
 Die oogen, tanden heeft, noch beenen;
 Zich en der werrelt strekt een last,
 Klaagt noch dat hem de Doot verrast.
 Hiermeê de klofscheen wechgesmeten,
 Nam zy de zeyffe van het graf
 En mayde hem het leven af,
 Die graag het sterven had vergeten.
 Wys is hy die zoo leeft op aard
 Dat hem de doot geen' affchrik baard.

*Wat ramp het leven is beschoren
 Noch wil het van geen sterven hooren.*

FINIS CORONAT OPUS.

B L A D W Y Z E R

D E R

FABELN EN ZINNEPRENTEN.

I.	D E roof- en moordzuchtige Havik in zyne woede betrapt.	blad. 1
II.	De Fransman en Nederlander in het ryk der Apen.	3
III.	De huisselyke Zwaluw met de zingende en wytuitvliegende Vogeltjes.	5
IV.	De Boomen kiezen eenen Koning.	8
V.	De Leeuw, Ezel en Vos.	11
VI.	De viervoetige Dieren, Hazen en Leeuw.	14
VII.	De Leeuw, schalke Vos en andre Dicren.	17
VIII.	De Leeuw en zyne vrienden.	20
IX.	Het Paerd en zyn Ruiter, ten verderwe van 't Hart.	23
X.	De Vlieg en Mier.	26
XI.	De Ezel, Hond en hun Meester.	30
XII.	Een Oud wyf, biddende om het lang leven van cen' Tieran.	33
XIII.	De opgeblaze Vorsch en Koe.	36
XIV.	De Gans en Papegai.	39
XV.	Zeemanspraatje.	41
XVI.	De Leeuw, Kalf, Geit en Schaap, in jagtverbout.	47
XVII.	De magre Wolf en vette Hond.	50
XVIII.	De Arent, Paauw en Papegay.	53
XIX.	De Kikvorschen en de Balk.	56
XX.	't Ontsnapte Vinkje en zyn Meester.	60
XXI.	De Man en het Bosch.	63
XXII.	De Gilden en eene Stadt.	66
XXIII.	De Kat en de Haan, van haar verslon ^{den} .	69
XXIV.	De Kat en de Muizen.	72

B L A D W Y Z E R.

XXV. <i>De Land en Watervogels.</i>	76
XXVI. <i>De Monniken en Ambachtsman.</i>	79
XXVII. <i>'t Eekhoornje, Armelyn en verder Vee.</i>	82
XXVIII. <i>De Vinkeman en Vogl.</i>	85
XXIX. <i>De Muizen en de Val.</i>	88
XXX. <i>De Vos en Doorneboom.</i>	91
XXXI. <i>De vergramde Leeuw en vluchtende Dieren.</i>	93
XXXII. <i>De Schapen, Herder en Wachthonden.</i>	97
XXXIII. <i>De Duiker by de Landvogels.</i>	100
XXXIV. <i>De Kat, Draak en Vyl.</i>	103
XXXV. <i>Diane, Akteon en zyne Honden.</i>	106
XXXVI. <i>De Leeuwik en hare Jongen.</i>	109
XXXVII. <i>De Aexter, Vogelaar en Vogelen.</i>	114
XXXVIII. <i>De Ojerwaer en Apotkeek.</i>	118
XXXIX. <i>De Kikvorsch en Kreeft.</i>	120
XL. <i>De levende en doode Leeuw.</i>	123
XLI. <i>De Man en Arent.</i>	126
XLII. <i>De voorzichtige Slang, enz.</i>	128
<i>Ander, op dezelve Zinneprent.</i>	130
XLIII. <i>De Boeren met hunne Hoenderen, Endvogels, Duiven, Byen, enz.</i>	133
XLIV. <i>De Kraai in hare beschaarde wederen, Paauw, Papegaai, enz.</i>	136
XLV. <i>De Ezel met zyne verscheide Meesters.</i>	139
XLVI. <i>De Haan en Vos.</i>	142
XLVII. <i>De Ezel in zyne ingebeelde eere.</i>	144
XLVIII. <i>De Arent en Vos.</i>	147
XLIX. <i>De Apenlanders en een vromde Schipper.</i>	150
L. <i>Een Rivier en hare Fonteynen.</i>	153
LI. <i>De Ezel in eene Leeuwenbuydt.</i>	157
LII. <i>De Wolven, Schapen en Jagthonden.</i>	160
LIII. <i>De Slang, met hare oogen, ooren en staart.</i>	163
LIV. <i>De Haas en Schildpad.</i>	166
	LV.

B L A D W Y Z E R .

LV. <i>De Schapen en Varkens, wegens hunne Wachthonden.</i>	169
LVI. <i>De Ezel zonder barffens en ooren, Leeuw en Vos.</i>	173
LVII. <i>De Spinnen, Vliegen en Zwaluwen.</i>	179
LVIII. <i>De hooge en lage Boomen.</i>	182
LIX. <i>De Vos en Haan.</i>	185
LX. <i>De Boer en Slang.</i>	188
LXI. <i>De Krokodil en 't Winterkoninkje.</i>	192
LXII. <i>De Vos zonder staart.</i>	195
LXIII. <i>De Vissers en 't beroert Water.</i>	200
LXIV. <i>De Vos en Bok.</i>	202
LXV. <i>De Vos, Leeuw en Os.</i>	205
LXVI. <i>Het Paerd en de Ezel.</i>	207
LXVII. <i>De Hond en Wolf.</i>	209
LXVIII. <i>De Vos, Rave en Duif.</i>	211
LXIX. <i>Het Hart, na 't roemen zyner hoornen en verachten zyner beenen.</i>	214
LXX. <i>Van het Schaaap en den Wachthond.</i>	217
LXXI. <i>De oude Leeuw en Vos.</i>	220
LXXII. <i>De gevange Vos en Haan.</i>	223
LXXIII. <i>Van den Trompetter en de Vleermuis.</i>	226
LXXIV. <i>Van de ryke en arme Muis.</i>	229
LXXV. <i>De ydele Hoper op de Afgoden.</i>	232
LXXVI. <i>De ontmaskerde Vos.</i>	235
LXXVII. <i>De Boer en Sater, of de onwisse Vrindschap.</i>	238
LXXVIII. <i>De Kameel en Os.</i>	240
LXXIX. <i>De Witte Lakenbereider en zwarte Koolbrander.</i>	243
LXXX. <i>De Slang, Boer en broeiende Hen.</i>	246
LXXXI. <i>De zieke of byziende Vrouw, en Oogmeester.</i>	249
LXXXII. <i>De Dief en zyne Moeder.</i>	252
LXXXIII. <i>De Eikenboom en het Riet.</i>	255
LXXXIV. <i>De blyde en droeve Vogel.</i>	258
LXXXV. <i>De Dronkaart en zyn Wyf.</i>	261

B L A D W Y Z E R.

LXXXVI. <i>De Ezel, Aap en Midas.</i>	264
LXXXVII. <i>De Monnik en Abt.</i>	267
LXXXVIII. <i>Een Boer met zeven twistende Zonen.</i>	270
LXXXIX. <i>De Bye in de bloem, de Vlieg in den honing, en de Rave met de Slang.</i>	273
XC. <i>De verwezen Slaaf, Olifant en Koning.</i>	276
XCI. <i>De Vos en Houtklierer.</i>	279
XCII. <i>De gestrafte Snook.</i>	283
XCIII. <i>De Vos en Oyevaar.</i>	286
XCIV. <i>De Gier en zyn geboortetaart.</i>	288
XCV. <i>De Karwoerde en Dadelboom.</i>	291
XCVI. <i>De vluchtende en staende Hond.</i>	295
XCVII. <i>Van den Starrekyker, Wichelaar en Toweressen.</i>	298
XCVIII. <i>'t Wild Zwyn, de Mieren en Sprinkbanen.</i>	301
XCIX. <i>De Fortuin en de Menschen.</i>	304
C. <i>De oude Man en de Doot.</i>	308

SPECIAL

87 E

1063

